

ΕΥΤΕΡΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Φυλ. Α'. Εκδίδεται δις τοῦ μηνός. Ἐν Ἀθήναις τῆν 1 Σεπτεμβρίου 1847. Τόμ. Α'.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ.

ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΝΙΚΟΛΑΟΣ.

Ὁ αὐτοκράτωρ Παῦλος Α' βασιλεύσας πέντε ἔτη ἀπέθανε κατὰ τὸ 1801. Δις νυμφευθεὶς κατὰ πρῶτον μετὰ τῆς Οὐίλελμίναν τοῦ Χεσε-Δαρμσταδ, καὶ τὸ δεύτερον μετὰ τῆς Μαρίας, Σοφίας Δωροθέας Δουκίσσης τῆς Βιτεμβέργης, ἐγέννησε τέσσαρας υἱοὺς ἐξ αὐτῆς τὸν Ἀλέξανδρον, τὸν Κωνσταντῖνον, τὸν Μιχαὴλ καὶ τὸν Νικόλαον, κατέχοντα σήμερον τὸν θρόνον πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν. Ὁ Νικόλαος καταριθμεῖται ἀκόμη μεταξὺ τῶν νέων βασιλέων, διότι ἐγεννήθη τὴν 25 Ἰουνίου 1796· καὶ μ' ὅλον τοῦτο ὅποσα συμβεβηκότα ἀσυνήθη συνέβησαν ἀφ' οὗτο ἔβασίλευσεν, ὅποσαι περιστάσεις ἀνέδειξαν τὸν χαρακτήρα του ἀνένδοτον καὶ ἐδρῆτον, ἀλλὰ δικασθέντα ἀντιπατικῶς ἀπὸ τοῦ συγχρόνου, σπεύδοντας αἰετοτε νὰ ἐκδώσωσι τὴν περὶ τῶν μεγάλων ἀνδρῶν ἐτυμηγορίαν των, ἀνήκουσαν εἰς μόνους τοὺς μεταγενεστέρους.

Ἡ αὐτοκρατορίσσα μήτηρ του ἐφρόντισε περὶ τῆς ἀνατροφῆς του προσλαβοῦσα εἰς τὸ ἔργον τοῦτο βοηθῶν, τὸν στρατηγὸν Λανσδόρφιον. Μεταξὺ τῶν καθηγητῶν οἱ ὅποιοι ἐδίδαξαν τὸν Νικόλαον εἶναι γνωστοὶ πρὸ πάντων ὁ Σύμβουλος τῆς ἐπικρατείας Ἀδελούγγιος καὶ ὁ Κ. Στόρχιος ὡς καθηγητῆς τῶν πολιτικῶν καὶ οἰκονομικῶν ἐπιστημῶν. Ἀλλ' ὁ βασιλόπαις διέπρεπε πρὸ πάντων εἰς τὴν σπουδὴν τῶν στρατιωτικῶν ἐπιστημῶν καὶ ἰδίως τῆς ὀχυρωματικῆς· παρέργως ἠσχολεῖτο περὶ τὰς τέχνας καὶ περὶ τὴν μουσικὴν μάλιστα, τὴν ὁποίαν ἀγαπῶν ἐνθέρμως, ἐσύνθεσε τινὰ ἐμβατήρια ἄσματα (marches) ἐμφαίνοντα πολλὴν δεξιότητα περὶ τὴν τέχνην.

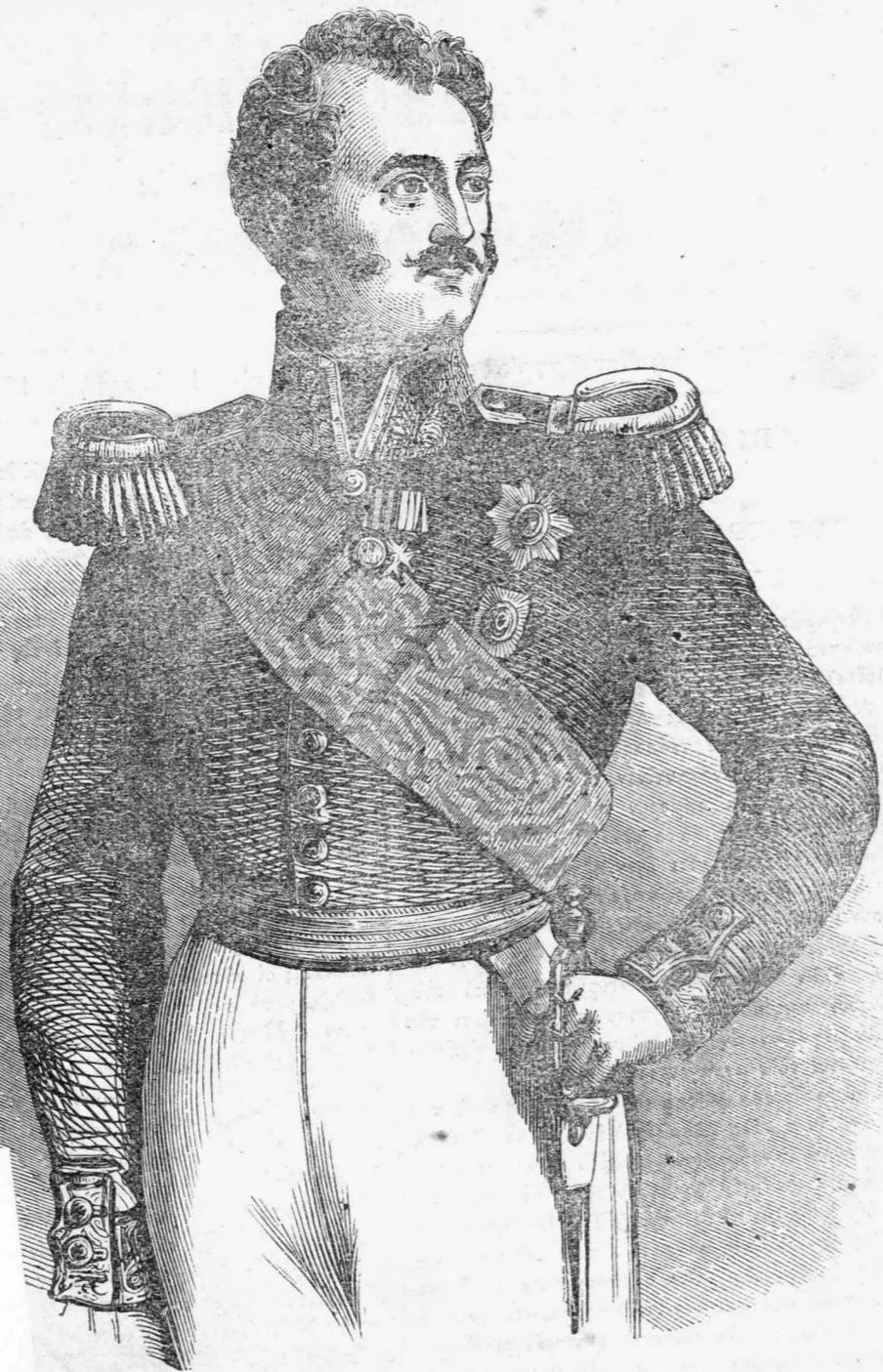
Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἔθνεσι μόν' οἱ φιλόσοφοι περιήρχοντο τὰς ξένας ἐπικρατείας καὶ ἐσύναζον τὰς διασπαρμένας κατὰ τὴν οἰκουμένην γνώσεις. Εἰς τὸν αἰῶνά μας αἱ περιηγήσεις θεωροῦνται ὡς ἀναγκαῖον συμπλήρωμα ἐλευθερίου ἀγωγῆς καὶ αὐτῶν τῶν βασιλοπαίδων, ἀφ' οὗτο μάλιστα μεγαλοφύσας αὐτο-

κράτωρ, Πέτρος ὁ Μέγας, περιήλθε τὴν Εὐρώπην μαθητεύων καὶ εἰς αὐτὰς τὰς βαναύσους τέχνας, διὰ νὰ γίνῃ ἄξιος νὰ πολιτίσῃ Κράτος ἀπέραντον πλὴν ἀπολίτευτον τότε ἀκόμη καὶ βάρβαρον. Ὁ Νικόλαος περιήλθε μέγα μέρος τῆς Εὐρώπης μετὰ τὴν γενικὴν εἰρήνευσιν τοῦ 1815, ἰδίως ἐπεσκέφη τὴν Ἀγγλίαν καὶ μετὰ ταῦτα ὠδοπόρησεν ἐντὸς τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ῥωσσίας. Διαμείνας ἐν Βερολίῳ ἠράσθη τῆς πρωτοτόκου θυγατρὸς τοῦ Βασιλέως τῆς Πρωσίας, τὴν ὁποίαν ἐνυμφεύθη, ἀφοῦ αὐτὴ ἐδαπτίσθη εἰς τὸ ὀρθόδοξον δόγμα καὶ ὠνομάσθη Ἀλεξάνδρα Θεοδωρόβνα.

Ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος δὲν ἀνέβη ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀθορύβως ὡς συμβαίνει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰς ἀπολύτους Μοναρχίας. Τὸ δικαίωμα τῆς διαδοχῆς τοῦ θρόνου ἐν τῇ Ῥωσσίᾳ δὲν εἶναι κανονισμένον μὲ τὴν ἀκρίβειαν ὅσην εἰς ἄλλα ἔθνη, ὅπου διομολογεῖται τὸ γνωστὸν ἀξίωμα, le Roi est mort, vive le Roi. Πολλάκις οἱ αὐτοκράτορες ἀποθνήσκοντες ἄφησαν διὰ διαθήκης τὰ σκῆπτρα εἰς ἄλλον παρὰ εἰς τὸν πρωτότοκον διάδοχον. Ἀλέξανδρος ὁ αὐτοκράτωρ ἀπέθανεν ἄτεκνος καὶ ἀδιάθετος· κατὰ τοὺς νόμους τὸ στέμμα τῆς αὐτοκρατορίας μετέβαινεν εἰς τὸν Κωνσταντῖνον. Ἀλλ' αὐτὸς, ζῶντος εἰσέτι τοῦ ἀδελφοῦ του, αὐθορμήτως ἢ κατ' ἀδελφικὴν προτροπὴν, ἐναπέθεσεν εἰς χεῖρας του ἐπίσημον τὴν παραίτησίν του. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἐνσφράγιστον καταθέσας ὁ Ἀλέξανδρος εἰς Γερουσίαν, διέταξε νὰ ἀνοιγῆ μόνον μετὰ τὸ τὸν του, χωρὶς ὅμως ν' ἀποκαλύψῃ τὸ μυστὸν τὸ πολιτικὸν τοῦτο σῶμα. Τῷ ὄντι ἀπέστη τὰ τὸν θάνατόν του, ἀλλ' ὁ Νικόλαος δὲν σκῆπτρα πρὶν ἢ λάβῃ γράμματα παρὰ τοῦ Δουκὸς Κωνσταντῖνου ἐπαναλαμβάνοντος τὰς αὐμολογήσεις περὶ τῆς παραίτησέως του ἀπὸ τὸν θρ. Ἐβράδυνεν ἄραγε, διότι ἐπίστευεν ὅτι δὲν δύναται νὰ παραιτηθῆ ἀπὸ δικαίωμα μὴ μω γεννηθῆν, καὶ ὅτι δὲν εἶναι ἀπίθανον νὰ μετανοήσῃ ὁ Κωνσταντῖνος διὰ τοιαύτην γενναίαν ἀπόφασιν, ἢ διότι βέβαιος ὦν περὶ τῆς ἀμεταθέτου τοῦ Κωνσταντῖνου ἀποφάσεως, ἔδειξεν, εὐπρεπείας χάριν, ὑπομονήν; Ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, ἀξίειπαινος ἢ ἀποχὴ τῆς πορφύρας μέχρι τῆς δευτέρας διομολογήσεως τοῦ Κωνσταντῖνου. Κατὰ τὴν 8

Ιαννουαρίου 1826 ο στρατός ὄφειλε νὰ ὀρκισθῆ πίστιν εἰς τὸν νέον Αὐτοκράτορα· ἀλλ' αἴφνης τινὰ τάγματα ἐπαναστάτησαν, ἀρνούμενα νὰ ὀρκισθῶσιν, ἐπὶ προφάσει τοῦ ὅτι, ὁ Μέγας Δοῦξ Κωνσταντῖνος δὲν παρητήθη. Τότε ἀνεκαλύφθη μακρὰ ἄλυστος συ-

λίσαν κατάπυσιν τῆς στάσεως, καταπολεμηθεῖσαν ἀπὸ τὴν μείνσαν πιστὴν ἑνοπλιον δύνειν. Οἱ συνωμοταὶ κατεδικάστησαν εἰς δρακοντίους ποινὰς, τὰς ὁποίας ὁ Αὐτοκράτωρ μετέβαλεν ἐπὶ τὸ ἐπιεικέστερον. Κατὰ τὴν βασιλείαν ταύτην τρεῖς μεγάλοι πόλεμοι

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Α'. Αὐτοκράτωρ 'Ρωσσίας.

νωμοσίας, ἥτις εἰς πολλὰς τῆς Ῥωσσίας ἐπαρχίας ἐκτελομένη, ἀπέπεμπεν ἠλεκτρικούς σπινθήρας στασιασμοῦ. Τί ἤθελον οἱ συνωμοταὶ; Ἐκ τῆς μακρᾶς ἀνακρίσεως ἀπεδείχθη ὅτι δὲν ὑπῆρχε σκοπὸς ὄριμος καὶ ὠρισμένος. Ὁ Νικόλαος διὰ τῆς δραστηριότητός του καὶ τῆς ἀναμφισβητήτου ἀνδρείας του συνήργησεν εἰς τὴν τε-

εξεβράγησαν, οἱ δύο ἐξωτερικαὶ καὶ ὁ εἰς ἐμφύλιος, κατὰ τοὺς ὁποίους ἡ Ῥωσσία ἐθριάμβευσεν. Πρῶτος πόλεμος εἶναι ὁ κατὰ τῆς Περσίας, κατὰ τὸν ὁποῖον διέπρεψεν ὁ στρατηγὸς πρίγγιψ Πασκεβιτς Ἐριβάνσκις, οὕτως ἐπωνομασθεὶς ἀπὸ τὴν κατὰ τὸ Ἐριβάν γενομένην νίκην. Διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Τουκ-

μεντζαί, συνομολογηθείσης μεταξύ Ῥωσσίας καὶ Περσίας, τὴν 22 Φεβρουαρίου 1828, ὁ πόλεμος εὐτὸς ἐτελείωσεν, καὶ ἡ Ῥωσσία ἐσχημάτισε σύνορα ἀσφαλῆ καὶ εὐπεράσπιστα διὰ τῆς κατακτήσεως τῶν δύο Νομῶν Ναχσιβάν καὶ Ἐριβάν, ἀπέκτησε κατὰ τὴν Κασπίαν ἐλευθέραν τὴν ναυτιλίαν καὶ ἐπορίσθη μέγα χρηματικὸν ποσὸν διὰ τὰς δαπάνας τοῦ πολέμου. Κατὰ τὸ 1834, συμφώνως μετὰ τῆς Ἀγγλίας ὁ Αὐτοκράτωρ ἐκανόνισε τὸ δικαίωμα τῆς διαδοχῆς τοῦ πολυπαιδὸς βασιλέως τῆς Περσίας Φετχ-Αλῆ ἀναγορεύσας τὸν ἔγκλονόν του Μεχεμεδ Μίρζα.

Ἡ κατὰ τῆς Τουρκίας διαφωνία τῆς Ῥωσσίας ἤρχισεν εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκρηξιν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, κατὰ τὴν Μολδαβίαν, Βλαχίαν καὶ Ἑλλάδα. Ἡ Τουρκία ἀπέστειλε πληθὺν στρατευμάτων εἰς τὰς δύο ὑπερδουναβίους ἐπαρχίας, τὰ ὁποία διέμεινον ἐν αὐταῖς καὶ ἀφοῦ οἱ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐπαναστατήσαντες ἐφυγαδευθησαν, ἡ ἔπεσαν ἐνδόξως. Ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ καθ' ὅλας τὰς μεγάλας πόλεις ἡ ἑθνωμανικὴ κυβέρνησις συνελάμβανε, κατεδίωκε καὶ ἐλαιμητόμει τοὺς προὔχοντας τῶν Ἑλλήνων. Κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πάσχα καθ' ἣν ὁ χριστιανισμὸς ἄλλοι ἐπαινεῖ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ, (1821) ὁ αἰόιδιμος Πατριάρχης Γρηγόριος ἀπέθανε δι' ἀγγόνης τὸν εἰδοξόν τοῦ μαρτυρίου θάνατον, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Φαναρίου. Συγχρόνως ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις παντοῦ ἀνεπετάννε τὴν κυανόλευκον σημαίαν τῆς. Ἡ Ῥωσσία, καίτοι δεῖξασα κατ' ἀρχὰς διὰ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου βαρυθυμίαν κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ὡς γέννημα τοῦ αὐτοῦ πνεύματος, τὸ ὁποῖον ἐνεφύσησεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, Ἰσπανίαν, καὶ ἐτάραττε τὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Γαλλίαν, διεμαρτύρητο κατὰ τῆς ἀγγόνης τοῦ Πατριάρχου, τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν προὔχόντων ὡς καθυβριζούσης τὴν ὀρθόδοξον πίστιν τῆς ὁποίας ἐκηρύχθη προστάτης, κατὰ τὴν ἐν Καϊνάρτζι συνθήκην, περιέβαλε φιλανθρώπως τοὺς εἰς τὴν ἐπικρατείαν τῆς καταφυγόντας Ἑλλήνας παρεπονεῖτο διότι ἐναντιὸν τῶν συνθηκῶν διέμενον Τουρκικὰ στρατεύματα ἐν Μολδαβίᾳ, καὶ Βλαχίᾳ καὶ ἀπέκρουε τὴν ὑπόνοιαν τῆς Πόρτας, τοῦ ὅτι αἱ ἐπαναστάσεις ὑπεκινήθησαν ἀπὸ αὐτῆν. Μεταξὺ τούτων ὁ Πρέσβυς τῆς Ῥωσσίας Σρογγανόφ ἀνεχώρησεν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως καὶ αἱ διπλωματικαὶ σχέσεις μεταξύ τῶν δύο ἐπικρατειῶν διεκόπησαν. Ἡ κατάστασις αὐτὴ διήρκεσε καὶ παρατάθη μέχρι τῆς ἐν Ἀκ-κερμανίφ συνθήκης, μετὰ τὴν ὁποίαν ὁ Κ. Ρεβωπε: ἐρε εἰς ἄλῃ ὡς πρέσβυς τῆς Ῥωσσίας εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ἡ συνθήκη αὕτη δὲν ἦτο παρὰ ἀνακαυχὴ πολέμου, διότι ἐὰν ἡ Τουρκία ἐνέδωκεν εἰς τινὰς αἰτήσεις τῆς Ῥωσσίας, ἐπραξέ τοῦτο ἐπ' ἐλπίδι τοῦ νὰ καιροφυλακτήσει ἐπιτηδειοτέραν ἐποχὴν ῥήξεως, συμφώνως μὲ τὸ σύστημα τῆς ἀναβολῆς τὸ ὁποῖον ἐπρέσβευεν. Ὁ Αὐτοκράτωρ Νικόλαος ἐπίσης ἐπιδεικνύων εἰρηνικὰ φρονήματα, δὲν ἐλησμόνει ὅτι ὅλος ὁ λαὸς του ἀνταπεκρίνετο εἰς τῆς καρδίας του τὴν δραστηριωτέραν ἐπιθυμίαν, καὶ ἔπνεε πόλεμον· δὲν ἐλησμόνει ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἀπέθανε μετανωῶν, διότι ἐγκατέλειπεν ἀβοήθητον ὁμόθησκον ἔθνος ὑπερπίστεως καὶ ἐλευθερίας μαχόμενον.

Τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος κυρίως περιέπλεκον τὰς σχέσεις τῶν δύο ἐπικρατειῶν. Ὅτε ὁ Κάνιγγ ἐστειλε τὸν Δούκα τοῦ Οὐέλλινγκτὸν εἰς Πετροῦπολιν διὰ νὰ πραγματευθῆ καὶ νὰ συνυπογράψῃ μετὰ τοῦ Κόμητος Νεσσελρόδ τὸ περίφημον πρωτόκολλον

τῆς 4 Ἀπριλίου 1826, τὴν πρώτην κρηπίδα τῆς διπλωματικῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ὁ μεγαλοφυῆς οὗτος Ἱπουργὸς τῆς Μεγάλῃς Βρεταννίας ἐγνώριζεν ἄριστα, ὅτι καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ καὶ ὁ ἄλλ' ἡ Ῥωσσία ἐπιθυμεῖ τῆς Ἑλλάδος τὴν αὐτονομίαν. Δι' αὐτῆς λοιπὸν τῆς ἀποστολῆς καὶ τῆς συνομολογήσεως τῆς συμβάσεως ταύτης, ἡ Ἀγγλία ἐξεπλήρωσε τοὺς φιλανθρωπικούς πρὸς τὴν Ἑλλάδα σκοπούς τῆς καὶ συγχρόνως ἐπρόλαβε τῆς Ῥωσσίας τὴν αὐθόρμητον καὶ ὀρητικὴν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐπικουρίαν. Ἡ πράξις αὕτη, τῆς ὁποίας ἀμέτοχος ἔμεινε ἡ Γαλλία ἀσχολημένη τότε μὲ τοὺς ἐσωτερικούς τῆς σπαραγμούς, διαπρέπει μεταξύ τῶν ἐνδοξοτέρων πράξεων τοῦ Αὐτοκράτορος Νικολάου καὶ ἐφελκεί τὴν αἰώνιον εὐγνωμοσύνην τῆς ἀνεξαρτήτου Ἑλλάδος. Ἐν αὐτῇ ἀπεφασίζετο μεταξύ τῶν δύο ἐπικρατειῶν. 1. ἡ αὐτονομία τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς κυριαρχίας τοῦ Σουλτάνου καὶ τῆς πληρωμῆς φόρου τινὸς ἀπαξ καὶ διὰ παντὸς προσδιορισθησομένου. 2. ἡ ἐκλογή τῶν ἀρχόντων γινομένη ἀπὸ τοὺς Ἑλλήνας, διατηρουμένης εἰς τὴν Πόρταν ἐνεργείας τινὸς ὡς πρὸς τὸν διορισμὸν των. 3. Πλήρης ἐλευθερία ἐμπορίας καὶ ἐσωτερικῆς διοικήσεως. 4. Ἐξαγοράσις τῶν Τουρκικῶν ἰδιοκτησιῶν παρὰ τῶν Ἑλλήνων. 5. Ἰσχυροίσις τῶν δύο αὐλῶν, περὶ τῆς πραγματοποιήσεως τῶν διατάξεων τούτων καὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν ὀρίων.

Τῆς Γαλλίας ἐβασίλευε τότε Κάρολος ὁ 1. ὅστις κινούμενος ἀπὸ αἰσθημα φιλανθρωπίας καὶ χριστιανισμοῦ ἰδιαίτερως ἀντεπιστέλλων πρὸς τὸν ἐν Ἀγγλίᾳ πρέσβυν του Πρίγγιπα Πολινιάκ, διέταξεν αὐτὸν νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὴν σύμπραξιν τῆς Γαλλίας εἰς ὅλας τὰς ὑπὲρ Ἑλλήνων ληθησομένας ἀποφάσεις καὶ τὴν πλήρη ἀποδοχὴν τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 4 Ἀπριλίου.

Ἐκ ταύτης τῆς τριπλῆς συμποίας ἐγεννήθη ἡ ἐν Λονδίνω ὑπογραφεῖσα σύμβασις τῆς 6 Ἰουλίου 1827 μεταξύ Ῥωσσίας, Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας, σύμβασις σωτήριος πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ μοναδικὴ εἰς τὰ χρονικά τῆς διπλωματίας, καθὼ φέρουσα ἀνώμαλόν τινα κατάστασιν εἰς τὰ πράγματα τῆς Εὐρώπης καὶ εἰς τὰς σχέσεις τῶν ἔθνων, διότι ἐπροκλήρτυτε πόλεμον κατὰ τῆς Τουρκίας ἐν πλήρει εἰρήνῃ καὶ μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς εὐδίας ἐσφυρηλάτει τὰς βόμβας τοῦ Ναβαρίνου.

Αἱ τρεῖς Δυνάμεις συνομολογοῦν ὅτι ἐὰν ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς ἡ Πόρτα δὲν δεχθῆ τὴν μεσολάβησιν, ἀναγκάζονται νὰ πλησιάσωσι τὴν Ἑλλάδα ἀποστέλλουσαι καὶ δεχόμεναι προξένους. Ἐὰν ἡ Πόρτα ἢ οἱ Ἕλληνες δὲν δεχθῶσι τὴν προτεινομένην ἐκεχειρίαν, θέλουσι μεταχειρισθῆ ὅλα τὰ μέσα πρὸς παῦσιν τῶν ἀμοιβαίων ἐχθροπραξιῶν. Ἐὰν δὲ δὲν ἐπαρκέσωσι τὰ μέσα ταῦτα, αἱ τρεῖς Δυνάμεις σφυσυπεχρεοῦντο νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν εἰρηνοποίησιν ταύτην δι' ἄλλων μέσων, τὰ ὁποία οἱ ἐν Λονδίνω δύο πρέσβεις τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ῥωσσίας καὶ ὁ Ἱπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Ἀγγλίας διετάττοντο νὰ εὐρωσι μετὰ κοινὴν σύσκεψιν.

Οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει τρεῖς πρέσβεις δὲν κατάρθωσαν νὰ πείσωσι τὴν Πόρταν περὶ τῆς ἀποδοχῆς τῶν ἐν τῇ συνθήκῃ περιεχομένων ἀρχῶν, καίτοι βοηθηθέντες ὅπως οὖν ἀπὸ τὴν Αὐστριακὴν καὶ Πρωσσιακὴν Πρεσβείαν. Μεταξὺ τῶν ἀντιστάσεων καὶ ἀναβλητικῶν ἐνστάσεων τῆς Πόρτας, ἐξεβράγη ἡ τοῦ Ναβαρίνου ναυμαχία, καὶ ἡ Γαλλία διὰ τῆς συνδρομῆς τῆς Ῥωσσιακῆς

διπλωματίας απέσειλεν υπό τὸν ἀντιστράτηγον Μαϊζὼν τὸν στρατὸν τῆς εἰς Πελοπόννησον. Κατὰ τὴν ἀξιωματικὴν ταύτην θαλασσίαν συμπλοκὴν, ὁ ναύαρχος Χαϊδὲν ἐστολάρχει τοῦ Ῥωσικοῦ στόλου. Οἱ τρεῖς πρέσβεις ἀνεχώρησαν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐξιστορήσαμεν λεπτομερέστερον ἴσως τοῦ δέοντος τὰς περὶ Ἑλλάδος διαπραγματεύσεις καὶ τὰ ἐπεληθόντα ἀποτελέσματα, διότι ἐν τῇ Ῥωσσίᾳ καὶ μάλιστα ἐπὶ τοῦ Νικολάου, ὅλη ἡ διπλωματικὴ ἐργασία συγκεντρῶται εἰς χεῖρας τοῦ αὐτοκράτορος. Εἰς αὐτὸν λοιπὸν ἀνήκει ἡ τιμὴ τοῦ ἔργου τούτου, τὸ ὁποῖον διὰ μόνον τὴν Ῥωσσίαν εἶχε διπλὴν ὠφέλειαν, τὴν ἐξασθένεισιν τῆς Τουρκίας καὶ τὴν ἐκπολέμωσιν αὐτῆς πρὸς ὅλην σχεδὸν τὴν Εὐρώπην, καὶ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος, ἥτις καθίστα τὸν Νικόλαον δημοτικὸν ἐν τῇ Ῥωσσίᾳ, ἐνῶ ἡ ναυμαχία τοῦ Ναβαρίνου καίτοι περικαλύψασα μὲ δόξαν τὰ ὄπλα τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας ἐκρίθη ἀντιφατικῶς ἀπὸ τοὺς πολιτικούς ἀνδρας τῶν δύο τούτων ἐπικρατειῶν, διότι ἀπθνήσκει τὴν Τουρκικὴν ἐπικράτειαν, τῆς ὁποίας ἡ διατήρησις θεωρεῖται καὶ σήμερον ὡς ἐν στοιχείῳ τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἰσορροπίας, ταραττομένης ἀδικόπως, καὶ ἀδικόπως πρεσβευομένης ὡς δόγμα πολιτικόν.

Οἱ ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων προκύπτοντες ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐρεθισμοί, ἡ ἀργοπορία τῆς Πόρτας τοῦ νὰ ἐκτελέσῃ τὰς διατάξεις τῆς συνθήκης τοῦ Ἀκ-κερμάνου καὶ ἡ ἐγκαθίδρυσις εἰς τὸ Ἰπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν φανατικοῦ τινος ὀλιωμνοῦ τοῦ Περτέβ ἐφένδη, ὑπέρητον τοὺς φιλοπολέμους σκοποὺς τοῦ Αὐτοκράτορος. Μετὰ τὴν ἐναλλαγὴν τινῶν ἀνωφελῶν διακοινώσεων, ὁ Αὐτοκράτωρ ἀνήγγειλεν εἰς ὅλας τὰς αὐτὰς, τὴν πρόθεσιν τοῦ νὰ διεκδικήσῃ τὰ δίκαιά του διὰ τῶν ὀπλων, διωμολογῶν πρὸς τοὺς ὅτι ἀπέχει παντὸς σκοποῦ κατακτήσεως. Ἡ Πόρτα διὰ τοῦ Περτέβ ἐξέδωκε διακήρυξιν (πεγια-ναμέ) περίφημον, ἐν ἧ ἅσαν μετὰ τῆς Ῥωσσίας εἰρήνην ὠνόμαζεν ἀναχωρῆσιν καὶ ἐχθρὰν τῆς Τουρκίας ἅσαν χριστιανικὴν ἐπικράτειαν.

Τὰ στρατεύματα ἐκινήθησαν ἀμοτέρωθεν. Τὰ Ῥωσικὰ διέβησαν τὸν Προῦτον ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ στρατάρχου (Feld — Marchal) Βιγγενστέιν. Ὁ αὐτοκράτωρ ὑπῆγεν εἰς τὸ στρατόπεδον, ἀλλὰ παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν του δὲν εὗρεν ἀληθεῖς ὅλας τὰς σταλεῖσας παρὰ τῶν στρατηγῶν ἐκθέσεις περὶ τῆς δυνάμεως τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων, καὶ περὶ τῆς προπαρασκευῆς τῶν ἀναγκαίων πρὸς ἐπιθετικὸν πόλεμον γεφυρῶν, ὑποζυγίων καὶ ἐφοδίων. Ἡ ἀφροντισία αὐτῆ ἔφερε δυσκολίας τινὰς εἰς τὰς στρατιωτικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ ἴσως παρέτεινε τὸν πόλεμον ἐπὶ δύο ἔτη, ἐνῶ ὁ αὐτοκράτωρ ἠλπίζεν ὅτι μία ἐκστρατεία ἤθελε τὸ πᾶν τελειώσῃ. Ἐν τούτοις ἡ Βλαχία καὶ ἡ Μολδαβία κατεσχέθησαν, ἡ Ἰπράτλα μετὰ τρίμηνον γενναίαν ἀντίστασιν, τὸ Ματζίν, Χίρσοβα, Τουλτζα καὶ Κουστέντζε ἠλώθησαν παρὰ τῶν Ῥωσῶν, οἵτινες τὸν Δούναβιν διέβησαν ὑπὸ τὸ πῦρ δέκα πέντε χιλιάδων Τούρκων.

Ἐντὸς τῆς Σούμλας ἐστρατοπέδευεν ὁ κυριώτερος Τουρκικὸς στρατὸς ἐκ 50,000 ἀνδρῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν δεκακισχίλιοι ἰππεῖς. Τὴν πόλιν ταύτην οἱ Ῥωσοὶ περιστοιχίσαντες ἐπειτήρουν, ἀλλὰ δὲν ἤμπορουν νὰ προκαλέσωσιν εἰς συμπλοκὴν τὸν Τουρκικὸν στρατὸν ἢ νὰ τὴν πολιορκήσωσι διὰ τὴν τοποθεσίαν

τῆς καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν πυροβολικοῦ τῆς πολιορκίας. Ἡ Βάρνα, προμαχὼν κλειὼν τὴν δίοδον τῶν Βαλκανίων, θεωρουμένων ἕως τότε, ὡς αἱ Θερμοπύλαι τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, ἀντιτάξασα ἀνδρικήν καὶ πολλακὴς ἐπιθετικὴν κατὰ τῶν πολιορκούντων Ῥωσῶν ἀντίστασιν, παρεδόθη ἀπὸ τὸν Γιουσούρ πασᾶ, κατηγορηθέντα ἀπὸ τὴν Πόρταν ἐπὶ προδοσίᾳ. Ὁ αὐτοκράτωρ ἀνέδειξε δραστηριότητα καὶ ἀνδρείαν ἀξιωματικὸν κατὰ τὴν ἐκστρατείαν ταύτην, παρὼν ποτὲ μὲν εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Ἰπράτλας, διευθύνων ἄλλοτε τὴν διάβασιν τοῦ Προῦτου, καὶ παρευρεθείς εἰς Σούμλαν καὶ εἰς Βάρναν, ὅθεν μάλιστα ἀποπλεύσας ἐπὶ ἀτμοπλοῦ, ἐκινδύνευσε νὰ καταποντισθῇ εἰς τὰ ἐξηγηριωμένα κύματα τοῦ Εὐξείνου ἢ νὰ ῥιφθῇ εἰς ἐχθρικήν παραλίαν, μέχρις ὅτου τὸ πλοῖον, φέρον Καίσαρα καὶ τὴν τύχην του, ἀπεβίβασεν αὐτὸν ἀτάραχον μετὰ τετραήμερον τρικυμίαν εἰς Ὀδυσσόν.

Τοῦ χειμῶνος ἡ δριμύτης θέσος πέρασ εἰς τὴν ἀξιωματικὸν ταύτην ἐκστρατείαν ἐκτιμηθεῖσαν ἀντιφατικῶς ἀπὸ τοὺς στρατιωτικούς κριτικούς, καὶ κατακριθεῖσαν ἀπὸ τοὺς ὁπαδοὺς τῆς Ναπολεοντίου σχολῆς, διατεινομένου ὅτι ὁ Βικενστέιν ὄφειλε παραλείπων καὶ τὴν Σούμλαν καὶ τὴν Βάρναν νὰ ὀρμήσῃ πρὸς τὴν Αἶδος καὶ νὰ λακτίσῃ πρὸς κέντρον τοῦ Τουρκικοῦ Κράτους.

Ὁ αὐτοκράτωρ τοιοῦτον ἀποτέλεσμα ἐπεθύμει, καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἀρχηγίαν τῆς δευτέρας ἐκστρατείας ἀνέθεσεν εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῶν Γενικῶν ἐπιτελῶν τοῦ στρατοῦ (chef d'Etat major) στρατηγὸν Διέβιτς. Ὁ Σουλτάνος δυσαρεστημένος καὶ αὐτὸς, ἀπὸ τῶν Μέγαν Βεζιρῶν παρέδωκε τὴν ἀρχιστρατηγίαν καὶ τὸ βεζιράτον, εἰς τὸν Ρεσιδ πασᾶ.

Αὐτὸς ἀποφασίζει νὰ προσβάλῃ πρῶτον τὸν στρατηγὸν Ρὸθ κατέχοντα τὴν Βάρναν, ἀφοῦ δὲ τὸν τροπώσει καὶ κυριεύσει τὴν Βάρναν νὰ ὀρμήσῃ κατὰ τοῦ Διέβιτς καὶ μεμονωμένον νὰ τὸν καταβάλῃ. Τῷ ὄντι ἐφορμήσας κατὰ τοῦ Ρὸθ συνῆψε μάχην αἱματηρὰν καὶ πεισματώδη, ἀλλ' ἀπαυδήσας στρέφεται πρὸς τὴν Πρέβεσαν κοτεχομένην ἀπὸ τοὺς Ῥωσσοὺς καὶ τὴν κανονοβολεῖ. Ὁ Διέβιτς πολιορκῶν τότε τὴν Σιλίστραν, ἐννοεῖ τὸ σχέδιον τοῦ Ρεσιδίτῃ καὶ ἀντεπιστρέφων κατ' αὐτοῦ τὸ στρατήγημά του, καταπίπτει αἰφνης εἰς Πραβάδι, συννοῦται κρυφίως μετὰ τοῦ Ρὸθ καὶ ἀπομονώνει τὸν Βεζιρῶν ἀπὸ τὸ στρατόπεδον τῆς Σούμλας, διὰ τῆς κατακρατήσεως τῶν τεσσάρων ὁδῶν, δι' ὧν οὗτος ἠδύνατο νὰ συγκινηθῇ. Αὐτὸς ἐννοεῖ ὅτι ἐπαγίειθι, θηριοῦται ἀπὸ τὴν ἀπελπίσιν, ὁρμᾷ πανστρατιᾷ νὰ διασχίσῃ τὸν Ῥωσικὸν στρατὸν, καὶ ἀπωθεῖται ἐπανέρχεται καὶ πάλιν ἀποκροῦνται ὁ στρατὸς τοῦ ἀποκάμνει, καταθορυβεῖται, καὶ τρέπεται εἰς φυγὴν κατασφαζόμενος. Εἰς ὀλίγων ὥρῶν διάστημα (14 Ἰουνίου 1829) ἐξέλειπεν ὁ στρατὸς τοῦ Βεζιρῆ.

Ὁ Διέβιτς προτείνει εἰρήνην εἰς τὸν Βεζιρῶν, ἀλλ' αὐτὸς διστάζει νὰ τὴν ἀποδεχθῇ. Παραλαβὼν τότε μετὰ τοῦ στρατοῦ του καὶ τὸ ἐκπολιορκήσαν τὴν Σιλίστραν στράνευμα, ὁ Διέβιτς ὁρμᾷ πρὸς τὸν Ἐμον (Παλκάνι) τὸν ἀναβαίνει, μετὰ τινὰ πεισματώδη ἀψιμαχίαν, καὶ καταβάς εἰς τὰς πεδιάδας εἰσέρχεται ἀμαχητὶ εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν τὴν 11 Αὐγούστου 1829.

Ἐν τῇ Ἀσίᾳ ὁ στρατηγὸς Πασκεβιτς φέρων εἰσέτι ἀμάραντον τὸ στέμμα τῆς κατὰ τῶν Περσῶν νίκης του, ἐμεγαλουργεῖ κατὰ τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν. Κατὰ τὴν

ἐκστρατείαν τοῦ 1828 ἐκυρίευσεν τὰ φρούρια, Κάρσι, Ποτι, Ἀγάλ — καλασι, Ἀχελτζικ καὶ ἄλλα τινὰ ὑποδέσσερα καὶ ἔστησεν τὴν Ῥωσικὴν σημαίαν εἰς τὰς ὀχθὰς τοῦ Εὐφράτου ἐπὶ τὸ Τοπράκ — καλά. Κατὰ δὲ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ 1829 διελθὼν τὰ ὄρη τοῦ Σαγγαυλόβ, ἐνίκησεν ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ δύο νίκας καὶ δύο στρατοὺς, καὶ τὴν 9 Ἰουλίου 1829. εἰσῆλθεν θριαμβευτικῶς εἰς Ἐρζουρούμ, πόλιν ὀχυρομένην, πλουσίαν καὶ κατοικουμένην ἀπὸ ἑκατὸν χιλιάδων κατοίκους.

Ἡ Πόρτα καταπτοηθεῖσα ἐζήτησε συμβουλὰς παρὰ τῶν πρέσβων τῶν μεγάλων ἐπικρατειῶν. Αὐταὶ δ' ὁμοφώνως παρήνουν τὴν ἀποδοχὴν ὅλων τῶν Ῥωσικῶν προτάσεων. Μετὰ τινὰς δισταγμοὺς ὑπεγράφη ἡ τῆς Ἀδριανουπόλεως συνθήκη τὴν 14 7βρίου 1829 περιέχουσα τοὺς ἐξῆς ὁρισμοὺς. Ἡ Ῥωσσία ἀποδίδει εἰς τὴν Τουρκίαν ὅλους τοὺς τόπους, πόλεις καὶ φρούρια τοὺς ὁποίους κατέκτησεν. Τῶν δύο Βασιλείων ἡ ὁροθεσία ὀριζομένη ὡς καὶ πρότερον παρὰ τοῦ Προῦτου μέχρι τῆς μετὰ τοῦ Δουνάβεως συνενώσεώς του, συνεχίζεται διὰ τοῦ Δουνάβεως μέχρι τοῦ στομίου τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, τῆς δεξιᾶς ὀχθῆς μενοῦσης Τουρκικῆς, καὶ διατηρουμένων εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς Ῥωσσίας ὅλων τῶν νησιδίων. Ἡ δεξιὰ δὲ αὐτῆ ὀχθῆ, κατὰ τὸ μέρος καθ' ὃ ἡ διώρυξ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου διαχωρίζεται ἀπὸ τὴν τοῦ Σουλτανῆ, μένει ἀκατοίκητος ἐπὶ δύο ὥρῶν διάστημα καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν Ῥωσικῶν νησιδίων δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐνεργηθῇ ἄλλο τι παρὰ ὑγειονομικὰ καταστήματα.

Κατὰ τὴν Ἀσίαν ἡ Ῥωσσία κρατοῦσα τὰ φρούρια Ἀνάπας, Ποτι, Ἀχελτζικ, Ἀνζκούρ καὶ Ἀχαλκαλασι πρὸς τακτοποίησιν τῶν συνόρων τῆς, ἀποδίδει ὅλα τὰ λοιπὰ. Ἡ Βλαχία καὶ Μολδαβία διοικούνται ὑπὸ τὴν Τουρκικὴν κυριαρχίαν, ἀπὸ ἰσοβίους ἡγεμόνας δι' ἰδιαίτερας καὶ αὐτονόμου διοικήσεως, ὑπὸ τὸν ὄρον πληρωμῆς φόρου ἀπαξ προσδιωρισθέντος. Ἡ Σερβία ἀπολαμβάνει ὅλα τὰ ὠφελήματα τὰ ὑπὲρ αὐτῆς συνομολογηθέντα, ἐν τῇ συνθήκῃ τοῦ Ἀκ-Κερμάν.

Ἡ Τουρκία ὑποβάλλεται νὰ πληρώσῃ εἰς τὸν αὐτοκράτορα δέκα ἑκατομμύρια φλωρία Ὀλλανδικὰ διὰ δαπάνας τοῦ πολέμου, καὶ 1, 500, 000 πρὸς ἀποζημιώσιν τῶν ὄσων οἱ ἔμποροι Ῥωσσοὶ ἔπαθον ἀπο τὰ 1808 μέχρι τοῦ τέλους τοῦ πολέμου.

Ἡ δίοδος τῶν πορθμῶν τοῦ Βοσπόρου καὶ Ἑλλησπόντου κηρύττεται ἐλευθέρᾳ ἀδιακρίτως εἰς τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα ὅλων τῶν ἐθνῶν. ὑπάγοντα ἀπὸ τῆς Μεσογείου εἰς τὴν Εὐξείνου ἢ ἐναλλάξ.

Ἡ Πόρτα παραδέχεται πληρέστατα τὴν περὶ Ἑλλάδος συνθήκην τῆς 6 Ἰουλίου 1827 καὶ τὴν πρόσθετον πράξιν τῆς 22-Μαρτίου 1829.

Αὐταὶ εἶναι αἱ κυριώτεραι διατάξεις τῆς Συνθήκης ταύτης καὶ τῶν δύο χωριστῶν παραρτημάτων (actes séparés) αἵτινες κανονίζουσι τὰς νέας δημοσίας σχέσεις μεταξὺ Τουρκίας καὶ Ῥωσσίας. Ὁ Αὐτοκράτωρ διεκήρυξεν ὅτι δὲν σκοπεῖ κατακτήσεως ἑτετραγωνίσει μὲν τὰ ἀνατολικά τῆς Ῥωσσίας ἄρια, διετήρησεν ὀροθετικά τινὰ πλεονεκτήματα κατὰ τὸν Δούναβιν, ἀλλ' ὀπόσας πόλεις, φρούρια καὶ τόπους ἀπέδωκεν εἰς τὴν Τουρκίαν! Τριῶν ἡμιαυτονόμων ἐπικρατειῶν ἡ ὑπαρξὶς καθιεροῦται. Εἰς τοὺς περὶ Βλαχίας καὶ Μολδαβίας ἐκτεθέντας κανονισμοὺς ἐπὶ τοῦ πολέμου ἐδόθη νόμιμος ἰσχύς, ἐτέθησαν ἀρχαὶ διοικητικοῦ ὀργανισμοῦ καὶ κανόνες τῶν μεταξὺ δουλοπαροίκων καὶ ἀρχόντων σχέσεων, οἱ ὁποῖοι ὁμοῦς ἔχουσιν ὡς ἐρμηνευτὰς καὶ ἐφαρ-

μοστὰς μόνους τοὺς ἀρχοντας δηλ. τὸ ἐν τῶν δύο διαδικαζομένων μερῶν. Ἀξιωματικὸν ἐπισημαίνει ἡ διάταξις ἡ ἀνοίγουσα τοὺς πορθμοὺς ὡς τὸ ἐμπόριον ὅλου τοῦ κόσμου καὶ ὡς πρὸς τοῦτο ὁ Αὐτοκράτωρ ἀντεπροσώπευσεν ὅλον τὸν πολιτισμένον κόσμον. Ὁ περὶ τῆς συνθήκης τῆς 6 Ἰουλίου ὁρισμὸς ἔχει τὴν γενναίαν καὶ μεγαλοπρεπῆ, καὶ τοὶ καθιερωθεῖς ἀφοῦ ἡ Πόρτα δισκοίνωσε εἰς τοὺς δύο πρέσβεις τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας ὅτι ἀποδέχεται τὴν περὶ Ἑλλάδος μεσολάθησιν.

Ὁ Αὐτοκράτωρ Νικόλαος τροπαιοῦχος, κατὰ δύο πολέμους δεῖξας ἀληθῆ αὐτάρκειαν κατὰ τὴν συνθήκην τῆς Ἀδριανουπόλεως, ἠσχολεῖτο περὶ τὰ ἐσωτερικά τῆς ἐπικρατείας του, ὅτε ἡ ἐπανάστασις τοῦ Ἰουλίου ἐγέννησε νέαν τάξιν πραγμάτων καὶ ἠνοιξε, νέαν πολιτικῆς σκηνῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀναφαίνονται οἱ πρωταθληταὶ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ κόσμου.

Τὸ φιλελεύθερον ὑπουργεῖον τοῦ Μαρτινιάκ, φιλικώτατον πρὸς τὴν Ῥωσικὴν πολιτικὴν, ἀνετράπη παρὰ τοῦ φιλαγγλοῦ Πρίγγιπας Πολινιάκ, καταστραφέντος τραγικώτατα μετ' αὐτὴν τὴν δυναστείαν τοῦ πρωτοτόκου κλάδου τῶν Βουρβόνων, ὑπὸ τῆς Ἰουλιανῆς ἐπαναστάσεως. Ἄμα ἐφθασεν εἰς Πετρούπολιν ἡ εἰδήσις αὐτῆ ὁ Αὐτοκράτωρ Νικόλαος ἐλυπήθη καὶ ἠγανάκτησε βλέπων διαρρέον τὸ οἰκοδόμημα τῶν συνθηκῶν τῶν 1814 καὶ 1815 καὶ τῶν συνεδρίων τῆς ἱεράς συμμαχίας, τοῦ ὁποίου κύριος ἀρχιτέκτων ἦτον ὁ ἀδελφός του Ἀλέξανδρος. Τὸν στρατηγὸν Ἀθαλὲν ἀπεσταλμένον τοῦ Φιλίππου ἐδέχθη ψυχρῶς, καὶ ὑπερφάνως ἀπεκρίθη εἰς τὴν ἐπιστολήν του, ἐν ἧ ὅτος ἐπιδειξίως καὶ μετ' ὕψος ἀπάδον ἴσως πρὸς ἀρτίστατον ἀρχηγὸν μεγάλου ἔθνους συντρίψαντος χθὲς τὰς ἀλύσσους του, ὑπεδείκνυεν ὅτι δῆθεν ἐξ ἀνάγκης ἐδέχθη τὰ σκῆπτρα διὰ νὰ χαλινώσῃ τὸ δημοκρατικὸν πνεῦμα, καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἡσυχίαν τῆς Εὐρώπης καὶ τὴν συντήρησιν τοῦ συνταγματικοῦ χάρτου, τοῦ ὁποίου τὴν σοφρότητα ἐγνωρίζεν (ἐλεγεν) ὁ μακαρίτης καὶ σεβαστὸς ἀδελφός σας Ἀλέξανδρος.

Ὁ Νικόλαος ἀρχίζων τὴν ἐπιστολήν του διὰ τῆς ἐξῆς φράσεως Des événements à jamais déplorables ont placé Votre Majesté dans une cruelle alternative, δεικνύει προφανῶς τὴν δυσαρτέθειαν του διὰ τὰ γεγονότα καὶ πρὸ πάντων δικηρύττει ὅτι θέλει διατηρήσει μετὰ τῶν συμμάχων του ἀπαραμειώτους τὰς συνθήκας, ἀπαράλλακτον τὴν τοπογραφικὴν διαίρεσιν τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐπικρατειῶν.

Ὁ αὐτοκράτωρ βαρυσυμῆσας διὰ τὴν Ἰουλιανὴν ἐπανάστασιν ἠθέλησεν ἀραγε νὰ διακηρύξῃ πόλεμον κατὰ τῆς Γαλλίας ὡς οἱ Γάλλοι ἱστορικοὶ διατεινόνται. Εἰς τοῦτο ἀραγε ἔτεινον αἱ τότε διαταχθεῖσαι πολεμικαὶ ἐτοιμασίαι. Τοῦτο ἀμφίβολον ἀλλὰ ἡ Πολωνικὴ ἐπανάστασις ἐκραγείσα αἴτην ἐδωσεν ἄλλας μερίμνας καὶ ἄλλας ἀσχολίας εἰς τὴν Ῥωσικὴν κυβερνήσιν.

Ἡ Πολωνία τρίς κατακερματισθεῖσα, εὗρεν ἀναψυχήν τινὰ, συγκροτηθεῖσα κατὰ τὸ 1815 εἰς βασιλείον διαφυλάττον ἰδιαιτέραν τινὰ ὑπαρξιν, παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου, συνεργείᾳ τοῦ ἐπιστηθίου φίλου του, Τζαρτοβέσκου. Ἀλλὰ πόθοι παρελθούσης καὶ τοὶ πολυταράχου αὐτονομίας, ὑποτροφεύμενοι ἀπὸ μυρίας πολιτικῆς καὶ φιλολογικῆς ἐταιρείας, αἰφνης ἠλεκτρίσθησαν βιβύτατα ἀπὸ τὸν κοινωνικὸν σεισμόν τῆς Γαλλίας. Τὴν νύκτα τῆς 29 Νοεμβρίου 1830 ἡ Πολωνικὴ ἐπανάστασις ἤρχισεν ὁ ἀντιβασιλεύων Μέγας Δούξ Κωνσταντίνος μετὰ τοῦ μείνκντος πιστοῦ στρατεύματος

ἀπεσύρθη προσωρινή τις κυβέρνησις συνίστη, ἥτις ἀντικατεστάθη μετ' ὀλίγον διὰ τῆς δικτατορίας τοῦ στρατηγού Σλοτίνκι, παρατηθέντος καὶ αὐτοῦ ὕστερον. Ἡ ἀρχιστρατηγία ἐδόθη εἰς τὸν Ρετζίζιλ, ἡ δὲ Πολωνικὴ Βουλὴ παραφερομένη ἀπὸ παρὰφρονος καὶ ὀλέθριου ἐνθουσιασμοῦ, ἐπιπτε καθεκάστην εἰς λάθρην ἀκατανόητα. Ὁ Διέβιτς Ζαβαλκάνσκι (ὑπερέμιος) εἰσέρχεται εἰς Πολωνίαν μετ' 120,000 στρατεύματα καὶ μετ' 400 κανόνια καὶ συγκροτεῖται ὄχι μακρὰν τῆς Βαρσοβίας ἢ ἐν Γραχόβη μάχῃ πεισματικῆ, ἀλλὰ μὴ ἀποφασίσασα τὴν ἀλληλοκτονικὴν προστήθεται καὶ τῆς χυλορίας ἢ θανατηφόρου ἐπιφοίτησις. Μετὰ τὴν μάχην τῆς Ὀστρολέγγας, ἡ Βαρσοβία κατατρυχεται ἀπο αἱματώδη ὀχλαγωγίας, καὶ κατὰ τὰς ἰδιοτρόπους αὐτῆς παραφοράς ἢ Πολωνία ἀλλάζει κυβερνήσεις καὶ ἀρχιστρατηγούς. Ὁ Μέγας Δουξ Κωνσταντῖνος ἀποθνήσκει, ὁμοίως καὶ ὁ στρατάρχης Διέβιτς, τὸν ὁποῖον πρὸ τοῦ θανάτου του εἰσέτι ὁ Αὐτοκράτωρ ἀντεκατέστησεν εἰς τὴν ἀρχιστρατηγίαν διὰ τοῦ Πασκέβιτς Ἑριβάνσκι, καὶ ὑπ' αὐτὸν ὁ Ρωσικὸς στρατὸς συμποσούμενος εἰς ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρας καταλαμβάνει τὴν Βαρσοβίαν παραδοθεῖσαν 7 Σεπτεμβρίου 1831 μετὰ τρομερὰν ἀντίστασιν. Ὁ πόλεμος οὗτος ἦτο μὲν ὀλιγοχρόνιος, ἀλλὰ πεισματώδης καὶ φοβικὸς· καὶ ἡ Πολωνία ἐπέσε τείνουσα ἀνωφελῶς τὰς χεῖρας τῆς πρὸς ἔθνος μεμακρυσμένον καὶ πρὸς κυβέρνησιν φιλαύτως ἀσχολουμένην εἰς τὴν ἰδίαν συντήρυσιν.

Ἡ σύγχρονος σχεδὸν ἀπέσβεσις τῆς Πολωνικῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῶν Ἰταλικῶν στασιασμῶν κατέπαυσε τὰς ἀνησυχίας τῆς Μοναρχικῆς Εὐρώπης, τῆς ὁποίας προεξῆχεν ὁ Αὐτοκράτωρ Νικόλαος. Ἡ ἐπιρροή του ἠθέλην εἶναι ἀπέραντος ἐὰν δὲν κατεπτύε ἐνίοτε καὶ αὐτὴν τὴν Αὐστρίαν ἢ ἀδιάκοπος ἐπὶ τῆς Τουρκίας ἐπενέργεια τοῦ αὐτοκράτορος. Οἱ Ρῶσοι διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Καϊνάρτζι 1774 ἤλθον εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Εὐξείνου Πόντου· διὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συνθήκης ἀφίχθησαν εἰς τὸ Κουβάν καὶ εἰς τὴν Κριμαίαν· διὰ τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ ἐσέδυσαν εἰς τὴν Βεσσαβίαν καὶ ἐποτίσθησαν τὰ ὕδατα τοῦ Προύτου· διὰ τῆς ἐν Ἀδριανουπόλει ὑφῆρσαν τὸ σχηματιζόμενον Δέλτα ἀπὸ τὰ στόμια τοῦ Δουναβέως, ἀλλ' εἰσέτι δὲν εἶχον κατασκευάσει εἰς τὰς ἀνθρώρας τοῦ Βοσπόρου ὄχθας. Ὁ Νικόλαος κατέρωθεσε τοῦτο χάρις εἰς τὴν ἐπίκλησιν τοῦ Σουλτάνου Μαχμούδ.. Ὁ ἀντιβασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου ἀφοῦ διὰ τοῦ υἱοῦ του Ἰπραχὴμ ἐκυρίευσεν τὴν δυσπόρθητον Ἄκιαν, (Πτολαιμαΐδα) ἐνίκησεν εἰς Χόμας καὶ Βεϋλάν τὸν Χουσεῖν πασᾶ δῆμιον τῶν Γιαντισάρων, κατετρόπωσε κατὰ τὴν συστάδην μάχην τῆς Κόνιας (Εἰκόνιον) τοὺς Τούρκους στρατηγουμένους ἀπὸ τὸν μέγαν Βεζύρην Ρεσιδ-Μεχμεδ, ἐδύνατο νὰ ὀρμήσῃ καὶ νὰ εἰσέλθῃ ἀπολέμος εἰς Κωνσταντινούπολιν· ἀλλ' ἐσταμάτησεν αἰφνης εἰς Εἰκόνιον, ἀπειλούμενος ἀπὸ τὴν διπλωματίαν καὶ ἰσως καταπληττόμενος ἀπὸ τὸ ἀνίκητον σέβας τῶν Ὀθωμανῶν πρὸς τὸν ὑπέρτατον τοῦ Ἰσλαμισμοῦ ἀρχηγόν. Αὐτὸς περίτρομος ἐπρόκρινε νὰ προστατευθῇ ἀπὸ τὴν Ρωσσίαν παρὰ νὰ κύψῃ τὸν αὐχένα εἰς τὸν ἰσχυρόν του ὑπήκουον. Ἐνῶ λοιπὸν ἡ Γαλλία διὰ τοῦ ἀντιπροσώπου της Βαρνέ ἠτχολεῖτο ἐν τῇ Κουτάχια νὰ συνδιαλλάξῃ διὰ συνθήκης τὸν Σουλτάνον μετὰ τὴν Αἰγύπτου. ἐπ' ἐλπίδι τοῦ νὰ προλάβῃ τὴν ἐπέμβασιν τῆς Ρωσσίας, στόλος Ρωσικὸς ἔφρην ἀπὸ Ὀδησσού πενταχιλιούσις Ρῶσους καὶ τοὺς ἀπεβί-

θασεν εἰς τὸ ἀπέναντι τῶν Θεραπειῶν μέρος τῆς Ἀσίας. Ὁ ἐπικουρικὸς οὗτος στρατὸς πολλάκις ἐπιθεωρηθεὶς, πολλάκις θαυμασθεὶς ἀπὸ τὸν Σουλτάνον, ἀνεχώρησεν, ἀλλὰ πρὸ τῆς ἀποδημίας του, ὁ Κόμης Ὁρλόφ ὑπέγραψε τὴν περίφημον συνθήκην τοῦ Χουνκιάρ-Ἰσκελέσι, διὰ τῆς ὁποίας συνωμολογεῖτο ἐπὶ ὀκτώ ἐτη ἐπιμαχία μεταξὺ Ρωσσίας καὶ Τουρκίας, καὶ ὁ Ἑλλησποντος ἐκλείετο εἰς ὅλα τὰ πολεμικὰ πλοῖα τῶν ἄλλων ἔθνων, ἐκτὸς τῶν τῆς Ρωσσίας. Ἡ συνθήκη αὕτη δὲν ἀνενωγήθη μετὰ τὴν ἐκπνευσίν της, ὁ Ἑλλησποντος ἐκηρύχθη κλειστὸς εἰς ὅλων τῶν ἔθνων τὰ πολεμικὰ πλοῖα ἀνεξαιρέτως· καὶ τοῦτο ἰθεώρησεν ὡς κατόρθωμα ἢ Δυτικὴ Διπλωματία, ἀλλὰ, τὸ καθ' ἡμᾶς νομιζόμενον ὅτι ἤθελεν ἦναι συμφωνότερον μετὰ τὸ δημόσιον ναυτικὸν δικαίον καὶ συμφέρον τῆς Δύσεως, ἐὰν τὸ ἀνάπαλιν ἢ εἰσοδος τοῦ Ἑλλησπόντου ἐκηρύττετο ἐλευθέρως εἰς τὰ πολεμικὰ πλοῖα ὅλων τῶν ἔθνων. Διὰ τοῦτο μάλιστα θεωροῦμεν ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ ἐθριάμβευσε καὶ διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Χουνκιάρ-Ἰσκελέσι καταθορυβήσας καὶ προκαλέσας τρόπον τινὰ τὴν Εὐρώπην καὶ ἀποκλείσας ὑπεροντάς νῆας τῆς ἀπὸ τὸν Ἑλλησποντον καὶ ἐπομένως ἀπὸ τὸν Εὐξείνου πόντον, τὸν ὁποῖον θεωρεῖ ἤδη ὡς κλειστὴν θάλασσαν ἢ μάλλον ὡς *Ρωσικὴν λίμνην*. (α).

Ὁ αὐτοκράτωρ πολλάκις ὠδοιπόρησε πρὸς τὴν Γερμανίαν συσφίγγων τεὺς συμμαχικοὺς δεσμοὺς μετὰ τῶν Γερμανῶν ἡγεμόνων καὶ ἀντιτάτων σὺνδεσμον ἰσχυρὸν ἐναντίον τῶν συνταγματικῶν ἐπικρατειῶν καὶ μάλιστα ὅταν αὐταὶ συνεδέθησαν μετὰ τὴν πομπώδη τετραπλὴν συνθήκην μεταξὺ Γαλλίας, Ἀγγλίας, Πορτογαλλίας καὶ Ἰσπανίας. Κατὰ τὸ 1840 συνέπραξε μετὰ τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης κατὰ τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου, συντείνας εἰς τὴν ἀπομόνωσιν τῆς Γαλλίας καὶ εἰς τὴν διαρρήξιν τῆς ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Ἰουλίου ὑπαρχούσης ἐπιστηθίου συνεννοήσεως.

Οἱ ἐξωτερικοὶ πόλεμοι καὶ αἱ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἐπενέργειαι, εἶναι τὸ ἐλάχιστον μέρος τῆς ἱστορίας τῶν συνταγματικῶν ἔθνων ἀδιακόπως κυμαινομένων ἐπὶ ἐσωτερικοῦς σάλους. Ἀλλὰ τῆς Ρωσσίας βασιλευομένης ἀπὸ τὸν Νικόλαον τὰ ἐπισημότερα συμβεβηκότα εἶναι ὅσα ἐν τάχει ἐσκιαγραφῆσαμεν, συμβεβηκότα μεταξὺ τῶν ὁποίων θὰ ζωγραφίσῃ ἢ ἰσορίαν τὸν ἔξοχον τοῦτον ἄνδρα.

Ὁ Νικόλαος ἠσχολήθη συντόμως εἰς τῶν ἐσωτερικῶν τῆς Ρωσσίας τὴν ἐπὶ τὸ κρεῖττον μεταρρυθμιστικὴν συντάξιν κώδικα διοικητικῶν νόμων, ὁ ὁποῖος χρῆζει ἰδιαίτερας ἐξετάσεως καὶ κρίσεως· ἡ δωροδοκία καταπολεμεῖται αὐστηρῶς, ἡ ἐκπαίδευσις ἔλαβε τινὰς προόδους ἐπὶ τῆς Βασιλείας ταύτης, ἡ δημοσία πίστις ἐξιστάθη μετὰ τὸ ἐμπόριον καὶ μετὰ τὰς εὐκολίας τῶν ἐσωτερικῶν συγκοινωνιῶν. Ἰπὸ τὸν Νικόλαον ἀνεπτύχθη ἐπ' ἄπειρον τὸ πιστωτικὸν σύστημα, διὰ τῆς κυβερνητικῆς τραπέζης, ἐκδιδούσης ἀναριθμητὰ τραπεζητικὰ γραμματίαι, καὶ ἡ χρῆσις τοῦ μεταλλικοῦ νομίσματος ἔγινε σπανία ἐνδὸς τοῦ Κράτους. Ἡ μεγάλη τῶν γραμματίων κυκλοφορία καὶ ἡ πληθὺς αὐτῶν συνεκέντρωσεν εἰς τὰ ταμείον τῆς Κυβερνήσεως ὑπέρογκον ποσὸν μεταλλικοῦ, χρησιμεῖον ὡς ταμῖον ἐξασφαλίζον τῶν γραμματίων τὴν ἐξαργύρωσιν. Ἐξ αὐτοῦ τοῦ ταμείου μύρια φράγκων εἰς τὴν Γαλλικὴν τράπεζαν καὶ τρι-

(α) Ὁ αὐτοκράτωρ αὐθρομήτως διὰ τοῦ Κ. Βρουνδφ ὑπεσέθη εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὴν μὴ ἀναίευσιν τῆς συνθήκης ταύτης, ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς ἀνδραμῆς τῆς ὑπὲρ τοῦ Σουλτάνου, ἀπειλούμενου ἀπὸ τὴν Αἰγύπτου.

κοντα εἰς τὴν Ἀγγλικὴν. Ἐνῶ ἡ Ρωσσία ἐπὶ τὰ δύο παρελθόντα ἔτη ἐπρομήθευσεν ἄρθρα σιτηρὰ εἰς τὴν Εὐρώπην, ὁ αὐτοκράτωρ τῆ ἐδάνεισε χρήματα διὰ τῶν ὁποίων ἐδύνατο νὰ πληρώσῃ τοῦς Ρῶσους ἰδιοκτητίας διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν σιτηρῶν.

Τὴν παρούσαν ἡσυχίαν τῆς Ρωσικῆς ἐπικρατείας διαποικίλλουσι μόν' αἱ ἐνιάσιαι ἐστρατεῖαι κατὰ τῆς Σιρκασίας, στάδιον ὅπου κατ' ἔτος καταναλίσκονται τάγματα καὶ χρήματα Ρωσικὰ, ἀλλὰ τὸ ὁποῖον χρησιμεύει ὡς γυμναστήριον τοῦ Ρωσικοῦ στρατοῦ, καθὼς ἡ Ἀλγερία ἀσχολεῖ καὶ ὑποτρέφει τὴν ἀρχίον τῶν Γαλλῶν δραστηριότητα. Ὁ πολιτισμὸς θὰ δαμάσῃ προσηχῶς τὰς ἀντιστάσεις ταύτας καὶ ἡ ἐπιτυχία θέλει βραβεύσει τούτους πόνους καὶ τόσας θυσίας!

Ὁ νοῦς φρίσσει ἀναλογιζόμενος τὸ ἀγανὲς τῆς Ρωσικῆς αὐτοκρατορίας, τὸ πολύφυλλον καὶ πολυθήρησκον τοῦ πληθυσμοῦ, τὰς ἀδιακότους ἀπαιτούμενας μερίμας διὰ νὰ ἐπιβάλλῃ ἐνόητὰ τινα εἰς τὸ πολύμορφον καὶ ποικίλων τῶν κοινωνικῶν συμβεβηκότων, νὰ συστρίβῃ τὴν ὁρμὴν εἰς τινα μέρη, νὰ εἰσάξῃ τὴν κίνησιν εἰς ἄλλα, νὰ πολιτικῇ τῶν μὲν τὴν βαρβαρότητα, τῶν δὲ νὰ συνέχῃ τὴν ἄκαιρον ἐπὶ τοὺς νεωτερισμοὺς τάσιν, νὰ ἐκχέῃ ἐφ' ἅπαντα διεύθυσιν σύγχρονον καὶ τείνουσαν πρὸς συνεξομοίωσιν καὶ πρὸς πρόοδον. Ποῖαν εὐθύνην ἀναλαμβάνουν οἱ ἀπόλυτοι ἡγεμόνες ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνώπιον τῆς ἱστορίας, ἢ ὁποία εἶναι ἡ ἐτυμηγορία τῆς ἀνθρωπότητος! Ὅταν αὐτοὶ καταστέλλουσι τὰς ἀκέρους μεταβολὰς ἐξορμώσας ἀπὸ τὸν λαὸν, ὀφείλουσιν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι γινόμενοι πολιτισταὶ τῶν λαῶν των, νὰ διαχέωσι βελτίωσιν καὶ πρόοδον βαθμιαίαν καὶ νὰ ὀδηγῶσιν αὐτοὺς εἰς τὸν πρὸς ὃν ὄρον τῆς ἀνθρωπότητος.

Τοιοῦτον ἔργον ἀποταμιεύεται μάλιστα εἰς τοὺς αὐτοκράτορας τῆς Ρωσσίας καὶ ὁ Νικόλαος εἶναι ἀξίος νὰ κατανοήσῃ τὸ μέγιστον τοῦ ἔργου καὶ τὸ μέγιστον τῆς εὐθύνης!

Π. Α.

ΒΙΚΤΩΡΙΑ.

Βασιλίσσα τῆς Ἀγγλίας.

Τὴν 12 (24) Μαΐου 1819 ἐν Κενσιγκτῶνι τῆς Ἀγγλίας ἡ Δούκισσα τῆς Κέντης, νύμφη τοῦ τότε Βασιλέως τῆς Ἀγγλίας, Γεωργίου τοῦ Γ. καὶ ἀδελφῆ τοῦ ἤδη βασιλεύοντος τοῦ Βελγίου Λεοπόλδου τῆς Κοβούργης, ἔτεκε θυγάτριον. Τὸ συμβῆν τοῦτο ἠσπάζαντο μετὰ μεγάλης χαρᾶς οἱ γονεῖς, διότι τὸ γεννηθὲν ἦν παιδίον μονογενές. Ἀλλ' ἡ αὐλή, ἀλλὰ τὸ δημόσιον, καὶ ὅσοι ἐπιμετρῶσι τὴν προσπάθειάν των πρὸς τῶν συμβάντων τὴν πολιτικὴν σημασίαν ἤκουσαν τοῦτο μετὰ πολλῆς ἀδιαφορίας, διότι τὸ παιδίον, ἂν καὶ ἐκ βασιλικῆς γενναῆς, ἀπῆχεν ὁμῶς τοσοῦτον τοῦ θρόνου, ὥστε οὐδὲ μία πιθανότης ὑπῆρχεν ὅτι ἤθελε ποτὲ προσεγγίσει αὐτόν. Ὁ Δουξ τῆς Κέντης ἦν τῷ ὄντι ὁ τέταρτος υἱὸς Γεωργίου τοῦ Γ'. Εἶχε λοιπὸν πρὸ αὐτοῦ ὡς ἐπιδόξου διαδόχου τοῦ θρόνου τοὺς τρεῖς ἀδελφοὺς του, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν.

Ἀλλὰ τί ἦ. τὸ πρῶτον ἐκεῖνο τόσον γλυκὸ καὶ τόσον μεγαλοπρεπῆς συγχρόνως τοῦ βρέφους μεδίαιμα; Ἀγγελοῦς τις ἐκ τῶν θεῶν ἐπιτετραμμένων τὴν τύχην τῶν ἀνθρώπων, καταβάς τὸ ἐφίλησεν ἰσως εἰς τὸ μέτωπον, καὶ ἐπέθεσεν ἀόρατως εἰς τὴν κεφαλὴν του τῆς

Βασιλίσσης τὸ στέμμα; Τὸ κοράσιον βαπτισθὲν ὠνομάσθη *Ἀλεξάνδρινα* ΒΙΚΤΩΡΙΑ.

Ἐθῆλαζεν ἀκόμη ἡ Βικτωρία ὅταν ἀπέθανεν ὁ Πάππος της, ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος ὁ Γ'. καὶ διεδέχη αὐτὸν ὁ πρωτότοκος τῶν υἱῶν του, Γεώργιος ὁ Δ'. Ὅστε ἀντὶ ἐγγόνου, ἔγινεν ἡ Βικτωρία ἀνεψιὰ τοῦ Βασιλέως, καὶ ἐπλησίασεν οὕτω τὸν θρόνον κατὰ μίαν βαθμίδα.

Γεωργίου τοῦ Δ' διάδοχος ἦν ἡ θυγάτηρ τοῦ Καρλόττα, ἂν ὁ Βασιλεὺς δὲν ἐγέννα υἱόν. Ὁ Βασιλεὺς υἱὸν δὲν ἐγέννησε, καὶ ἡ Καρλόττα ἀπέθανεν ἐπὶ τοκετοῦ, καὶ μετ' αὐτῆς συναπέθανε καὶ τὸ παιδίον της, ἡ τελευταία ἐλπίς τῆς κατ' εὐθεῖαν διαδοχῆς Γεωργίου τοῦ Δ'. Ὁ δὲ σύζυγός της Λεοπόλδος, ἀντὶ Βασιλέως ἢ καὶ συζύγου τῆς Βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας, ὡς ἦν προωρισμένος νὰ γίνῃ, ἐξελέχθη Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος, καὶ παραιτηθεὶς ἐστάλη Βασιλεὺς τοῦ Βελγίου.

Διάδοχος τοῦ θρόνου τῆς Ἀγγλίας ἔμεινε ἐπομένως ὁ δεύτερος ἀδελφὸς Γεωργίου τοῦ Δ' ὁ Δουξ τῆς Ἰόρκης, καὶ μετ' ἐκεῖνον τὰ τέκνα του. Ἀλλὰ τὰ τέκνα του ἀπέθανον τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου, καὶ τέλος ἀπέθανε καὶ αὐτός, ὥστε ὁ διαδοχὴ, καὶ μετ' οὐ πολὺ καὶ ὁ θρόνος, περιήλθεν εἰς τὸν γ' ἀδελφόν, τὸν Δούκα τῆς Κλαρεντίας, Γουιλέλμον τὸν Δ'. Ἡ ἐλπίς καὶ τούτου νὰ θέσῃ τὸ στέμμα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῶν υἱῶν του, πρῶτῶς ἐματαιώθη. Πρὶν εἶτι ἀναβῆ τὸν θρόνον, ἄσφορος θάνατος ἀνῆρπασε τὰ τέκνα του ἐν βρεφικῇ ἡλικίᾳ, καὶ ἔκτοτε τέσσαρες ἀλλεπάλληλοι τῆς Βασιλίσσης ἀποβόλοι ἀπέσβεσαν ὀλοκλήρως τὴν γενεάν του· ἔπρεπεν ἄρα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γουιλέλμου νὰ περιέλθῃ ὁ θρόνος κατὰ φυσικὴν τάξιν εἰς τὸν τέταρτον ἀδελφόν, τὸν Δούκα τῆς Κέντης, καὶ μετ' αὐτὸν, ἂν εἶχεν υἱόν, εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ. Ἀλλ' ὁ Δουξ τῆς Κέντης εἶχε προαποθάνει χωρὶς ἄλλου παιδίου, καὶ οὕτω μετὰ τοσαύτας, ὡς θεῶθεν παρασκευασθείσας περιπετείας, διάδοχος ἀνηγορεύθη τοῦ θρόνου ἡ Βικτωρία, καὶ τὴν (8) 20 Ἰουλίου 1837, Βασιλίσσα τῆς Ἀγγλίας!

Οἱ Ἄγγλοι ἠσπάζαντο μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὴν χαριέσσαν ὀκτωκαιδεκαετῆ παρθένον, ἀναβίαν τὸν θρόνον τῆς Ἄννης καὶ τῆς Ἐλισάβετ. Ὀδηγὸν τῶν πρώτων βημάτων της εἰς τὸν δημόσιον βίον ἔχουσα τὴν μητέρα της, γυναῖκα χαρακτήρος ἐξόχου, κλίνουσαν δὲ ἐκ διαθέσεως πρὸς τὸ Βελγικὸν ἢ προοδευτικὸν σύστημα, ἱεκυρίωσεν, ἅμα ἐθρονισθεῖσα τὸ ὑπουργεῖον τὸ προεδρευόμενον ὑπὸ τοῦ Μελβούρν, ὅστις νέος τότε, εὐχαρις τοὺς τρόπους καὶ περιποιητικὸς, θυμιάμα καίων σεβοσμοῦ καὶ κολακείας ἐπιτηδεῖον οὐχ' ἦττον πρὸς τὴν νεάνιδα ἢ πρὸς τὴν βασιλίδαν, ἀπέκτησεν ἰδιαιτῶς τὴν βασιλικὴν εὐνοίαν. Εἰς τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο διέπρεπον ἄνδρες οἰοὶ ὁ Παλμερστον καὶ ὁ Ρύσελ.

Ἀλλὰ μετὰ δύο ἔτη αἱ βουλαι ἐκηρύχθησαν κατὰ τοῦ ὑπουργείου τούτου, καὶ ἡ βασιλίσσα, βιαζομένη νὰ ἐνδύσῃ εἰς τὴν φωνήν του ἔθνους, προσεκάλεσε τὸν Κ. Ροξέρτον Πεῖλ, τὸν τότε ἀρχηγὸν τοῦ Τορκικοῦ κόμματος, νὰ συνθέσῃ νέαν κυβέρνησιν. Ὁ Κ. Πεῖλ ὁμῶς, ὡς πρῶτην συνθήκην ἐζήτησε τὴν ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα ἀποβολὴν τῶν κυρίων αἰτινῶν ὑπερῆτον τὴν βασιλίσσαν, διότι ἐγνώριζεν ὅτι αἱ πλεῖσαι ἀνήκον εἰς τὸ κόμμα τῶν ἀντιπάλων του. Ἀλλ' ἡ βασιλίσσα ἐθεώρησε τὴν τοιαύτην ἀξίωσιν ὡς ὑπερβολικὴν, καὶ ὡς προσβλητικὴν αὐτῆς τῆς ἰδίας, καὶ ἀπ' ἐναντίας τῆς θελήσεως τῶν βουλῶν διετήρησε τοὺς Βίγους εἰς τὰ πράγματα ἐπὶ ἐν ἔτος ἀκόμη.

Ἀλλὰ κατὰ τὴν 3 Σεπτ. 1841, τῆς βουλῆς ἀποφαν-

θείσης εκ νέου ότι ουδεμίαν έχει προς τὸ ὑπουργεῖον ἐμπιστόσθη, διεδέχθη τὸν Μέλβουρν καὶ Παλμερσῶνα, ὁ Πείλ καὶ ὁ Βελιγκτῶν, ἤτοι ἀντὶ τοῦ Βιγικῆ ἀντικατέστη τὸ μέτριον Τορικὸν ὑπουργεῖον, διατηρηθὲν μέχρι τῶν 1846, ὅτε δεινοὶ καιροὶ σιτοδείας κατέλαβον τὴν Ἀγγλίαν, καὶ πρὸ πάντων τὴν Ἴρλανδίαν. Τότε ὁ Πείλ πρὸς τοὺς καιροὺς πολιτευόμενος, καὶ ἐννοῶν ὅτι πρέπει νὰ τροποποιῶνται αἱ ἰδέαι πρὸς τὰς περιστάσεις, ἐπρέσβευσεν ὡς σωτηριώδη τὴν ἐπίτινα καιρὸν καὶ ἐπὶ τινος συνθήκας ἐλευθέραν τῶν ζέωνων σιτηρῶν εἰσαγωγὴν εἰς Ἀγγλίαν.

Ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἀρχὴ δυσπρέσει τοὺς γαιούχους τῶν ἀριστοκρατῶν, τοὺς ἀποτελοῦντας τὴν ἰσχυροτέραν τοῦ τορικῆ συστήματος φαλαγγα, ὡς ἀντικρυς προσβάλλουσα τὰ συμφέροντά των· δι' ὅ ἀπεσπᾶσθησαν ἄλλοι τοῦ ἀρχηγῶν, ὅς ἐπιμένοντες εἰς τὰς περὶ σωτηρίας τῆς πατρίδος ἰδέας τοῦ ἐθυσίας ἐν αὐτῶν προθύμῳ καὶ τὴν ὑπουργικῆν θέσιν, καὶ τὴν τοῦ κοματάρχου ἐπιβόη. Παρητήθη ἄρα τοῦ ὑπουργεῖου εἰς ὃ δὲν ἐδύνατο νὰ διαμείνῃ ἄνευ τῆς συνδρομῆς τῶν φυσικῶν φίλων του, καὶ ἡ βασίλισσα προσεκάλεσε τὸν Λόρδον Ἰωάννην Ρύσελ, νὰ συνδιασῆν ἐν ὑπουργεῖον.

Ὁ Πρίγκιψ ΑΛΒΕΡΤΟΣ, Συζυγος τῆς Βασίλισσας τῆς Ἀγγλίας.

Ἀλλὰ μάτην προσεπάθησεν αὐτὸς ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας· οὐδεὶς ἐτόλμα ν' ἀναδεχθῆ τὸ εἰς τὸν Πείλ δυσβάστακτον φανὲν βᾶρος, καὶ οἱ Βίγοι εἰς τὰ ὑπερβολικὰ χαίροντες μέτρα, ἐνόουν ὅτι ἤθελον ἔχει καθ' ἑαυτῶν οὐ μόνον τοὺς ἄκρους, ἀλλὰ καὶ τοὺς μετρίους Τόρεις αὐτοῦς. Ἦναγκάσθη ἄρα νὰ μείνῃ ἄκων εἰς τὴν διεθυσθῆν τῶν πραγμάτων ὁ Κ. Πείλ, καὶ τότε ἡ θέσις τοῦ ἀγγλικῆ ὑπουργεῖου περιεργότατον φαινόμενον ἐδείξε, ἀποδεικνύον πόση εἶναι εἰς τὸ ἔθνος ἐκεῖνο τῶν ἰδεῶν ἡ ἐπιβροχή. Ὁ πρωθυπουργὸς ἐπολεμεῖτο ὑπὸ τῶν φίλων του καὶ ἐβοηθεῖτο ὑπὸ τῶν ἐχ-

θρῶν του· ὁ ἀρχηγὸς τοῦ τορικῆ συστήματος, ἀποβαλὼν τὰς τορβικὰς ἰδέας ἐπρότεινε καὶ ἐστήριξε τὰς ἀρεστάς εἰς τοὺς Βίγους.

Ἀλλ' ἡ κατάστασις αὕτη ἐπὶ πολὺ δὲν ἦν δυνατὸν νὰ διρκέσθῃ, καὶ ὁ Κ. Πείλ, μὴ ἔχων τὴν συνδρομὴν τῶν φυσικῶν του συμμάχων, οὐδὲ δυνάμενος νὰ μεταβῆ ἐντελῶς εἰς τὰ τάγματα τῶν αἰώνων του ἀντιπάλων, παρητήθη τέλος ὀριστικῶς, διευκολύνων ὁμως τὴν θέσιν τοῦ διαδόχου τοῦ Λόρδου Ρύσελ, διὰ τῆς ὑποστηρίξεως, ἡν ὑπέσχεθη εἰς ὅλας τὰς ἐμφρονὰς καὶ μετρίαις πράξεις αὐτοῦ.

Τοιαῦτα ἦσαν αἱ μέχρι τοῦδε φάσεις τῆς κυβερνήσεως τῆς Βικτωρίας. Τὰ δὲ πρῶτα τῶν ἐργων τῆς ἦσαν ἡ κατατρόπωσις τῆς δυνάμεως τοῦ Αἰγυπτίου κατακτητοῦ εἰς τὰ παράλια τῆς Συρίας, ἡ ἐκτασις τῆς ἰδίας ἐπιβροχῆς καὶ ἡ κατακτήσεις μεγάλων καὶ πλουσιῶν ἐπαρχιῶν εἰς Ἰνδίας, ἡ ταπεινώσις καὶ εἰς τὸ Εὐρωπαϊκὸν ἐμπόριον ἀνώξις τοῦ οὐρανίου κράτους τῆς Κίνας μετὰ τῆς κατακτήσεως τῆς νήσου Χογκόγκης, καὶ ἡ δεινὴ πάλη κατὰ τῆς πείνης καὶ τῶν συμφορῶν ὅσαι κατατρίγους τὴν Ἴρλανδίαν.

Τὴν 28 Ἰανουαρίου (10 Φεβρουαρίου 1840) ἐνυμφεῖθη ἡ βασίλισσα τὸν πρίγκιπα Ἀλβέρτον τῆς Σαξονίας, Κομβούργης Γόθας, κατὰ 3 μῆνας νεώτερόν της, καὶ ἔσχε μέχρι τοῦδε τρεῖς θυγατέρας καὶ δύο υἱούς. Δὲν πρέπει δὲ ν' ἀποσιωπηθῶμεν καὶ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς Βασίλισσας τῆς Ἀγγλίας εἰς Γαλλίαν, καὶ τὴν τοῦ Βασιλέως τῆς Γαλλίας καὶ Αὐτοκράτορος τῆς Ρωσίας εἰς Λονδίνον, διότι αἱ ἀμοιβαῖαι αὗται φιλοφροσύνης καὶ ἐμπιστοσύνης ἐνδύσεις ἴσως νὰ προαγγέλλωσι τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ κόσμου, τὴν ἔμμενον φιλιώ-

σιν τῶν μεγάλων δυνάμεων, ἐξασφαλίζουσαν καὶ ἐγχυμῆσαν τὴν ἰσορροπίαν καὶ σωτηρίαν τῶν ἑλασσάνων.

Εἰς τὴν ἀνωτέρω ἐπίτομον βιογραφικὴν ἔκθεσιν εἶδομεν δύο κυρίως ὀνόματα ἐγκαταμνησμένα, καὶ διαιροῦντα εἰς δύο μάλιστα φάσεις τὴν σύγχρονον βρετανικὴν βασιλείαν, τὸ τοῦ Πείλ καὶ τοῦ Ρύσελ, τῶν ἀρχηγῶν τῶν δύο ἀντιπάλων καὶ ἀλλήλων διαδεχομένων ὑπουργείων τοῦ τορικῆ καὶ τοῦ Βιγικῆ. Τῶν ἀνδρῶν τούτων αἱ σκιαγραφίαι εἰσὶ τὸ ἀναγκαῖον συμπλήρωμα τῆς βασιλικῆς ἐκείνης εἰκόνας, ἧτις τότε μόνον παρουσιάζεται ὑπὸ τὸ ἀληθὲς φῶς της, ὅτε, ὡς ἐν τῷ ὅπισθεν ἐκτιθεμένῳ πίνακι, φαίνεται περισοιζομένη ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν οὗς ἡ ἀνασσα ἐξηλέξατο, κατὰ καιροὺς ὡς ἐργάτας τῆς εὐμερίας τοῦ ἔθνους ἐφ' οὗ βασιλεύει. Διὰ τοῦτο θέλομεν παρουσιάσει ἀλληλοδιαδόχως ἐν μικρογραφίᾳ καὶ τὰς εἰκόνας τῶν δύο τούτων ἀρχηγῶν τοῦ πρῖν καὶ τοῦ νῦν ὑπουργεῖου, καὶ μετὰ ταῦτα ἴσως καὶ τῶν πρωτίτων ἐκ τῶν ἐπιλοίπων μελῶν αὐτῶν.

Κατὰ τὸ 1805 δύο παιδιὰ διεκρίνοντο εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ Ἄρρω μεταξύ τῶν συμμαθητῶν των, διέφερον δὲ τὰ μέγιστα μεταξύ των, καὶ ὀλίγην συμπάθειαν εἶχον πρὸς ἀλλήλα. Τοῦ μὲν οἱ διδάσκαλοι ἐθαύμαζον τὴν ὀξύνοϊαν, τὴν τῆς ἀντιλήψεως ζωηρότητα, τὸν ἀψικορον ἐνθουσιασμόν, τὴν ἀνήσυχον ταχύτητα μετ' ἧς μετέβαινε ἀπὸ ἀντικειμένου εἰς ἀντικείμενον, συγχωνεύον ὅλα εἰς ψυχὴν φλογεράν. Τοῦ δὲ ἐπῆνον τὴν ἐνδελεχῆ ἐπιμέλειαν, τὴν ἐπίμονον ἐρευναν, τὴν ἐμβριθῆ κρίσιν, καὶ τὴν ἐξαισίαν μνήμην. Ἀμφοτέρων ἐγνώρισεν ὁ κόσμος τὸ ὄνομα. Ὁ μὲν ἐκαλεῖτο Βύρων, ὁ δὲ Ροβέρτος Πείλ.

Οὗτος ἐγεννήθη τὴν 5 Φεβρ. 1788 εἰς Βούρου, χωρίον τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ γονεῖς ἀφανεῖς. Ὁ πατὴρ του, μικρὸς ἔμπορος κατ' ἀρχάς, ἤρξασεν κατ' ὀλίγον δι' ἐπιμελείας τὴν περιουσίαν του καὶ ἰδίως διέπρεψε διὰ μιᾶς τῶν ἐφευρέσεων ἐκείνων, ὧν τὰ ἀποτελέσματα διαμένουσιν εὐεργετοῦντα ἐπ' αἰῶνας τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλ' ὧν ἀγνωμόνως λησμονοῦνται οἱ αὐτουργοί. Ἐφεύρε τὰς κλωστικὰς μηχανὰς, καὶ αὗται ἂν ἤνθ' ὄξασαν, τῷ ἔφερον ὁμως πλοῦτον μείζονα καὶ τὸν βασιμὸν Βαρονέτου. Ὁ υἱὸς του βοηθία τοῦ πατρικοῦ χρυσοῦ, καὶ τῆς ἐπιβροχῆς ἦν οὗτος τῷ ἔδιδεν, ἐξελέχθη τὸ 1809 βουλευτὴς τῆς χώρας Κασχέλης. Εἰ δὲ καὶ νέος, καὶ ἀφανής, καὶ ἄνευ προηγουμένων καὶ σχέσεων, ἀλλὰ τὸσαύτην ἔδειξαν ἰκανότητα, τοσοῦτω διεκρίθη διὰ τῆς ἀόκνου περὶ τὴν ἐργασίαν ἐπιμελείας του, διὰ τῆς ὀρθῆς περὶ τὰ πράγματα κρίσεώς του, διὰ τῆς εὐγλωτίας ἣν ἀνέπτυξε κατὰ πρῶτον ὑπερασπισθεὶς τὴν εἰς τὸν Βασιλικὸν λόγον ἀπάντησιν, καὶ ἐπιτυχῶς ἀντιπαλεύσας πρὸς τοὺς τὰ πρῶτα φέροντας ἐπὶ τοῦ βουλευτικοῦ βήματος, ὥστε διὰ μιᾶς ἀπέκτησεν ἐν τῇ βουλῇ μεγάλην ἐπιβροχὴν· μετέπειτα, κατὰ τὰ 1810 διωρίσθη ὑπογραμματεὺς τῶν ἀποικιῶν, καὶ κατὰ τὰ 1812 γραμματεὺς Ἰρλανδίας, ἀφ' ἧς θέσεως παρητήθη κατὰ τὰ 1819, καὶ ἐξελέγη ἀπὸ τῆς κυβερνήσεως πρόεδρος τῆς Τραπεζῆς, ὑπερ' ἧς νέους νόμους ἐπρότεινε καὶ κατώρθωσε. Τέλος κατὰ τὰ 1822 συγκροτηθέντος τοῦ τορικῆ ὑπουργεῖου Σιδμουθ, κατετάχθη ἐν αὐτῷ ὡς ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, καὶ διέμεινε μέχρι τῶν 1827, ὅτε ἀναλαβόντος τοῦ ἐνδόξου Κάνινγκος τὴν διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων, ἀπεσύρθη ὁ Πείλ, μετὰ πέντε ἄλλων συναδελφῶν του.

Ἄλλ' οὐδεὶς γνωρίζει ὅσον οἱ Ἕλληνες πόσον βραχεῖα ἦν ἡ ὑπουργεῖα τοῦ Κάνινγκος, καὶ οἱ ἄωρος θάνατος διέκοψε κατὰ τὸ 1828 τὸ εὐγενὲς γάδιον τοῦ μεγάλου

ἐκείνου ἐνδρός. Τότε προεδρεύοντος τοῦ Λόρδου Βελιγκτῶνος, ἐπανῆλθεν ὁ Πείλ εἰς τὰ πράγματα, πάλιν ὡς ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν. Ἀλλὰ τότε ὁ ἄνεμος ἔπνεε πρὸς τοὺς Βίγους. Το Τορικὸν ὑπουργεῖον ἠναγκάσθη νὰ λοξοδρομῆ ἀπὸ παραχωρήσεων εἰς παραχωρήσεις, καὶ δι' αὐτῶν μόνων ἐξηγόρασεν ἐπὶ δύο ἔτη τῶν Βίγων τὴν ἀνοχὴν καὶ τὴν ἀποφυγὴν τοῦ ἐμφυλίου πολέμου.

Κατὰ τὸ 1830 ὁμως εὐρέθη αἴφνης ἀπέναντι τῆς ἐπαχθοῦς αὐτῷ Ἰουλιανῆς ἐπαναστάσεως τῆς Γαλλίας, καὶ ἐν τῇ Ἀγγλικῇ βουλῇ ἐκινήθη τὸ ζήτημα τῆς ἐκλογικῆς μεταρρυθμίσεως. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων σκοπέλων, τὸ ὑπουργεῖον τοῦ Βελιγκτῶνος δὲν ἐδύνατο νὰ σωθῆ, ἔχον ἐχθρὰν πρὸς αὐτὸ τὴν νεάν τῆς Γαλλίας πολιτικὴν, καὶ ὀρθὴν κατ' αὐτοῦ τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ μεταρρυθμιστῶν τὴν γνώμην. Ἄμα λοιπὸν ἐφάνη μειοψηφοῦν εἰς τὸ ζήτημα, ὑπεχώρησεν εἰς τοὺς Βίγους τὴν θέσιν.

Κατὰ δὲ τὸ 1839 ἴδομεν ὅτι ἡ φορὰ τῶν πραγμάτων ἐκάλεε τοὺς Τόρεις εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ κράτους. Ἀλλ' ὁ Πείλ ἀπαιτήσας τὴν ἀποβολὴν τῶν Κυρίων τῆς Βασιλείσεως, αἰτινες διέκειντο ἐχθρικῶς πρὸς τὸ κόμμα του, καὶ ἀποτυχῶν ἀπεσύρθη, μέχρις οὐ κατὰ τὰ 1841, τῶν Βίγων μὴ δυναμένων πλέον κατ' οὐδένα τρόπον νὰ διεμείνωσιν εἰς τὴν ἐξουσίαν, ἐξομαλυνθείσης δὲ καὶ τῆς περὶ τὰς κυρίας τῆς αὐτῆς δυσκολίας, δι' οἰκειοθελοῦς μακρύνσεως τινῶν ἐξ αὐτῶν, ὁ Κ. Ροβέρτος Πείλ ὠνομάσθη ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, καὶ ὡς πρωθυπουργὸς συνεκρότησεν ὑπουργεῖον εἰς ὃ κατετάχθησαν μετ' αὐτοῦ τὰ ὅπισθεν σημειούμενα δεκατρία ἄλλα μέλη.

Τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο διετηρήθη ἰσχυρῶς καὶ ἐμφρόνως διευθυνόμενον μέχρι τῶν 1846, ὅτε, τὸ εἶπομεν, ὁ Πείλ βλέπων τοὺς καιροὺς προοδεύοντας ταχύτερον τῶν τορικῶν ἰδεῶν, καὶ κατασπευδομένους ὑπὸ τῆς Ἰρλανδικῆς συμφορᾶς, ἐνόμισεν ἀπευκταῖον μὲν νὰ προτιμῆσθαι κομματικὰς προλήψεις καὶ σχέσεις ἀπὸ τὴν ἐθνικὴν σωτηρίαν, ἀδύνατον δὲ νὰ ἐξακολουθήσῃ κυβερνῶν ὑπὸ τὴν σημαίαν τῶν ἀντιπάλων του, καὶ οὐ μόνον ἐγκατέλειπεν αὐτοῖς τὴν ἀρχὴν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐχορήγησε καὶ τὴν βοήθειάν του διὰ νὰ σπληχνῶσιν, δούς μέγα εἰς τοὺς πολιτευομένους ἐκάστου τόπου καὶ χρόνου μάθημα, ὅτι εἰς τὰς εὐγενεῖς ψυχὰς ἡ φιλοδοξία εἶναι κινεῖν δευτερευόν, καὶ πρῶτον τὴν ἢ φιλοπατρία, ἢ μάλλον, ὅτι παρ' αὐταῖς ἡ ἀληθὲς δόξα πηγάζει ἀπὸ τὰ ἀληθῶς ἐνδοξα ἔργα.

Τοῦ Πείλ ὁ χαρακτήρ εἶναι εὐθύς, ἀκέραιος, γενναῖος, καὶ πατριωτικὸς. Ἦ ἰκανότης τοῦ ἀνδρῆς περὶ τὴν διεύθυνσιν τῶν ὑποθέσεων εἶναι ἐκ τῶν σπανιστάτων. Καὶ ὡς ῥήτωρ δὲ διακρίνεται μεταξύ τῶν πρωτίτων, ἂν ὄχι διὰ τῆς φαντασίας τὴν ζωηρότητα εἰς τοὺς λόγους του, ἢ διὰ τὸν σαρκασμὸν ὅστις εἶναι τὸ σύνθημα τῆς ἀγγλικῆς εὐγλωτίας, ἀλλὰ διὰ τὴν εὐκρίνειαν, διὰ τὴν μέθοδον τῶν ἐκθέσεων του, διὰ τὸ πλῆθος τῶν πραγματικῶν ἀποδείξεων, ἃς ἀντλεῖ εἰς μνήμην ἀκένωτον, καὶ δι' αὐτῶν, ὡς καὶ διὰ τῆς ἀκαταμαχῆτου του λογικῆς καταβάλλει τοὺς ἀντιπάλους του.

Μέγα μέρος τοῦ Ἀγγλικῆ λαοῦ ἔχει πρὸς αὐτὸν προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμούς, ὡς πρὸς φυσικὸν διάδοχον τοῦ παρᾶντος ὑπουργεῖου. Οἱ θερμότεροι τόρεις τὸν κατηγόρησαν ὡς ῥίψασπιν δταν ἐκήρυξεν ὅτι αἱ δοξασίαι τῶν κομμάτων πρέπει νὰ μεταβάλλωνται κατὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἔθνους, καὶ ὄχι αὐταὶ κατ' ἐκείνας. Ἄλλ' οἱ οἱ ἀπροκατάληπτοι πολῖται τιμῶσιν ἐν αὐτῷ τὸν ἔμφροναν καὶ ἐνάρετον πατριώτην, καὶ αὐτοὶ οἱ ἀντίπαλοί του ἐν ᾧ τὸν πολεμῶσι τὸν ἐβέβησαν. Α. Ρ. Ρ.

ΛΟΥΙ ΦΙΛΙΠΠΟΣ

Βασιλεύς των Γάλλων.

Ο Λουί Φίλιππος Βασιλεύς των Γάλλων γεννήθηκε την 6 Οκτωβρίου 1773 από τον Λουί Φίλιππον Δούκα του Σλάρτρε, μετονομασθέντα ύστερον δούκα του Ορλεάν, και από την θυγατέρα του Πρίγκιπος Παντιέβρε, ζώντας εισέτι του Πάππου του Δουκός του Ορλεάν δια-

ΛΟΥΙ ΦΙΛΙΠΠΟΣ, Βασιλεύς των Γάλλων.

πρέψαντος εν πολέμοις και γενναίως αντιπολιτευθέντος κατά του υπουργείου Μωπου. Εξεπαιδεύθη δε παρά της Κ. Ζενλίσ επισήμου συγγραφέως.

Ο πατήρ του νυν βασιλεύοντος των Γάλλων επολέμησε κατά θάλασσαν, εύρεθείς εν τη αμφισβητούμένη συμκλοκή του Ουεσοάν ήτο μέλος και πρόεδρος τμήματος της συνελεύσεως των προϋχόντων ή οποία παρά του υπουργού Καλόνε συγκαλεσθείσα, διελύθη άπρακτος άφου κατέσρεψεν αυτόν. Μετά των δικαστικών συ-

νεδριών (parlemens) εκήρυξε δις επί του ύπουργού Βριένε ότι τό δικαίωμα του επιψηφίζεν τους φόρους εις μόνον την συνέλευσιν των τάξεων (Etats généraux) ανήκει. Κατά την συγκάλεσιν αυτής, ο Δουξ του Ορλεάν εξελέχθη μέλος. Εντός της περιφημού ταύτης συνελεύσεως είχεν ολίγην επιβρόσην, αλλά φίλος των ενδοξοτέρων μελών της, ψηφισθησών μετά της πλειονοψηφίας ύπεβλέπετο και εφθονείτο παρά της αύλης· ό φθόνος δε ούτος ήμείβετο παρά του λαού κατά τας πρώτας εξά-

ψεις της επανάστασεως, και κατά την 14 Ιουλίου 1789 περιέφερον εις τας όδους των Παρισίων τον άνδριάντά του μαζή με τον του Νέκερ. Ίσως τινές φασιασμοί ύπεκινήθησαν από τας χρήματα του Ορλεάν, (Louis Egalité) Φίλιππος Ισότης μετονομασθέντος· άλλ' ή Γαλλική επανάστασις ώρματό από γενικωτέρας αιτίας, παρά τας ύποκινήσεις ενός φιλοδόξου. Η επί της επανάστασεως διαγωγή του ήμπορεί να δικασθῆ διαφόρως, αλλά δεν ύπάρχει παρά μία φωνή άγανακτήσεως περί της επιψη-

σεώς του κατά την δίκην του βασιλέως των Γάλλων Λουί ΙΣ'. Αφου αυτός δικασθείς εκήρυχθη ένοχος παρά της Συνόδου, εισήχθη τό τρομερόν περι τής εφχμοσεως ποινης ζήτημα. Οι αντιπρόσωποι προσεκλούοντο δι' ονομαστικής κλήσεως να ψηφισθώσι, και οι καλούμενοι κατεψήφισαν οι μὲν εξορίαν, οι δε κράτησιν, οι δε θάνατον· τινές έδιδον ψήφον αιτιολογημένην. Μεταξύ αυτών, ο Φίλιππος Ισότης ακούων τόνόμά του επιφωνούμενον ειπε τὰ εξής· « Περὶ μόνων των καθηκόντων μου ασχολούμενος και πεποιθώς ότι όσοι έτόλμησαν ή τολμήσωσι να προσβάλωσι την του λαού κυριαρχίαν είναι άξιοι θανάτου, καταψηφίζω θάνατον. » Τήν επιφώνησιν ταύτην έδέχθησαν άγανακτήσεως και καταφρονήσεως ψθυρισμοί. Η άδικος αυτή και αιματώδης καταψήφισις, δεν απήλλαξε τον Ορλεάν από τον θάνατον, διότι κατηγορηθείς ως συνένοχος του στρατηγού Δουμουριέ, θέλοντος να στρέψη τα όπλα της πατρίδος κατά της Συνόδου, και κατατροπώνων αυτήν ν' άποκαταστήσῃ την συνταγματικήν Μοναρχίαν του 1791, ίσως ύπο τον Δούκα του Σιάρτρε, νυν δε βασιλεύοντα των Γάλλων, έφυλακίσθη καίτοι αντιπρόσωπος άπαραβίαστος και έθνατάωθ.

Ο Δουξ του Σιάρτρε εύτυχέστερος του πατρός του ήτο ζένος εις τα πολιτικά κατ' εκείνην την εποχήν. Διαταχθείς παρέλαθεν εν Βανδόμη, τό όποϊον διώκει σύνταγμα, τό 14 των ίππέων, ώρκίσθη τόν νέον όρκον και ύπήγει εις Βιλανσιέν όπου διαχειμάσεν. Πριν δε άναχωρήσει από Βανδόμη ελύτρωσεν από τους όνυχας του όχλου ίερέα τινά άρνούμενον να όρκισθῆ τόν συνταγματικόν όρκον, προς τούτοις βίβηεις ό ίδιος εις τον ποταμόν διέσωσεν άξιωματικόν τινά του μηχανικού πνιγόμενον διά τής δύο ταύτας πράξεις ή πόλις τῷ προσήνεγκα στεμμα ως βραβεϊόν πατριωτισμού.

Την 20 Απριλίου 1792 ή Γαλλία ειχε κηρύξει πόλεμον κατά της Αυστρίας. Ο Δουξ του Σιάρτρε πολεμήσας πρώτην φοράν ύπο τον στρατηγόν Μωμπούζε διεκρίθη, και διορισθείς ύποστρατηγος ανέλαβε την διεύθυνσιν μιās μίρας των ίππέων διοικουμένης από τον ύποστράτηγον Λουκνέρ.

Η Γαλλία κατ' εκείνην την εποχήν έσωτερικώς διεταραχτετο από επανάστασεις, αι όποιαι ως τελευταϊόν αποτέλεσμα έφερον τον θάνατον του Λουί ΙΣ'. και την παντοκρατορίαν της Συνόδου. Ο Δουξ του Βρουναβικ με έκατόν δέκα χιλιαδων στρατον εισέδυσεν εις το Γαλλικόν έδαφος. Ο στρατηγικός Δουμουριέ στρατοπεδεύσας τότε εις τας θέσεις του Γραμπρέ και Ίλετ έγραψε προς τον ύπουργόν του πολέμου. « Περιμένω τους Προύσους. Τα εις Γραμπρέ και Ίλετ στρατόπεδα είναι αι Θερμοπύλαι της Γαλλίας· άλλ' έσομαι εύτυχέστερος του Λεωνίδου. »

Ο Προυσικός στρατός προσέβαλεν εις Βαλμύ τον στρατόν του Κελερμάν διηρημένον εις δύο γραμμάς, εξ ών ή μία διωκείτο από τον Δούκα του Σιάρτρε, άντιστρατηγον πρό ολίγου διορισθέντα. Μετά πεισματώδη κανονοβολισμών οι Προύσοι εφώρμησαν κατά φάλαγγας· ό Κελλερμάν και αυτός εις φάλαγγας σχηματίσας τον στρατον του διάταξεν αυτόν να μείνη ακλόνητος και να μη πυροβολήσῃ· τότε φωνή ένθουσιώδης ήκούσθη καθ' όλας τας φάλαγγας, Ζήτω τό έθνος. Οι Προύσοι καταπληθέντες από τό θαρραλέον σχήμα του Γαλλικού στρατού ύπεχώρησαν· δευτέραν δε έφοδον επιχειρήσας ό Δουξ του Βρουναβικ και άποκρουσθείς ύπεχώρησεν ολοτελώς και εξεκένωτε την Γαλλίαν, ή δε

νίκη του Βαλμύ, συνεργούντος του Δουκός του Σιάρτρε, και τοι μικρά, ένεθάρρυνε τον στρατόν και ένθουσίασεν όλην την Γαλλίαν.

Ολίγος καιρός παρήλθε μετά την μάχην ταύτην και ό Δουμουριέ επαναστατησεν· ή δε Σύνοδος άποκαλέσασα αυτόν προδότην, επί 300,000 φράγκους άπεκέρυξε την κεφαλήν του, έσύστησε την περιβόητον επί της κοινής σωτηρίας επιτροπήν, και εξωστράκισε μεθ' όλης της γεννεάς των Βουρβόνων και την οικογένειαν του Ορλεάν. Ο πατήρ μετά των δύο υιών του Μοντπανσιέ και Βωζολαι καθείχθη εις τας ειρκτάς της Μασσαλίας. Ο πατήρ δικασθείς κατεδικάσθη εις θάνατον. Ο Δουξ του Σιάρτρε μετά την εξοστράκισιν της οικογενείας του, παρακαλέσας πρότερον τον πατέρα του να φυγαδευθῆ πανοικί εις τας όμοσπόνδους Πολιτείας, και μη κατωρθώσας τούτο, κατέφυγεν εις τους Αυστριακούς.

Ένταύθα τελειώνει ό στρατιωτικός βίος του Λουί Φιλίππου και αρχίζει ή μακρά της εξορίας δαικιμασία, κατά την όποιαν είναι αξιέπαινος, διότι ούδέποτε μετά των άλλων μεταναστών Γάλλων, έφερε τὰ όπλα κατά της πατρίδος του. Ο Ναπολέων όμιλών περι των Βουρβόνων ειπε· « Τουλάχιστον αυτοί (δηλ. οι Ορλεάν) δεν » έστράτευσαν κατά της πατρίδος των. » Ο άρχιδούξ Κάρολος τῷ προσήνεγκεν, ως λέγεται, ύπηρεσίαν εις τον στρατόν του, άλλ' αυτός άνεχώρησεν εις Ελβετίαν, όπου έπροσπάθησε να εύρη άσυλον δι' εαυτόν και διά την αδελφήν του Αδελαΐδα. Αφου έτοποθέτησεν αυτήν μετά της διδασκαλίσσης της της Κ. Ζενλίσ εις έν μοναστήριον, άγνωστος και πηδύλακτος εις τό σχολειόν του Ρείσχενω πόλιν των Γριζών, και άφου εξέτασθη παρά των καθηγητών έγινε δεκτός ως διδάσκαλος της γεωγραφίας, ιστορίας, μαθηματικών και της Γαλλικής και Αγγλικής γλώσσης. Η περίστασις αυτή του βίου του Λουί Φιλίππου διαδραματισθείσα, παρεστάθη πρώτον εις τό δραματικόν Γυμνάσιον των Παρισίων, και ύστερον εις πολλά θεάτρα των Παρισίων. Ο Δουξ του Ορλεάν ανακαλυφθείς εν τη Ελβετία, καταδικωόμενος, και από τους Γάλλους μεταναστάτας ότινες δεν έσυγχώρουν τὰ επαναστατικά του φρονήματα, ώρμήθη εις μακρινάς περιηγήσεις. Ύπήγει εις Δανίαν, Νορβηγίαν, διέτρεξε και αυτήν την Λαπωνίαν και έφθασε μέχρι του άρκτικωτάτου σημείου του κόσμου δηλ. του άκρωτηρίου της Άρκτου. Επιστρέψας εις Σουηδίαν διέτριψεν άγνωστος τινάς μήνας εν Στοκόλμ. Επιθυμών να γίνῃ θεατής αύλικού τινος χορού, κατώρθωσε να εισαχθῆ εις ύψηλόν τι θεωρείον, έλπίζων ότι κανείς δεν θέλει τον γνωρίσει· άλλ' άνεγνωρίσθη από τον πρέσβην της Γαλλίας, όστις τον έδειξεν εις τό πρωθυπουργόν άγνοούντα και αυτήν την εν Στοκόλμ παρουσίαν του. Ο αντίβασιλεύων τότε της Σουηδίας μαθών τυυτό παρά του πρωθυπουργού του, τον προσεκαλεσε να καταβῆ εις την αίθουσαν, και τον ένέπλησε περιποιήσεων.

Τό κυβερνών κατ' εκείνην την εποχήν την Γαλλίαν διεύθυν·ήριον, έπρότεινεν εις την μητέρα του Δουκός να έλευθερώσῃ τῶς δύο υίους της, και να άρη την επί των κτημάτων της κατάσχεσιν, ύπο τον όρον του ότι ό Δουξ του Ορλεάν μετά των δύο αδελφών του θέλουν άποδημήσει εις Αμερικαν. Μετά μακράν εν τη Αμερικῆ άποδημίαν οι τρεις αδελφοί επέστρεψαν εις Αγγλίαν, όπου διέμεινον τινά έτη. Εις Αγγλίαν άπέθανεν ό εις των αδελφών Μοντπενσιέ, όδε Βωζολέ κατατρυχόμενος

ἀπὸ τὴν αὐτὴν σθητικὴν ἀσθένειαν ἀπέθανεν εἰς Μελίτην ὅπου ὑπῆγε μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του πρὸς ἀλλαγὴν ἀέρος.

Ὁ Δουξ τοῦ Ὀρλεάν τὴν 25 Ἰερίου 1809 ἐνομφεύθη τὴν θυγατέρα τοῦ Βασιλέως τῶν δύο Σικελιῶν Μαριάν Ἀμαλίαν, γυναῖκα πλήρη κοσμιότητος καὶ ἀρετῶν, αἱ ὁποῖαι ἐμελλον ν' ἀνταμειφῶσι μίαν ἡμέραν διὰ τῆς λαμπροτέρας τύχης.

Μέχρι τῆς πτώσεως τοῦ Ναπολέοντος, (1814) δὲν διεποίκιλλεν ἄλλο τὴν μονότονόν του ζῶν, παρά ἢ εἰς Κάδιξ μετάβασίς του γενομένη κατὰ πρόσκλησιν τῆς ἐν αὐτῇ τῇ πόλει συγκροτηθείσης Ἰσπανικῆς Κυβερνήσεως, ἐναντίον τοῦ Βασιλέως Ἰωσήφ Βονοπάρτου κατέχοντος τὸν Ἰσπανικὸν θρόνον. Ἀλλ' ἠναγκάσθη εὐθὺς ν' ἀναχωρήσῃ, διότι οἱ Ἄγγλοι δὲν ἤθελον αὐτὸν συμμέτοχον τῆς ἐπιβροῆς των.

Ἡ πολυπαθὴς οἰκογένεια τῶν Βουρβόνων ἐπέσχε τέλος εἰς Γαλίαν μετὰ τὰ τρομερὰ δυστυχήματα τοῦ Ναπολέοντος, ἐπέστρεψε συνοδεύουσα τὰ καταξοχίζοντα τὸ ἔδαφος τῆς πατρίδος ξενικὰ στρατεύματα Ὁ Δουξ τοῦ Ὀρλεάν ἐφθάσε καὶ αὐτὸς εἰς Παρίσια, ἀλλ' αἶφνης ὁ Ναπολεὼν ἀνεφάνη εἰς τὰς ὄχθας τῆς Προβάνς. Ὁ βασιλεὺς Δουξ III. ἔδωκεν εἰς τὸν Δούκα τοῦ Ὀρλεάν τὴν στρατηγίαν τῶν Ἀρκτικῶν Νομῶν· ἀλλ' ἐνῶ κατεγίνετο μετὰ τοῦ στρατάρχου Μορτιέ νὰ ἐπιθεωρήσῃ τὰ φρούρια, ὁ τηλεγράφος ἀνήγγελε τὴν ἐξῆς διαταγὴν τοῦ Ναπολέοντος. « Ὁ αὐτοκράτωρ εἰσέρχεται εἰς Παρίσια παρακολουθούμενος ἀπὸ τὰς σαλέντα » στρατεύματα διὰ νὰ τὸν πολεμήσωσιν. Αἱ πολιτικαὶ » καὶ στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ δὲν πρέπει ν' ἀκούσουν ἄλλας » διαταγὰς παρά τὰς ἐδικὰς του, καὶ ὀφείλουσιν εὐθὺς ν' ἀνυψώσασιν τὴν τρίχρον σημαίαν. »

Ὁ Βασιλεὺς ἔφυγεν εἰς Γκὰν, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Δουξ τοῦ Ὀρλεάν εἰς Ἀγγλίαν, ἀφήνων τὴν στρατηγίαν εἰς τὸν στρατάρχην Μορτιέ.

Ἡ δευτέρα βασιλεία τοῦ Ναπολέοντος διαρκέσασα ἑκατὸν ἡμέρας περαιοῦται εἰς τὴν περίφημον μάχην τοῦ Βατερλώ. Ὁ ἥρωας παρητήθη καὶ καταφυγῶν, ὡς ὁ Θεμιστοκλῆς, εἰς τὴν ἐστίαν τοῦ ἀσπονδοτέρου ἐχθροῦ του, τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως, ἀφηρπάγη ἐκεῖθεν καὶ ἐξωρίσθη εἰς τὴν νῆσον τῆς Ἁγίας Ἐλένης. Οἱ Βουρβόνοι πάλιν ἐπανῆλθον καὶ μετ' αὐτῶν ὁ Δουξ τοῦ Ὀρλεάν, ὅστις ἐπαναλαβὸν ὅλην τὴν μεγάλην του περιουσίαν ἐξῆ ἰδιωτικῶς, ἀλλ' ἀντιθέτως ὡς πρὸς τὰς ἀπληρωτέας προλήψεις καὶ τὰς ὀπισθοπόρους βολὰς τῆς βασιλευσούσης οἰκογενείας. Τὰ τέκνα του ἐπείδευεν εἰς τὰ δημόσια σχολεῖα, περιεποιεῖτο τοὺς ἐνδεεῖς τεχνίτας καὶ συγγραφεῖς, ἠθεράπευε τοὺς διαπρέποντας εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν ῥήτορας, καὶ ἐφείλκε μετὰ κάθε τρόπον τὴν ἀγάπην τοῦ λαοῦ. Ὁ Βασιλεὺς διὰ διατάγματος ἐπέστρεψεν εἰς ὅλα τὰ μέλη τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας νὰ συνεδριαζῶσιν εἰς τὴν Γερουσίαν, τῆς ὁποίας ἦσαν μέλη κατὰ τὸ Σύνταγμα. Ὁ Δουξ Φίλιππος συνεδριάσας εὐθὺς, ὠμίλησεν κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς ἀπαντήσεως εἰς τὸν Βασιλέα, ἐπιμένων εἰς τὴν ἐξάλειψιν περιόδου τινός, δι' ἣς οἱ σφόδρα βασιλικοὶ ἐζήτησαν καταδιώξεις καὶ ἀντεκδικήσεις κατὰ τῶν φιλελευθέρων. Ἡ ὁμιλία αὕτη ἀπήρσεν εἰς τοὺς βασιλικούς· τὸ διάταγμα ἐπιτρέπον εἰς τὰ μέλη τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας νὰ συνεδριαζῶσιν ἀνεκλήθη, καὶ ὁ Δουξ τοῦ Ὀρλεάν δις ἀπεμακρύνθη τῶν Παρισίων διὰ νὰ κατευνάσῃ τοῦ Βασιλέως καὶ τῶν αὐλικῶν τὰς ὑπονοίας καὶ τοὺς φόβους. Ἀλλ' ἐπιστρέψας ὕστερον ἡσχο-

λήθη μάλιστα πρὸς τὴν διοίκησιν καὶ αὐξήσιν τῆς μεγάλης του περιουσίας, δεῖχε βίον οἰκονομικόν, ἐλευθέριον, κοινωνικὸν καὶ ἐργετικὸν πρὸς τοὺς πάσχοντας.

Τὴν 16 Ἰερίου 1824 ὁ Δουξ III ἀπέθανεν ἀφίπων εἰς χεῖρας τοῦ Καρόλου I τὰ σκήπτρα· Ἀφοῦ τὸ ὑπουργεῖον μετέβη ἀπὸ τὸν Βιέλε εἰς τὸν Μαρτινιὰκ, καὶ ἀπὸ αὐτὸν ὄνειροπολήσαντα νὰ συμβιβασῇ τοὺς Βουρβόνους μετὰ τὸ ἔθνος, τὴν ἐλευθερίαν μετὰ τὸν Κάρολον, εἰς τὸν πρίγγιπα Πολινιὰκ ἐπιστήθιον φίλον τοῦ Βασιλέως καὶ γνωστὸν διὰ τὰ φιλοδεσποτικά του φρονήματα, αὐτὸς ἀναλαβὼν τὰς ἡνίας διέλυτε τὰς Βουλὰς· τὸ δ' ἐκλογικὸν σῶμα ἀπέστειλε φιλελευθεροτέρους βουλευτάς. Ὁ βασιλεὺς διέλυτε πάλιν τὰς βουλὰς πρὶν ἢ συγκροτηθῶσι, καὶ διὰ διατάγματος μετεβόημισε τὸν ἐκλογικὸν νόμον καὶ ἔπαυσε τὴν ἐλευθεροτυπίαν.

Ἡ Ἰουλιανὴ ἐπανάστασις ἐξεβράχη, καὶ αἱ τρεῖς ἐνδοξαί τοῦ Ἰουλίου ἡμέραι ἐξεσφενδόνισαν τὸν δυστυχῆ Κάρολον μετ' ὅλης τῆς οἰκογενείας του, τρίτον καὶ ἀνεπιστρεπτι εἰς τὴν ἐξορίαν.

Ὁ Δουξ τοῦ Ὀρλεάν διέμεινεν εἰς τὴν ἐξοχὴν τοῦ Νελλῦ, καὶ ἐσπούδαζε τὰ γινόμενα, προσυνηνοσημένως βεβαίως μετὰ πολλοὺς τῶν πρωτογενῶν τοῦ δράματος τοῦ Ἰουλίου, ἰδίως μετὰ τὸν Λαφφίτε, Θιέρς κλ. Δύο ἀντιπρόσωποι ἐλθόντες εἰς Νελλῦ τὸν ἐπρότρεψαν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Παρίσια, μετέβη εὐθὺς εἰς τὴν οἰκίαν του, ὅπου ἐλθούσα ἐπιτροπὴ ἐξ ἀντιπροσώπων καὶ Γερουσιαστῶν συγχειμένη, τὸν προσεκάλεσαν ν' ἀναλάβῃ τὴν ἀντιβασιλείαν.

Ἀφοῦ ἀνέλαβε τὴν ἀντιβασιλείαν, ἡ Βουλὴ τὴν 7 (ν. ε.) Αὐγούστου ἐξέδωκε θέσπισμα διὰ τοῦ ὁποίου κηρύττει χηρεύοντα τὸν θρόνον τῆς Γαλλίας ὡς ἐκ τῆς παραβιάσεως τοῦ συντάγματος, τῆς ἠρωϊκῆς ἀντιστάσεως τῶν Παρισίων, καὶ τῆς ἀποχωρίσεως ὅλων τῶν μελῶν τοῦ πρωτοτόκου κλάδου τῶν Βουρβόνων, μετεβόημιζε τινὰ ἄρθρα τοῦ Συντάγματος, καὶ ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς ἀποδοχῆς αὐτοῦ ἀπένεμεν ἐν ὀνόματι τοῦ Γαλλικοῦ λαοῦ καὶ πρὸς ὄφελος αὐτοῦ, τὸν θρόνον τῆς Γαλλίας εἰς τὸν Δουξ Φίλιππον τοῦ Ὀρλεάν, καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους του κατ' ἀρρενογονίαν, ἀποκλειομένων τῶν γυναικῶν καὶ τῶν ἀπογόνων των.

Εὐθὺς μετὰ τὴν ἐπιψηφίσιν τῆς διακηρύξεως ταύτης, ἡ βουλὴ ὀλόκληρος παρευρεθεῖσα εἰς τοῦ Δουκὸς ἀνήγγειλεν αὐτῷ τὴν ἀπόφασίν της. Ὁ Δουξ ἀπέδεχθη καὶ τὸ ἐσπέρας ὀγδοήκοντα περίπου γερουσιασταὶ προσελθόντες ἐξέφρασαν τὴν ἀποδοχὴν τοῦ βουλευτικοῦ θεσπίσματος.

Τὴν 9 (ν. ε.) Αὐγούστου μεταξὺ κανονοβολισμῶν καὶ τυμπανοκρουσιῶν ὁ Δουξ τοῦ Ὀρλεάν προσῆλθεν εἰς τὸ Βουλευτήριον μετὰ τῶν δύο υἱῶν του, συναδευμένος καὶ ἀπὸ τέσσαρας στρατάρχας ὄρθιος δ' ἀκούσας ἀναγινωσκομένην τὴν διακήρυξιν τῆς Βουλῆς, καὶ τῆς Γερουσίας τὴν ἀποδοχὴν, ἐπεφώνησε τὰ ἐξῆς.

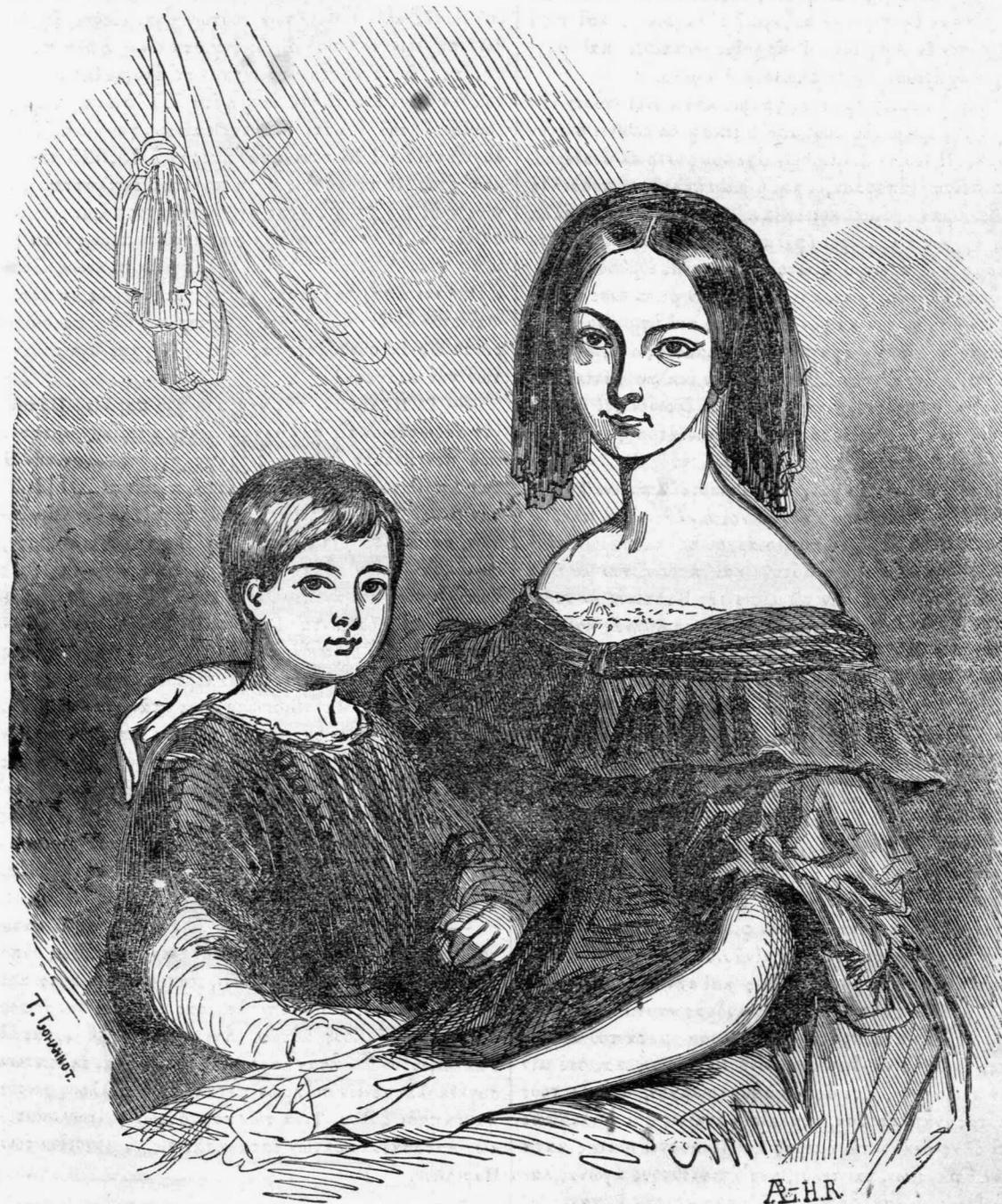
« Κ. Γερουσιασταὶ καὶ Κ. Βουλευταί. Ἀνέγων μετὰ » πλείστης προσοχῆς τῆς Βουλῆς τὴν διακήρυξιν καὶ » τῆς Γερουσίας τὴν ἀποδοχὴν, καὶ μελετήσας συντό- » νως ὅλας τὰς λέξεις, ἀποδέχομαι χωρὶς ἐπιφύλαξιν ἢ » κλεψιφροσύνην τοὺς περιεχομένους ὄρους καὶ ὑποχρεώ- » σεως καὶ τὸν ἀπονεμόμενόν μοι τίτλον τοῦ Βασιλέως » τῶν Γάλλων. Εἶμαι δ' ἔτοιμος νὰ ὀρκισθῶ τὴν δια- » τήρησιν αὐτῶν ». Τείνας δ' εὐθὺς τὴν χεῖρα καὶ ἀ- » σκεπῆς τὴν κεφαλὴν, τῆς ὀμηγύρεως ὅλης αὐθυμότητος » ἐγερεθεῖσα, ἐξεφώνησε τὸν ἐξῆς ὄρκον.

« Ὁμνῶ ἐνώπιον Θεοῦ, νὰ διατηρήσω πιστῶς τὸν » συνταγματικὸν χάρτην μετὰ τὰς περιλαμβανόμενας ἐν » τῇ διακήρυξιν μεταρρυθμίσεις, νὰ μὴ κυβερνῶ παρά » διὰ τῶν νόμων καὶ συμφώνως μετὰ τοὺς νόμους, ν' ἀπο- » νέμω διὰ τῶν ἀρχῶν ἐκάστῳ τὸ δίκαιον καὶ ἐν πᾶσι » νὰ πράττω ἀποβλέπων μόνον πρὸς τὸ συμφέρον, τὴν » εὐδαιμονίαν καὶ τὴν δόξαν τοῦ Γαλλικοῦ λαοῦ. »

Μετὰ ταῦτα ὑπογράψας τὰ πρακτικά, καὶ δεχθεὶς πρᾶ τῶν στραταρχῶν τὸ ξίφος καὶ τὴν χεῖρα τῆς δικαιοσύνης, ἐξεφώνησε λόγον σύντομον.

Ἐνταῦθα τελειώνει τὸ πρῶτον μέρος τῆς βιογραφίας τοῦ Δουξ Φιλίππου. Στρατηγὸς τῆς Γαλλικῆς δημοκρατίας, φυχὰς περιφερόμενος εἰς ξένην γῆν καὶ πορισθεὶς τὰ πρὸς τὸ ζῆν καὶ δι' αὐτῆς τῆς διδασκαλίας πολὺ-πλοῦτος πρίγγιψ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν Βουρβόνων, διὰ τοῦ συνδιασμοῦ εὐτυχῶν περιστάσεων, διὰ τῆς ἐπιτηδείας καὶ φιλελευθέρως διαγωγῆς του ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Γαλλίας ἀρχίζει τὴν δεκαεπταετῆ βασιλείαν του, τὴν ὁποίαν θέλομεν προσεχῶς ἐξισορήσει.

Π. Α.

Ἡ ΔΟΥΚΗΣΑ ΤΟΥ ΟΡΛΕΑΝ ΚΑΙ Ὁ ΚΟΜΗΣ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ.

ΠΑΡΕΡΓΑ. ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ.

— Εἰς μίαν πόλιν τῆς Σκωτίας ἐτελέσθη τὴν 30 Ἰουνίου ε. ε' γάμος μεταξύ δύο νυμφίων, ὧν ἡ ἡλικία συντεταχθεὶς ἔσται εἰς 145 ἔτη. Ὁ νυμφίος ἦν ἐτῶν 71 ἡ δὲ νύμφη 74. Πρὸ πενήτηντα ἤδη ἐτῶν ὁ Κ. Κάμπβελ ἐξήγησε τὴν τότε νέαν καὶ θαλλοῦσαν Κ. Ἐδμίστων εἰς γάμον, ἀλλ' οἱ γονεῖς τὴν ἠρνήθησαν, καὶ τὴν συνέζευξαν μετ' ἄλλου τινὸς πλουσιωτέρου. Ἀπελθὼν εἰς Ἀμερικὴν, ἐνυμφεύθη καὶ ὁ Κάμπβελ, ἴσως διὰ τὴν ἐκδικηθῆναι κατὰ τῆς ἀδικοῦσας τῆς μνηστῆς του. Εἰκοσι ἔτη ἔζησαν ἐκείνη ἐν συζυγικῇ εὐδαιμονίᾳ, καὶ τότε ἐχάρησεν ἐν Ἀμερικῇ ὁ ἀρχαῖος νυμφίος, καὶ μετ' ὀλίγον ἐχάρησεν καὶ ἐν Σκωτίᾳ ἡ νύμφη.

Τότε ὁ πιστὸς ἑραστής γράφει καὶ ζητεῖ αὐτὴν τὴν χεῖρα τῆς ἐρωμένης του· ἀλλ' ἡ ἐπιστολὴ φθάσει ὀλίγον ἐξώχως. Ἡ Κυρία Ἐδμίστων εἶχε νυμφεύθῃ ἐκ δευτέρου ἀπὸ πείσμα ἀποφασίζουσα καὶ ὁ Κάμπβελ νὰ προσέλθῃ εἰς δευτέραν γάμου κοινωνίαν. Μετὰ τριάντην ἄλλα ἔτη, ἐφ' ὧν ἀμφότεροι ἐφύλαττον ἐν τῇ καρδίᾳ τὸν σπέρμα τοῦ πρώτου ἔρωτος, ὁ θάνατος ἔθραυσε πάλιν τὰ δεσμά ἀφορέων, καὶ τότε πλέον διέπλευσε τὸν Ὠκεανὸν ὁ τοσοῦτον καιρὸν ὑπομείνας καὶ ἐπιμείνας, παρυσίασθη εἰς τὴν ἀγαπητὴν τῆς καρδίας του, ἐγένετο δεκτὸς, ἐξήγησε τὴν 29 Ἰουνίου τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀδειαν, καὶ ἐνυμφεύθη τὴν 30, διότι ἐκρινεν ὅτι ἡ χρονολογία εἰς τὰς περιπτώσεις του ἦτον ἀτοπος.

— Ὁ Κ. Ἐτσερ, πλοίαρχος Ὀλλανδίας διευθύνετο ἐκ Κοινισβέργης εἰς Ρήγαν, τὴν Ρωσικὴν πόλιν. Τοῦ ἡμιολίου (γολέτας) του καλουμένης ἡ *Αθηνᾶ* τὸ πλήρωμα συνέλειτο ἐξ ἑνὸς ὑποπλοίαρχου καὶ τεσσάρων ναυτῶν. συνέπλεε δὲ μετ' αὐτοῦ καὶ ἡ γυνὴ του μετὰ τρία ἀνήλικα τέκνα τῆς. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς Βαλτικῆς, ἐν θυελώδει νυκτὶ, ἐπῆλθεν αἴφνης κατὰ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ συνεκρούσθη μετ' αὐτῆς τὸ Ἀγγλικὸν βρικόιον ὁ *Ἀστὴρ*, διοικούμενον ὑπὸ τοῦ πλοίαρχου Ρόβσονος. Ὑπὸ τοῦ βιαίου κλονισμοῦ τρεῖς ναῦται τοῦ ἡμιολίου ἔπεσαν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγησαν, ὁ δὲ τέταρτος μετὰ τοῦ πλοίαρχου μόλις ἐσώθησαν κρεμασθέντες εἰς τὴν πύρην τοῦ Ἀστέρου, ὅθεν μετὰ βίας κατώρθωσαν νὰ ἀναβῶσιν εἰς τὸ βρικόιον τοῦτο. Ἐπὶ τῆς Ἀθηνᾶς ἔμειναν ἐπομένως μόνη ἡ δυστυχὴς Κυρία Ἐτσερ μετὰ τὰ τρία μικρὰ παιδιά τῆς, καὶ τὸν ὑποπλοίαρχον, ὅστις ὁμοῦ κατέκειτο βάρως πληγωθεὶς εἰς τὴν σύγκρουσιν. Τότε ἡ γενναία αὕτη γυνὴ, ἀπὸ τὴν φιλοστοργίαν τῆς ἐμπνεομένη καὶ ἐνθουσιωμένη τὸν κίνδυνον τῶν παιδιῶν τῆς, ἐπολλπλασίασε τὰς δυνάμεις καὶ τὴν δραστηριότητά τῆς. Ἀναπολήσασα δὲ σὰς ἀμυδρὰς ναυτικὰς γνώσεις εἶχε λαβεῖν κατὰ πράξιν συμπλέουσα μετὰ τοῦ ἀνδρός τῆς, ἀνέλαβε νὰ διευθύνῃ μόνη τὸ πλοῖον, καὶ ὅτε μὲν τὸν πλοίαρχον, ὅτε δὲ τὸν ὑποπλοίαρχον, ὅτε δὲ τοὺς ναύτας ἀναπληροῦσα, ἐπάλασεν ἀόκως καὶ ἀδιακώπως ἐπὶ ὅλας δεκαοκτὼ ἡμέρας καὶ δεκαοκτὼ νύκτας κατὰ τῶν στοιχείων, καὶ τέλος, μετ' ἀπιστεύτους ἀγῶνας, κατώρθωσε νὰ κατάρξῃ τὸ πλοῖόν τῆς εἰς τὴν Ρήγαν.

Ὅλον τὸ ναυτικὸν τῆς Ρήγας, πληροφορηθὲν τὸ θαυμασίον τοῦτο κατόρθωμα, κατεσκεύασε νομισματώσημον ἀπομνημονεῖον τὴν περιήγησιν ταύτην, καὶ ἐπρόσφερεν

αὐτὸ εἰς τὴν ἡρωίδα ὁμοῦ μετὰ τετρακισμυλίων δραχμῶν. Μετ' ὀλίγον δὲ τὸ Ἀγγλικὸν πλοῖον ἐπανάφερε σῶον καὶ τὸν ἀνδρα τῆς καὶ τὸν ἄλλον ναύτην.

— Πρὸ τινῶν ἐτῶν εὐρέθη ἐν τινὶ νήσῳ παρὰ τὴν δυτικὴν ὄχθην τῆς Ἀφρικῆς, νέον τι εἶδος κοπρίας, τῆς θερμότερας ἀπὸ τὰς μέχρι τοῦδε γνωστὰς, καὶ ἐπομένως ὠφελιμωτέρας πρὸς λύπανσιν τῶν γαιῶν. Ἡ κοπρία αὕτη, κληθεῖσα *Γουάνον*, εἶναι κόπρος ἐναποτιθεμένη ὑπὸ θαλασσιῶν πτηνῶν. Εὐρωπαϊκὰ πλοῖα συνέβρυσαν εἰς τὴν νήσον ἐκείνην, καὶ ἡ κοπρία ἐγένετο ἀντικείμενον δραστηριοῦτάτου ἐμπορίου· μετ' ὀλίγον δὲ ἐξηγλήθη παντάπασιν, πρὸς λύπην καὶ τῶν γεωπόνων καὶ τῶν ἐμπόρων. Ἀλλ' εἶνα παρηγορηθῶσιν ἀμφότεροι ἡ αὕτη ὕλη τοῦ Γουάνου εὐρέθη εἰς τὰς Χίγγας λεγομένας νήσους παρὰ τὴν Περούδικὴν ἀκτὴν. Τὸ βῆθος τοῦ σωροῦ αὐτῆς ἐπὶ τῶν νήσων τούτων εἶναι εἰκοσι Ἀγγλικῶν πήλων τὸσάυτη δὲ ὡς ἔγγιστα εἶναι ἡ ὅλη ποσότης τῆς, ὥστε ἂν ἐξορύττωνται κατ' ἔτος 20,000 τόνοι, δὲν θάλοι ἐξαντληθῇ ἀκόμη ἐπὶ 5,575 ἔτη, μὴ θεωρουμένου τοῦ νεωστὶ ἐναποτιθεμένου Γουάνου, ὅπερ λογίζεται εἰς 125 τόνους κατ' ἡμέραν ἢ 45,625 τόνους κατ' ἔτος. Ἡ παραδοξὸς αὕτη ποσότης ἐκπλήττει μόνους τοὺς μὴ γνωρίζοντας ὅτι οἱ θαλασσοπόροι τοῦ μεσημβρινοῦ Ὠκεανοῦ πολλὰκις ἀπαντῶσι περὶ ταῦτα τὰ μέρη τόσον ἀμετρον πλῆθος θαλασσιῶν πτηνῶν, ὥστε ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης κρύπτεται ἐντελῶς ὑπ' αὐτὰ. Φαίνεται δὲ ὅτι ὅλα ταῦτα τὰ πτερωτὰ ἔθνη προσδιώρισαν ὡς ἐκ συνθήκης τὰς νήσους Χίγγας διὰ ταύτην τὴν ἀνάγκην!

— Τὸ Ἡρακλίον τῆς νήσου Φίγρου παρὰ τὸ Πράσιον ἀκρωτήριον εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ἀμερικὴν, σεβαστὸν πρὸ πενήτηντα ἐτῶν, ἐξεβράχη αἴφνης κατὰ τὴν 9 τοῦ Ἀπριλίου τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους περὶ τὴν 7, 1|2 ὠραν μ. μ. Ὑπογεία βροντὴ ἠκούσθη τρεῖς ἐκ διαλειμμάτων, καὶ ἔσεισε βιαίως τὴν γῆν. Εἰς τὴν τρίτην βόην, συμβῆσαν μίαν ὥραν μετὰ τὴν πρώτην, οἱ κρατῆρες ἠνεώχθησαν, καὶ ἀνέπεψαν πυκνὸν καπνόν, ὅστις κατεκάλυψε τὸν οὐρανόν. Γιγαντιαῖοι βράχοι ἐσφενδονίζοντο πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ εἰς τὴν γῆν ἐπιπτε στάκτη βραχθαῖα. Ἐξ ἐπιτὰ δὲ στομιῶν ἔρρευσαν ποταμοὶ φλεγόμενης λάβας, καταβιβρώσκοντες πᾶν τὸ ἐμποδὸν, ἀμπέλους, δένδρα, φυτείας, ἀγροικίας καὶ ζῶα, καὶ ἐν διαστήματι τεσσάρων ὡρῶν τρία μίλια διατρέξαντες ἐθύθισαν εἰς τὴν θάλασσαν τὰ πύρινα κύματά των. Κατ' εὐτυχίαν οἱ ἄνθρωποι, τρομαχθέντες ἐκ τῆς βοῆς ἦτις προανήγγειλε τὴν ἐκροσιν, εἶχον φύγει μακρὰν, καὶ μόνον ἐν ἐξαιρετικῇ παιδίᾳ ἐπρόφθασε καὶ τὸ κατακάλυψε, τέσσαρες δὲ ἄνθρωποι ἐπληρώθησαν.

— Τὸ γαλλικὸν δικοστον ἡ *Νικητρία*, ἀφοῦ κατὰ τὸν παρελθόντα Ἀπρίλιον προσβλήθην αἰφνιδίως ὑπὸ πολλῶν πλοίων Κογγιχινικῶν, κατέστρεψεν αὐτὰ καὶ τὰ κατεβύθισεν, εἶδεν ἐπιπλεύσας ἐπὶ τῆς θαλάσσης διαφόρους λέμβους αὐτῶν. Ἀνεκλύσαντες δ' αὐτὰς οἱ Γάλλοι, εὗρον ὅτι ἦσαν κατεσκευασμέναι ὅλαι ἐκλεπτῶν συγκεκολλημένων σιδηρῶν πετάλλων ἢ φύλλων, χωρὶς παντάπασιν ξύλου. Τινὰ τῶν παραδοξῶν τούτων ναυτικῶν κατασκευασμάτων ἐστάλησαν εἰς τὸ μουσεῖον τῶν Παρισίων.

ΟΙ ΙΠΠΟΤΑΙ ΤΟΥ ΣΤΕΡΕΩΜΑΤΟΣ. ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΦΕΒΑΛΟΥ. (PAUL FEVAL) Μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Α. Ρ. Ρ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

Α'.

Τὸ Βασιλικὸν Διάταγμα.

ΠΕΡΙ τὰ τέλη τοῦ Μαΐου τοῦ ἔτους 1662, εἰς τὰς δύο μετὰ μεσημβρίαν, λαμπρὰ συνοδεία ἐνόπλων ἵππέων προκύπτουσα ἐκ τῆς *Νέας Ὀδοῦ*, εἰσῆλθεν εἰς τὴν μεγάλην τῆς Λισαβῶνος πλατεῖαν. Οἱ πτερωτοὶ λόφοι των ἐκυμάτουν ἀγρόχως, οἱ δὲ ἵπποι των καλαζόντες ἐσπυρῶν τοὺς ἡσύχους πολίτας, οἵτινες ἐκυλῶντο εἰς τοὺς τοίχους, καὶ ἐψιθύριζον πᾶν ἄλλο ἢ εὐλογίας.

Ἀλλ' οἱ ἵππεῖς ἀδιαφοροῦντες ἐπροχώρουν πάντοτε ὡς δὲ παρήλαζε τὴν γωνίαν τῆς *Νέας ὁδοῦ* καὶ ὁ τελευταῖος αὐτῶν, ἡμέσως ἤχησαν λαμπρῶς αἱ σάλπιγγες· καὶ ὅλη ἡ συνοδεία ἐσχημάτισε κύκλον περὶ Κύριόν τινα, εὐπρεπῆ τὴν μορφήν, ὅστις ἀμελῶς ἐγγίσας τὸν πῖλον του, ἐξετύλιξε περγαμηνὸν φέρον τὴν σφραγίδα τῆς Βραγαντίας.

— Δαιμονοσαλπικταὶ π' ἀνάθεμά σας, εἶπε μετὰ φωνὴν τραχέαν, ἦτις παντελῶς δὲν συνῆδε μετὰ τὸν χαρίεντα τρόπον τῆς ἵππασίας του, — ἐκόπηκεν ἡ ἀναπνοή σας; Μὰ τοὺς προγόνους μου, οἵτινες ἦσαν ἀρχόντες καὶ κύριοι τῆς Βιντιμιλλίας εἰς τὴν ὠραίαν χώραν τῆς Ἰταλίας, σαλπίζετε καλῆτερα, ἢ εἰς τὸ γυρίσμα θὰ σὰς ξυλοφορτώσω.

Καὶ στραφείς πρὸς τὴν συνοδείαν του,

— Οἱ χαμένοι θαρροῦν, ἐπρόσθεσε, πῶς θὰ καθίσω ν' ἀναγνώσω τὸ διάταγμα τοῦ μεγαλειοτάτου Βασιλέως εἰς ἑκοσι, τριάντην χρονομύτιδες ξιπασμένους, ποῦ ἀπὸ τὸν φόβον οὐτ' αὐτῆ δὲν ἔχουν ν' ἀκούσουν! Αἱ! φυσᾶτε σεῖς χάχαδες! Σαλπίζετε ὡς νὰ γεμίσῃ ἡ πλατεῖα, καὶ ὅσαι πέτραι τόσαι νὰ τὴν σκεπάσουν κεφαλαὶ πολιτῶν.

— Εὐγε, κύριε Κόντη Βιντιμιλλη, ἔκραζαν δέκα ὡς δωδεκα φωναί. Τιμὴ καὶ σέβας εἰς τὰς διατάγας τοῦ κραταιοτάτου Δὸν Ἀλφόνσου τῆς Βραγαντίας, Βασιλέως τῆς Πορτογαλλίας.

— Καὶ ὑποταγὴ εἰς τὰς θελήσεις τοῦ πρωθυπουργοῦ του, προσεθήκαν τινες ταπεινὴ τῆ φωνῆ.

Αἱ σάλπιγγες ἐπανάλαβον τὴν θυροῦδὴ των κλησιν. Ἐξ ὅλων δὲ τῶν παρακειμένων ὁδῶν πλῆθος πολιτῶν ἤρχισεν νὰ πλημμυρῇ τὴν πλατεῖαν, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐπληρώθη κατὰ γράμμα ἡ εὐχὴ τοῦ Κυρίου Κόντη, διότι τὸ λιθόστρωμα ὅλον ἐκρύβη ὑπὸ κύματα κεφαλῶν μελαγχρόνων καὶ ἐμπροσθεν ἐξηρισμένων, ὡς συνήθιζον ὁ ὄχλος καὶ οἱ τεχνῖται ἐν Λισαβῶνι. Ὅλα δὲ τὰ πρόσωπα ἐξέφραζον περιέργειαν, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τρόμον διότι κατὰ τοὺς καιροὺς τούτους, βασιλικὸν διάταγμα, κηρυττόμενον ἐν ἤχῳ σαλπύγγων καὶ διὰ στόματος τοῦ αὐλικοῦ Κυρίου Κόντη, προανήγγειλλε βεβαίως δημοσίαν τινὰ συμφορὰν.

Μεταξὺ τοῦ λαοῦ τούτου, ὅστις ἠύξανεν ἀπὸ σιγῆς εἰς σιγῆν, ἐπεκράτει ὁμοῦ σιωπὴ βαθυτάτη, οὐδεὶς ἐτόλμα ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα, καὶ ὅσοι ὠθούμενοι ὑπὸ τοῦ σάλου εὐρίσκοντο ἐμπρὸς τῶν ποδῶν τῶν ἵππων τῆς συνοδείας, ἐκείνοι κύπτοντες τὴν κεφαλὴν, προσύλον τοὺς ὀρθαλμοὺς εἰς τὸ ἔδαφος. Ἐν ἐξ αὐτῶν, νέον μόλις πρό-

σθον, φοροῦντα ἔνδυμα ἔργατου ὑφαντοῦ, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ξίφος κρεμάμενον ἀπὸ σκυτίνην ζώνην, ἔφερον ἡ ἡ σύμπτωσις, ἡ ἡ ἰδίᾳ του θελήσει, πλησιέστατα τοῦ Κόντη, ὥστε εἰς μόνος στρατιώτης ἵππεὺς τοὺς ἐξεχώριζε.

— Εἰς τὴν ψυχὴν τῶν προγόνων μου! ἔκραζεν ὁ Κόντης πρὸς τοὺς σαλπικτὰς, ἐξακολουθώντας νὰ συγκαλῶσι τοὺς πολίτας, — θὰ σιωπήσετε, κατεργάριδες τέλος πάντων;

Ἀλλ' οἱ δυστυχεῖς, τεθορυβημένοι ἀπὸ τὸν πῆταγον τῶν ὀργάνων των, δὲν ἤκουσαν τὴν φωνὴν του. Τότε ὁ Κόντης ἐκοκκίνισεν ὡς ἀστακὸς, καὶ κεντήσας τὸν ἵππον του, ἐκτύπησεν ἕνα σαλπικτὴν μετὰ τοῦ ξίφους του τὴν λαβὴν εἰς τὸ πρόσωπον, ὥστε τὸ αἷμα ἀνέβλυσεν. Αἱ σάλπιγγες ἐσιώπησαν ἐν τῷ ἄμα, ἀλλ' ὑπόκωφος ψυθιρισμὸς διέτρεξε δι' ὅλου τοῦ πλῆθους.

— Κύριοι εἶπεν ὁ Ἐμμανουὴλ Ἀντουέζος, ἀξιωματικὸς τῶν βασιλικῶν περιπόλων, — ὠραῖος ἀστεῖσμος δὲν ἦτον; τί λέγετε;

— Ἐξείρετος, ἀπήνησεν ὁ χορὸς.

Ἐν τούτοις ὁ σαλπικτὴς ἐσπύγκιζε τὸ αἷμα του μετὰ τὰς χεῖράς του, καὶ κλονούμενος ἐπὶ τοῦ ἵππου, ἐφάνετο ὡς ἄρτι λειποθυμῶν. Τότε ὁ νέος ὑφαντὴς, περὶ οὗ ὠμίλησamen ἀνωτέρω, περιελθὼν γύρω τῆς συνοδείας, ἐπλησίασεν εἰς αὐτὸν, καὶ τῷ ἔδωσε μετὰ τὴν ἄκραν τοῦ ξίφους του ἐν χειρομακτρῶν ἐκ λευκοῦ ὑφάσματος. Ὁ τραυματίας τὸ ἤρπασε μετὰ μεγάλην σπουδὴν, καὶ ἀνοίξας αὐτὸ, εἶδεν εἰς τὴν μίαν γωνίαν του κεντημένα παράσημα, ἀλλὰ δὲν ἐπρόσεξεν εἰς αὐτὰ, διότι ἦν ἀνυπόμονος· νὰ ἐπιπέσῃ εἰς τὴν πληγὴν του τὸ ὑφάσμα, καὶ ἔσφραψε μόνον εὐγνώμον βλέμμα πρὸς τὸν νεανίαν ὅστις ἡσύχως ἐπανάλαβεν εἰς τὴν θέσιν του πλησίον τοῦ Κόντη.

— Ἀκούσατε! ἀκούσατε! εἶπον οἱ βασιλικοὶ κήρυκες.

Ὁ Κόντης τότε ἀνεσηκώθη εἰς τοὺς ἀναβόλους του, ἠνοίξε βραδέως τὸ περγαμηνὸν καὶ πρὶν ἀναγνώσῃ ἐσφενδόνισεν ἐπὶ τοῦ ὄχλου περίξ βλέμμα εἰρωνίας καὶ περιφρονησεως.

— Ἀκούσατε ὄχλε! ἀκούσατε ἀγενεῖς καὶ χυδαῖοι! εἶπεν ἐμφαντικῶς. Πρὸς μόνους σὰς ἀποτείνεται τοῦτο, μὰ τοὺς εὐγενεῖς μου προγόνους! — α Ἐν ὀνόματι καὶ βουλήσει τοῦ Ὑψηλοτάτου καὶ Κραταιοτάτου Ἡγεμόνος, Ἀλφόνσου τοῦ Ἐκτου, βασιλέως τῆς Πορτογαλλίας καὶ τῶν Ἀλβάργων ἐκατέρωθεν τῶν θαλασσῶν, καὶ τῆς Ἀφρικῆς, Κυριάρχου τῆς Γουινέας, καὶ τῶν κατακτησέων, τῆς θαλασσοπλοῖας, τοῦ ἐμπορίου τῆς Αἰθιοπίας τῆς Ἀραβίας, τῆς Περσίας, τῶν Ἰνδιῶν, καὶ λοιπῶν χωρῶν ἀνακαλυμμένων ἢ ἀνακαλυπτέων, διετάρχη καὶ διατάττεται:

1. Πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀστοὺς τῆς φίλης πόλεως Λισαβῶνος νὰ ἀνοίγωσι τὰς πύλας των ἅμα συμᾶν τὸ ἀνακλητήριον τῆς ἐσπέρας. Τοῦτο δὲ ἐν πνεύματι ἐλεημοσύνης, ὅπως οἱ ἐπαῖται, οἱ ἰδοιοποῖοι καὶ οἱ προσκυνηταὶ εὐρίσκωσι πανταχοῦ καὶ πάντοτε αὐτοῦ.

2. Πρὸς ἅπαντας τοὺς ῥηθέντας ἀστοὺς τῆς ῥηθείσης πόλεως ν' ἀφαιρέσωσι τὰς κηκλίδας καὶ τὰ θυρώματα τὰ κλείοντα διὰ νυκτὸς τὰ παράθυρα αὐτῶν ἐξῶθεν τῶν ῥηθέντων θυρωμάτων ἐφευρεθέντων ὑπὸ τῆς δυσπιστίας, καὶ διδόντων ὑπόνοιαν ὅτι ἐν τῇ βασιλικῇ ταύτῃ πόλει ὑπάρχουσι κακοῦργοι καὶ κλέπται.

Ἀπηγορεύθη καὶ ἀπαγορεύεται:

1. Εἰς ἅπαντας τοὺς ῥηθέντας ν' ἀνάπτωσιν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἢ δι' ἄλλων, ὡς εἴθισται, λύχνους ἢ φανούς ὑπερήνων τῶν θυρῶν των· τοῦτο δὲ πρὸς οἰκονομίαν, καὶ πρὸς

ἔφελος τοῦ βαλκαντίου τῶν βηθέντων ἀσῶν, οὐτινες εἰσὶ τέκνα τοῦ βασιλείου.

2. Εἰς ἅπαντας τοὺς βηθέντας νὰ φέρωσι δάδας εἰς τὰς ὁδοὺς, κατὰ τὸ διάστημα τῆς νυκτός, ἐπιτρεπομένου ὁμοῦ αὐτοῖς νὰ τὰς μεταχειρίζονται ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου.

3. Τέλος εἰς ἅπαντας τοὺς βηθέντας αὐτοὺς τῆς βηθείσης πόλεως Λισαβώνας νὰ φέρουσιν ὑποὺν δῆποτε ὄπλον διαλέψεως ἢ καταφορᾶς ἢ καὶ πυροβόλον. Πρὸς ἀσφάλειαν δ' αὐτῶν καὶ προσφύλαξιν τοῖς ἐπιτρέπεται μόνον νὰ ἔχωσι ξίφη, ἀλλὰ προσυλωμένα στερεῶς εἰς τὰν ἰσχυρῶν.

Ταῦτα διατάξας ὁ βηθείς Ἰψηλότατος καὶ Κραταϊότατος Ἡγεμὼν Ἀλφόνσος ὁ ἕκτος, Βασιλεὺς τῆς Πορτογαλλίας καὶ τῶν Ἀλγάρβων, ἐκατέρωθεν τῶν θαλασσῶν, τῆς Ἀφρικῆς, κτλ. ὑπέγραψε τὸ παρὸν διάταγμα, σφραγισθέν καὶ διὰ τῆς ἰδιαιτέρας σφραγίδος του.

ὑπέγραψα ἐγὼ ὁ Βασιλεὺς

«Πᾶσι τοῖς ἐντευξομένοις· ὁ Θεὸς διαφυλάττει ὑμᾶς».

Ὁ Κόντης Βιντιμίλλης εἰσιώπησεν εἰς ὄλον δὲ τὸ πλῆθος ἐκεῖνο οὔτε λέξεις δὲν ἠκούσθη προφερομένη· ἀλλ' ὡς διὰ μυστηριώδους τινὸς σημείου καθεὶς ἐγνώρισε τοῦ γείτονός του τὴν σφοδρὰν ἀγανάκτησιν διὰ τὴν μεγάλην καὶ ἀσύγνωστον αὐτὴν ὕβριν, τὴν γενομένην πρὸς ὀλόκληρον τὸν τὸν λαὸν τῆς Λισαβώνας ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ, καὶ διὰ τὴν βεβηλωσιν τῶν ἀρχαίων καὶ σεβασμίων τύπων τῆς νομοθεσίας τῶν Πορτογάλων. Ὄταν δ' ὁ Κόντης διέταξε τὴν ἀναχώρησιν, τὸ κύμα τοῦ ὄχλου ἀπεσῦρθη σκυθιωπῶς πειθαρχοῦν.

— Αἱ! ἔκραξεν ὁ αὐλικὸς ὀργιζόμενος· ἤλπιζα αὐτὰ τὰ κτήνη πῶς θὰ σιληπορδήσουν. Νὰ ἰδῆτε ὁμοῦ, δὲν θὰ μᾶς δώσουν οὔτε κἄν αἰτίαν νὰ μετρίσωμεν τὴν βία τῶν μετὰ τὰς θήκας μας.

Ἀλλ' ἐνῶ ἔτι ἔλεγεν, ἡ κεφαλὴ τοῦ ἵππου του ἐκτύπησεν εἰς ἐν πρόσκομμα. Ἦν δὲ τοῦτο ὁ νέος ὑφαντῆς, ὅστις βεβουλισμένος, ὡς φαίνεται εἰς βλάβη τι ὄνειροπόλημα, δὲν ὑπεχώρησεν ὡς οἱ λοιποὶ ὄλοι διὰ ν' ἀφήσῃ τὸπον εἰς τὴν συνοδείαν.

— Αὐτὸς ἄς πληρώσῃ δι' ὄλους εἶπε.

Καὶ ἐκτύπησεν τὸν νέον μετὰ τὸ πλατὺ τῆς λεπίδος του.

— Καλὰ τὴν κατέφερες! εἶπεν ὁ Ἐμμανουὴλ Ἀντουεζῆς, ὁ ἀξιωματικὸς τῶν περιπόλων.

— Ἦμπορᾶ καὶ καλλήτερα! ἀπεκρίθη γελῶν ὁ Κόντης, καὶ ὕψωσεν ἐκ δευτέρου τὸ ὄπλον του.

Ἀλλ' ἐνῶ ἡ χεὶρ του ἦν τεταμένη ἀκόμη ὁ νέος ἀνεπήδησε, καὶ ἀνασπᾶσας τὸ ξίφος ὡς ἀστραπή, διεκέντησεν τὸν ἵππον τοῦ Κόντη καὶ τὸν ἐβρίψεν νεκρὸν πρὸ ποδῶν του. Ἐπειτα δὲ κτυπῶν καὶ αὐτὸν κατὰ μέσον τὸ πρόσωπον,

— Τοῦτο, τὸν εἶπεν, ὁ λαὸς τῆς Λισαβώνας, εἰς σὲ τὸν υἱὸν τοῦ κρεοπώλου.

Οἱ στρατιῶται ὄλοι θάμβος καὶ ἐπιληξίς, ἔμεινον ἀκίνητοι εἰς τὴν θέσιν των. Ὄταν δ' ὁ Κόντης ἀνέστη λυσσῶν καὶ ἀφρίζων, ὁ νέος ἐργάτης εἶχεν ἤδη συναναμιγθῆς τὸν ὄχλον, καὶ καιρὸς δὲν ἦν πλέον πρὸς καταδίωξίν του.

— Μ' ἔφυγεν! εἶπεν ὡς μωκώμενος ὁ Κόντης· ἔπειτα στραφεὶς πρὸς τὴν συνοδείαν, ἐπρόσθεσεν·

— Ἦκούσατε τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν, Κύριοι;

Ὅλοι ἐνευσαν σιωπῶντες.

— Εἶπεν υἱὸν κρεοπώλου; Δὲν εἶπε;

— Εὐγενέστατε Κύριε, ἀπεκρίθη εἰς τῶν σωματοφύλακων. Εἶπε συκοφαντίαν πᾶραφρονα. Γνωρίζομεν ὄλοι τὴν εὐγενῆσας καταγωγὴν.

— Τόσον ὥστε πᾶλλαις ἐγγρονθοκόπησα τὸν ἐνδοξὸν τοῦ πατέρα, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Ἀντουεζῆς· ἐπρόσθεσε δὲ μεγαλόφωνα·

— Εὐγενέστατε Κύριε, ἐγὼ ὑπὲρ πάντα ἄλλον δύναιμι νὰ κερτυρήσω πῶσον εἰσγρόν εἶναι τὸ ψεῦδος τοῦτο.

— Δὲν με μέλλει! Ἦκούσατε σεις καὶ ὁ λαὸς καὶ ἂν μεταξὺ ὑμῶν ἢ μεταξὺ τοῦ λαοῦ ὑπάρχῃ τις ἔχων τὴν τόλμην νὰ ἐπικυρώσῃ τοὺς λόγους τοῦ ἐπαίτου αὐτοῦ, τοῦ ἀγύρτου, τὸν προσκαλῶ εἰς μονομαχίαν.

Οἱ συνοδεύοντές τον ἔκλινον καὶ πάλιν τὴν κεφαλὴν, μεταξὺ δὲ τοῦ λαοῦ κἀνεὶς δὲν ἀπεκρίθη. Μετὰ τὴν ἀσκοπον δὲ ταύτην κομπορρημοσύνην, ὁ Κόντης ἐπέβη τοῦ ἵππου ἐνὸς τῶν στρατιωτῶν, καὶ ἡ συνοδεία ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν πλατείαν. Ἀλλὰ πρὶν ἢ παραλλάξῃ τὴν γωνίαν τῆς Νέας Ὀδοῦ, μεταστραφεὶς ὁ αὐλικὸς, καὶ ἀπειλῶν μετὰ τὸν γρόνθον,

— Κρύψου, κρύψου, εἶπε, πρὸς τὸν ἀόρατον ἤδη ἔχθρόν του, διότι, εἰς τὴν ψυχῆν μου σὲ λέγω, ἐγὼ θὰ σε ζητήσω.

— Ὀνομάζομαι, ἂν ὀρίξῃ ἡ ἔξοχότης σας, ἐψιθύρισε φωνῆ τις εἰς τὸ αὐτίον του, Ἀσκάνιος Μακαρόνης τῆς Ἀκουαμῆδας.

Ὁ Κόντης ἐπιστραφεὶς βιαίως εἶδε πλησίον του ἕνα τῶν βασιλικῶν περιπόλων κύπτοντα τόσον εἰς τὰ ἐμπρὸς ὥστε τὸ μέτωπόν του ἤγγιζε τὴν χεῖρα τοῦ ἵππου του.

— Καὶ τί με μέλλει τὸ ὄνομά σου; ἀπήτησεν ἀποτόμως.

— Τὸ ὄνομά μου, ἂν ὀρίξῃ ἡ πανευγενεία σας, εἶναι ὄνομα ἐντίμου ἵπποτου τοῦ Παταύου κατατρεχθέντος ὑπὸ τῆς τύχης, καὶ . . .

— Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἶναι πκράφρων, ἐφώναζεν ὁ Κόντης.

Ἡ συνοδεία εἶχε προπορευθῆ τινὰ βήματα. Ὁ Ἰταλὸς ἔλαβε τότε τὸν ἵππον τοῦ Κόντη ἀπὸ τὸν χαλινόν.

— Ἡ ἔξοχότης σας πολὺ βιάζεται εἶπεν. Ἐνόμιζα ὁμοῦ ὅτι ἐπεθύμει νὰ γνωρίζῃ τὸ ὄνομα τοῦ αὐθάδους ἐκεῖνου νέου, ὅστις . . .

— Τὸ ἡξέυρει, ὑπέλαθεν ὁ Κόντης; Πεντήκοντα φλωρία δι' αὐτὸ τὸ ὄνομα.

— Ἄπαγε! Χρήματα εἰς ἐμέ!

— Πεντήκοντα δουλῶνια.

— Ἡ ἔξοχότης σας με ὕβριζει. Ἰππότης τοῦ Παταύου . . . πενήκοντα δουλῶνια.

— Ἄ! βέβαια. Λέγεται εὐγενῆς· ἐκατὸν δουλῶνια.

— Κἄπως βαρύτερα εἶναι. Ἰδοῦ, διπλασιάσατε τὴν ποσότητα, καὶ συμβιβάζομεθα.

— Ἔγω, εἶπε μετὰ μεγάλης σπουδῆς ὁ Κόντης. Ἀλλ' ὀργήγορα τὸ ὄνομά του, θέλω τὸ ὄνομά του.

— Λοιπὸν, ἔξοχώτατε . . .

— Λοιπὸν;

— Δὲν τὸ ἡξέυρω.

— Ἄθλιε! ἀνέκραξεν ὁ αὐλικὸς, τολμᾶς νὰ με περιπαίζῃς;

— Ὁ Θεὸς φυλάξαι! Ἠθέλησα μόνον νὰ εἴμεθα ἐν τάξει, καὶ νὰ γίνουμιν μεθοδικώτερον πῶς τὰ πράγματα . . .

Εἰς τὸ Παταῦν αὐτὸν τὸν τρόπον μεταχειρίζονται, καὶ δὲν ἔχουν ἀδικον. Προλαμβάνουν οὕτω τὰς ἐριδας . . .

Τώρα κατασπάζομαι τὰς χεῖρας τῆς ἐξοχότητός σας, καὶ κηρύττομαι ὁ πάντων τῶν δούλων τῆς ταπεινότητος. Αὐριον θὰ ἔχω τὸ ὄνομα. — Ἐτοιμάσατε τὰ δουλῶνια.

Ταῦτα δὲ εἰπὼν ὁ Ἰταλὸς, ἐστράφη πρὸς μίαν τῶν πλαγιῶν ὁδῶν, καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πλατείαν. Ὁ δὲ Κόντης, προφθάσας τὴν συνοδείαν του, διεσκέδασε πολὺ τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα, τὸν Δὸν Ἀλφόνσον, διηγήθεις τὴν

διακρίξιν τοῦ διατάγματος καὶ τὴν ἐπιληξίν τοῦ λαοῦ. Περὶ τοῦ ὑφαντοῦ ὁμοῦ δὲν ἀνέφερε τίποτε.

Μετὰ δὲ τοῦ Κόντη τὴν ἀναχώρησιν τὸ πλῆθος ἔμεινεν ἀκόμη ἐπὶ τινὰ λεπτὰ εἰς τὴν πλατείαν ἄφρων καὶ ἀκίνητον. Ἐπειτα δὲ καθεὶς ἐβρίψεν βέλιον βλέμμα πρὸς τὸν γείτονα του, φοβούμενος τὴν παρουσίαν μυστικῶν κατασκοπῶν τοῦ Κόντη. Μετὰ βραχῶν δισταγμῶν, ταχισταί τινες λέξεις ἠκούσθησαν πανταχοῦ, καὶ πανταχοῦ αἱ λέξεις αὗται ἦσαν αἱ ἴδιαι.

— Ἀπόψε εἰς τὸ οἶνωπολεῖον τῆς Ἀλκαντάρας . . . Μὴλησιμονεῖτε τὸ σύνθημα.

Ὁ νέος μας ὑφαντῆς ὅστις δὲν ἐκρύβθη, ἀλλὰ μόνον συνανέμιγξεν μετὰ τὸν λαόν, ἀκούων περίξ του πᾶλλαις ἐπαναλαμβανομένους τοὺς λόγους τούτους, ἐδιπλασίασε τὴν προσοχὴν του, ἐπ' ἐλπίδι ὅτι ἴσως ἤθελε τις τῶν πολιτῶν, ἦτον ἐχέμυθος ἀπὸ τοὺς λοιποὺς, προφέρει αὐτὸ τὸ σύνθημα. Ἀλλὰ μάτην, διότι ἕκαστος προέτρεπε τὸν ἄλλον νὰ μὴ τὸ λησμονῆσῃ, καὶ οὐδὲν ἄλλο.

Βαθμηδὸν ἐξεβόη το πλῆθος, καὶ ἐπὶ τῆς πλατείας τρεῖς μόνον ἄνθρωποι ἔμεινον, εἰς γέρον, καλούμενος Γάσπαρ Ὀρτας Βίξος, συντεχνιάρχης τῶν βυρσοδεψῶν τῆς Λισαβώνας, ὁ γνωστὸς ἡμῖν ἤδη Ἀσκάνιος Μακαρόνης Δελλ' Ἀκουαμόντας, ἱππότης τοῦ Παταύου καὶ ὁ ὑφαντῆς.

— Γιέ μου, εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ γέρον μυστηριωδῶς, ἀπόψε, εἰς τὸ οἶνωπολεῖον τῆς Ἀλκαντάρας· μὴ λησμονῆσῃς τὸ σύνθημα.

— Τὸ ἐλησμονῆσα, ἀπεκρίθη ἀποτόμως ὁ νεανίας.

— Το ἐλησμονῆσαμεν, φίλτατε Κύριε, ἐπρόσθεσε πλησιάζσας ὁ Μακαρόνης.

Ὁ γέρον ἠκόντησε πρὸς τὸν ἐργάτην δύσπιστον βλέμμα, καὶ

— Τόσον νέος! εἶπε ταπεινῆ τη φωνῇ.

— Λοιπὸν, παμφίλτατε Κύριε, εἶπεν ὁ Ἀσκάνιος. Αὐτὸ τὸ δαιμονοσύνημα εἰς τὴν γλώσσαν με τριγυρίζει.

— Ἦτον ποτὲ καιρὸς, εἶπε σιγαλὰ ὁ γέρον δακτυλοδεικτῶν τὴν μακρὰν μαχίραν καὶ τὸν τετριμμένον πῖλον τοῦ Παταύου ἐφ' οὗ ἔλαμπε μικρὸς ἀργυρὸς ἀστῆρ. — Ἦτον ποτὲ καιρὸς ὅταν τὸ σύνθημα ἦτον ἐν Λισαβῶνι; Ἀγχόνη διὰ τοὺς κατασκοπούς καὶ τοὺς μαχαιροβίους.. ὦρα σου καλῆ, ἀδελφέ· σὲ δὲ, νέε, σ' εὐχομαι ἐντιμώτερον ἐπιτήδευμα.

Ὁ γέρον ταῦτα εἰπὼν ἀνεχώρησεν. Ὁ δὲ τεχνίτης, γαυρούσας τὰς χεῖρας του εἰς τὸ στήθος του, ἐφαίνετο εἰς σκέψεις βεβουλισμένος, ἐν ᾧ ὁ Ἰταλὸς τὸν παρετήρει, συλλογιζόμενος πῶς νὰ κερδίσῃ τὰ τετρακόσια τοῦ δουλῶνια

— Παλληκᾶρι μου, εἶπε τέλος, δὲν ἀπνητήθημεν κἄπου, νομίζω;

— Ὄχι.

— Διαβουλε! δὲν εἶναι φλύαρος, ἐψιθύρισε ὁ Παταύος. Ἀδιάφορον! Ὅλοι των ὀνομάζονται Ἐρνάνοι, Ρουαὶ ἢ Βίξοι. Ἀρκεὶ νὰ ἐκλέξω ἐκ τῶν τριῶν . . . Πῶς ὄχι, Κύριε Ἐρνάνε;

Ὁ τεχνίτης ἐμακρύνθη χωρὶς νὰ σρέψῃ τὴν κεφαλὴν. — Κακὰ ἐκλέξ, ἐσυλλογίσθη ὁ Μακαρόνης. Ἐπρεπε νὰ εἰπῶ Ρουῖ . . . Αἱ! κύριε Δὸν Ρουῖ . . . Δὲν ἀποκρίνεται. . . Λοιπὸν, Κύριε Δὸν Βίξος! . . . Ἄ! πολλὰ καλά! ἐστάθη.

Τῷ ὄντι ὁ νέος τεχνίτης εἶχε στρέψει τὴν κεφαλὴν, καὶ διεμέτρα τὸν μαχαιροφόρον μας με βλέμμα ὑπερήφανον συγχρόνως καὶ ἡμερον.

— ἔχεις λοιπὸν μεγάλην ἐπιθυμίαν νὰ μάθῃς τὸ ὄνομά μου; τῷ εἶπε.

— Ἐπιθυμίαν ἀνεκδιήγητον, φίλτατε.

— Σὲ ὑπεσχέθησαν νὰ σοὶ τὸ πληρώσουν δὲν εἶνε ἀληθές;

— Ἄπαγε! Ὁ Ἀσκάνιος Μακαρόνης τῆς Ἀκουαμόντας!

— Αὐτὸ εἶναι τ' ὄνομά μου, φίλε κύριε! — ἱππότης τοῦ Παταύου! — εἶναι ὁ τύπος τῆς γεννήσεώς μου — καί, χάρις τῷ θεῷ, ἔχω τὴν καρδίαν ἀρκετὰ ὑπερήφανον καὶ τὸ βαλάντιον ἀρκετὰ πλήρες . . .

— Σιωπῆ! ὀνομάζομαι Σίμων.

— Ὡραῖον ὄνομα. Σίμων τί;

— Σιωπῆ, σὲ λέγω . . . Πήγαινε μετ' ὄνομα τοῦτο εἰς τὸν Κόντην, καὶ εἶπέ τον ὅτι θὰ με εὐρῆ χωρὶς νὰ με ζήτησῃ, καὶ τότε θὰ μάθῃ τι ἀξίζει ὁ βραχίων ἐνός . . . ἐνός πολίτου τῆς Λισαβώνας, κύριέ μου. Καλὴν ἐντάμωσιν.

Ὁ Ἰταλὸς τὸν παρηκολούθησε διὰ τοῦ βλέμματος μέχρις ὅτου παραλλάξας μίαν τῶν γωνιῶν τῆς πλατείας, εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀρχαίαν ὁδόν, τὴν καλουμένην «Κρανούτου τόπον», ἧτις ἔφερε πρὸς τὴν συνοικίαν τῶν εὐγενῶν.

— Σίμων, εἶπε καθ' ἑαυτὸν, Σίμων. Ὅπως δῆποτε, δὲν ἦτον οὔτε Βίξος, οὔτε Ἐρνάνος, οὔτε Ρουῖς. Καὶ ὁμοῦ ἐστοιχημάτιζα πῶς ἦτον Ἐρνάνος. . . Τὶ νὰ εἰπῶ ἐν τούτοις εἰς αὐτὸν τὸν ὀψίπλουτον κρεωπώλιν, τὸν Κόντην; Σίμων! εἶναι τὸ ἡμισυ τοῦ ὀνόματος, καὶ κατὰ συνείδησιν καὶ δικαιοσύνην ἔπρεπε νὰ με δώσῃ τὰ ἐκατὸν δουλῶνια. Ἀλλὰ δὲν θὰ τὸ θεωρήσῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον κ' ἐκεῖνος. Ἄς ἰδῶμεν! Ἀπόψε θὰ εὐρεθῶ εἰς τὴν θύραν τοῦ οἶνωπολεῖου τῆς Ἀλκαντάρας, ἐκεῖ θὰ δια-

τρέξουν ἀξιοθέατα πράγματα, καὶ τὸ περίφημον προπατορικὸν μου παλάτιον τῆς Ἀκουαμόντας δίδω δι' ἐν μαρβέδι, ἂν δὲν εὐρῶ ἐκεῖ τὸν κύρ Σίμωνά μου, ὅστις πρὸς τὸ παρὸν εἶναι τὸ βεβαιότερον μέρος τῆς κληρονομίας μου.

B

Ἄντωνιος Κόντης Βιντιμίλλης.

Ἡ Δόνα Λουδοβίκα Γυσμάνη, χήρα Ἰωάννου τοῦ Δ' τῆς Βραγαντίας, Βασιλέως τῆς Πορτογαλλίας, ἀντεβασίλευε κατὰ τοὺς νόμους τοῦ κράτους καὶ τοῦ ἀνδρότης τὴν διαθήκην. Οἱ εἰδήμονες τῆς ἰστορίας, ὅσοι γνωρίζουσι τὰ συμβάντα τῆς ἐπανορθώσεως τῆς Πορτογαλλικῆς δυναστείας, ἐνθυμοῦνται βεβαίως πῶς ἡ γενναία καὶ εὐγενῆς αὕτη γυνὴ ἐνεψύχωσε καὶ ὑπεσῆριξε τὸν Δουκά Ἰωάννην εἰς τὴν πάλιν του τὴν κατὰ τῶν Ἰσπανῶν. Ὁ πρωτότοκος υἱὸς του Δὸν Ἀλφόνσος ἦν ὀκτωκαίδεκαετής, εἰς τῶν ἡγεμόνων ἐκεῖνον οὐκ ἦθελα ὀργῇ ἐπιβάλει ἐνίοτε εἰς τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ἄνθρωπος εὐθῆς καὶ πονηρός.

Ἡ ἀνατροφή του ὑπῆρξεν αὐστηρὰ, ἴσως αὐστηροτέρα τοῦ δέοντος ὡς πρὸς διανοίαν ἀσθενῆ ὡς τὴν ἐδίκησεν του. Ὁ διδάσκαλός του Ἀζηβέδος, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ παιδαγωγός του Ὀδημίρας, ἀμφοτέρω ἀνδρες σοβαροῦ χαρακτῆρος καὶ ἀδυσωπήτων ἀρχῶν, τὸν εἶχον κρατήσῃ πολὺ καὶ μετὰ τῆς παιδικῆν ἡλικίαν ἀκόμη ὑπὸ τὸν χαλινὸν τῆς διηνακούς των ἐπιτηρητέως. Ἀλλ' ἐνίοτε τὸν ἀπέπτυνε, βοηθούμενος ὑπὸ δούλων ἀπίστων, ἀνθρωπαρίων μισητῶν, ὧν τὸ γένος περισοιχίζει συνήθως τῶν ἡγεμόνων τὰ ἄτομα. Δι' αὐτῶν κατῶρθου ν' ἀποδιδράσκῃ τὴν νύκτα αὐτοὶ τὴν ἡμέραν ἔφερον πρὸς αὐτὸν παιδίας χυδαίους, ὧν τὰ χαμερπῆ αἰσθήματα καὶ αἱ αἰσχρολογίαι κατέβηγον νέον τὸν Βασιλέα.

Οὕτω εἰσῆχθησαν εἰς τὰ ἀνάκτορα δύο παῖδες ἐκ τῶν ἐσχάτων τοῦ ὄχλου ταξῶν, ὁ Ἀντωνίος καὶ ὁ Ἰωάννης Κόντης Βιντιμίλλης, ὧν ὁ πατήρ, τὸ ἐπάγγελμα κρεωπώλης, κατήγετο ἐκ τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Γενούης πόλεως Βιντιμιλλίας, καὶ κατῆκει εἰς Καμπο Λίδον. Εὐσωμιο

καὶ οἱ δύο καὶ εὐρωσοί, ὅταν ὁ ὄγλος τῶν παιδίων, εἰς ὅσους πρόθυμοι δούλοι ἤνοιγον τοὺς κήπους τῶν ἀνακτόρων, ἐπάλιον χάριν παιδιᾶς πρὸς διασκέδασις τοῦ βασιλέως, αὐτοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐνίκων. Διὰ τοῦτο ὁ Ἀλφόνσος τοὺς διέκρινε μεταξύ ὧλων, καὶ ἐκυριεύθη ἀπὸ σφοδρὰν πρὸς αὐτοὺς φιλίαν. Τὸ ἄθλιον παιδίον! ἐθαύμαζε τοσοῦτον μᾶλλον τὴν ὑπεροχὴν τῆς σωματικῆς βώμης καὶ ἐπιδεξιότητος, ὅση αὐτὸς πεσὼν καὶ κτυπήσας ἐπικινδύνως ὅταν ἦν ἡλικίας τριῶν ἐτῶν, ἐσερήθη ἔκτοτε τῆς χρήσεως καὶ τῶν σωματικῶν του δυνάμεων. Ἐν τούτοις ἤρξαντο, καὶ ἐφθασε τέλος εἰς ἀνδρικήν ἡλικίαν. Τότε καὶ αἱ διασκέδασις του μετεβλήθησαν, ἔλαβον μᾶλλον ἐπιληψίμων χαρακτῆρα· καὶ τότε ἀντὶ τῆς λησμονήσεως τοῦ Κόντα, ἐξ ἐναντίας προσήλωσε τὸν Ἀντώνιον ἐπι μᾶλλον εἰς ἑαυτὸν, καὶ τὸν ἀνέδειξε πρῶτον Κύριον τῆς αὐλῆς, καὶ τὸν μᾶλλον εὐνοούμενον ἐκ τῶν αὐλικῶν του τὸν δὲ Ἰωάννην διώρισεν ἀρχιδιάκονον τῆς Σοβρεδέλλας.

Ποτὲ εὐνοούμενος βασιλέως δὲν ἐνέπνευσε περισσώτερον οὐδὲ γενικώτερον φόβον ἀπὸ τοῦτον τὸν Ἀντώνιον Κόντην. Καθεὶς τὸν ἀνηγόρευε μεγαλοφώνως Πανευγενέστατον, ἂν καὶ ὅλοι ἐγνώριζον τὴν εὐτελή του καταγωγὴν καὶ μόνον τὸ ὄνομά του προφερόμενον, ἐνέπνεε τρόπον εἰς ὅλους. Τὸ μόνον δὲ πρᾶγμα οὐτινος ἐσερήτο ἀκόμη, ἦν ὑποσκήριξ ἀληθοῦς τινος εὐπατρίδου ἐκ τῶν πρώιων γενῶν, διότι ὅσους ἀγῶνας καὶ ἂν κατέβαλε, δὲν κατόρθωσε νὰ πρωσηλώτῃ εἰς ἑκτὸν ἐκτὸς ὀψιπλοῦτων καὶ τῶν ἐλάσσονος τάξεως εὐγενῶν· οὐχ' ἦττον ὁμοῦς ἦν ἰσχυρώτατος, καὶ περισσοῦς αὐτὸς μόνος ἀπὸ περισσώτερος αὐλικούς παρὰ ὁ Βασιλόπαις Δὸν Πέτρος, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Δὸν Ἀλφόνσου, καὶ ἡ Δόνα Λουδοβίκα Γυσμάνη, ἡ ἀντιβασιλεὶς τῆς Πορτογαλλίας, οἱ δύο ὁμοῦ.

Ὁ Βασιλόπαις ἦν εὐμορφος νεανίας, κατὰ πάντα τοῦ ἀδελφοῦ του διάφορος, καὶ οἱ Πορτογάλλοι τὰ ἄριστα οἶωνίζοντο περὶ αὐτοῦ, ἔλεγον ὅτι λυπηρὸν εἶναι νὰ καθῆται εἰς τὸν θρόνον βασιλεὺς παράφρων, ἐνῶ παρὰ τὸν θρόνον αὐτὸν ἔβαλλον ἡρωϊκὸς βλαστὸς τοῦ οἴκου τῶν βασιλέων. Ἀλλ' ἤξευρον ὅτι ἡ ἀντιβασιλεῖσα ἦν αὐστηρὰ, καὶ ὅτι ἂν καὶ ἡγάπα περιπαθέστατα τὸν δεῦτερον τῶν υἱῶν τῆς, ἐτροτίμα ὁμοῦς ἀκόμη τὸν Ἀλφόνσον, καὶ ἤθελε μισήσῃ τὸν Δὸν Πέτρον, ἂν εἶχεν εἰσχωρήσει ποτὲ προδοσίας ἰδέα εἰς τὴν καρδίαν του. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ βασιλόπαις, ἀγαθὸς ὡς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς ὑπῆκοος, ἦν εἰλικρινῶς καὶ ἀπροσπονήτως ἀφωσιωμένος εἰς τὸν πρωτότοκον.

Ἡ βασιλεὶς ἐπὶ τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς ἀνηλικιότητος τοῦ Ἀλφόνσου ἐκυβέρνα τὴν ἐπικράτειαν δρασιβίως. Ἀλλὰ, καθ' ὅσον ἡλικιοῦτο ὁ βασιλεὺς, ἀποσυρομένη ἐκείνη ἀπὸ τὰ πρᾶγματα, ἂν καὶ χωρὶς νὰ παραιτηθῆ τῆς ὑπερτάτης ἀρχῆς, ἀφιέρου ὅλας τῆς σχεδὸν τὰς στιγμὰς εἰς αὐστηρὰς θρησκευτικὰς ἀσκήσεις, καὶ κατοικήσασα τὴν μονὴν τῆς Θεομήτορος, δὲν ἐπανήρχετο εἰς τὰ ἐγκόσμια ἐκτὸς διὰ οἱ Ὀγδοήκοντα, οἱ Ἰπουργοί, οἱ Ταξιάρχαι ἢ οἱ Βαθμούχοι ἐπεκαλοῦντο τὰς συμβουλὰς τῆς. Κινούμενοι ἀπὸ σέβας πρὸς τὸν εὐγενῆ χαρακτῆρά της, ἀπὸ ἀγάπην πρὸς αὐτὴν, οἱ πλείστοι τῆ ὑπέκρυπτον τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ τῆς τὴν ἐκδιαίτησιν, ἥτις ἤρξαντο ὁσημέραι. Διὰ τοῦτο ἐν τῇ ἀγνοίᾳ τῆς τὸν ἐξελάμβανεν ὡς νέον ἀσθενὲς μὲν ἔχοντα πνεῦμα, καὶ οὐχὶ τῶν ἰκανοτέρων πρὸς τὸ κυβερνᾶν ἀλλὰ δὲν ἤξευρον ὅτι ἡ καρδία του ἦν τὸ κατωκρητῆριον ὧλων τῶν κακῶν, καὶ ὅτι εἰς τὴν Χερσονήσῃσιν ὅλην δὲν ὑπῆρχε φαυλόβιος ἐκείνου κακοηθέστερος.

Ἡ ἀπονενομημένη ἐκείνη προκήρυξις, ἦν ἴδομεν διασπλιζομένην ἐν πλήροι μεσημβρία ἐν τῇ μεγάλῃ πλα-

τείᾳ τῆς πόλεως, δὲν ἦν πρᾶγμα παρὰ δόξον κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν· ἐξ ἐναντίας καθ' ἑκάστην ἔβλεπεν ἡ Λισαβῶν ὁμοίον τι θέαμα, δόλιον τοῦ Κόντη ἐφεύρεμα, ἐπινοούμενον πρὸς διασκέδασις τοῦ πτωχοῦ παράφρονος, ὅστις ἐκῆτο εἰς τὸν θρόνον. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἤρκει ἀκόμη· ὅταν δὲ ἡ νύξ ἠπλοῦτο ἐπὶ τῆς πόλεως, τότε αἱ ὁδοὶ αὐτῆς ἐγένοντο ἐκκτοντάκις κινδυνωδέστεραι ἀπὸ τοῦ χειροτέρους κλεπτοπόου τῆς Σιέρας τῶν Καλδιραίων. Ὁ Κόντης εἶχεν ὀργανίσει πολυάνθρωπον συμμορίαν καλουμένην τῶν βασιλικῶν περιπόλων, καὶ ὑποδιαουμένην εἰς δύο τάγματα διακρινόμενα διὰ τῆς γούνης των. Τὸ πρῶτον, συγκείμενον ἐκ πεζῶν, ἔφερον εἰρηρὸν ἐπενδύτην με λευκὰ ἐπιβήματα, καὶ ἐκαλεῖτο οἱ εὐσταθεῖς (fixos)· οἱ δὲ στρατιῶται τοῦ δευτέρου ἐκαλοῦντο Κομπασταὶ (portadas), καὶ ἔφερον πέτασον, ἐπενδύτην καὶ περισκελίδα, ὅλα κυκλᾶ, κατὰστακα με κεντιτοὺς ἀργυροῦς ἀστέρας· ἐπὶ τοῦ πετάσου των δ' ἔφερον ἀντὶ σπληγγίδος ἀργυρᾶν ἡμισέλιον, ὡς νὰ μὴ ἦσαν χριστιανοί, ἀλλὰ λάτραι τοῦ Τεργαμάντου ἢ τοῦ Μωάμεθ. Ἀπεκαλοῦντο δὲ ἀκόμη καὶ γαστριμαργοὶ ὡς ἐκ τῶν ξεῖνωντων, καὶ Ἰππῶται τοῦ Στερεώματος διὰ τὴν ἐνδυμασίαν των. Τοῦτο μάλιστα τὸ τελευταῖον ὄνομα ἀπέδιδον αὐτοὶ εἰς ἑαυτούς. Τὸ σῶμα τοῦτο τῶν γαστριμαργῶν καὶ κομπαστῶν ἐστρατολογοῦτο μεταξὺ τῶν ἐξολεσμάτων ἀνθρώπων παντὸς ἔθνους, καὶ ὁ θέλων νὰ καταταχθῆ εἰς αὐτὸ, ἤρκει νὰ δεῖξῃ ὅτι ἦν ἀπεσκληρμένος πρὸς τὴν μοχθηρίαν.

Δι' ὅλης τῆς ἡμέρας οἱ βασιλικοὶ περίπολοι, Εὐσταθεῖς τε καὶ Κομπασταὶ, ἔφερον τὴν στολὴν σωματοφυλάκων τῆς αὐλῆς, ὡς μόνον διακριτικὸν σημεῖον ἔχοντες εἰς τὸν πέτασον των μικρὸν ἀργυροῦν ἀστέρισκον. Ἐκ τούτου ἐννοεῖται, ὅτι ὁ εὐγενὴς ἡμῶν φίλος, Ἀσκάνιος Μακαρόνης Δελλ Ἀκουαμόνδας, εἶχε τὴν τιμὴν νὰ ὑπηρετῆ εἰς τὸ ἐντιμον τοῦτο σῶμα. Ὁ δὲ Κόντης διεφύλαξε δι' ἑαυτὸν τὴν ἀνωτάτην αὐτοῦ διεθῆναι.

Βοηθεῖα λοιπὸν τῶν περιπόλων αὐτῶν παρὰ δόξος πανηγυρὶς ἐτελεῖτο πᾶσαν νύκτα εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Λισαβῶνος. Εἰς τὰς ἑνδεκα τῆς νυκτὸς, μίαν ὥραν μετὰ τὸ ἀνακλιθῆναι, ἤρχιζε τὸ κυνήγιον τοῦ Βασιλέως. Τότε Κομπασταὶ καὶ Εὐσταθεῖς δ. ἐδέχοντο ἀλλήλους εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ εἰς τὰς τριόδους, ὡς τοποθετοῦνται οἱ κυνηγοὶ εἰς τὰ δάση διὰ νὰ περιμένωσι τὴν ἄγρην. Καὶ ἂν κατὰ τὴν ἀπαισίαν ἐκείνην ὥραν συνέπιπεν ἐξωρίσασά τις κυρία ἢ γυνὴ τις ἀστὸς νὰ ἐπανέρχεται εἰς τὸ νοικίον της, οὐαὶ εἰς αὐτὴν, οἱ θηρευταὶ ἐσάπιζον οἱ Εὐσταθεῖς ἐρρίπτοντο ὡς εἰς τὸ δάσος οἱ κύνες, καὶ οἱ Κομπασταὶ, προκηγουμένου τοῦ Βασιλέως, ἠκολούθουν τὸ κυνήγιον με ὅλην τῶν ἵππων των τὴν ταχύτητα. Δὲν ὑπῆρχε σχεδὸν οἰκογένεια μὴ ἐξυβριθεῖσα δεινὴν τινα ὕβριν τοιαύτης φύσεως, — καὶ οἱ κάτοικοι τῆς χερσονήσου εἶναι μνησίκακοι.

Ἀλλ' ἔως τότε ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν νόμιμον ἐκείνην δυναστείαν, τὴν ἀργίως ἐπανελθοῦσαν εἰς τὸν προγονικὸν θρόνον της, κατεσίγαζε τὴν γενικὴν δυσἀρέσκειαν. Ὁ λαὸς ἐγόγγυζε καὶ ἠπειλεῖ, πανταχοῦ ὁμοῦς καὶ πάντοτε ὁ λαὸς ἀπειλεῖ καὶ γογγύζει, ὡς τὸ φόβος δὲν ἦτον κἀνεὶς. Ἀλλὰ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐνεσῶτος ἐτους 1662 ἡ δυσἀρέσκεια ἔλαβε σοβαρώτερον χαρακτῆρα. Αἱ συντεχνίαι συνήρχοντο εἰς μυστικὰς ἐταιρείας, καὶ τὰ πάντα ἀνήγγελλον προσηγῆς τὸ κίνημα. Ἐννοεῖται δ' ὅτι τὸ βασιλικὸν διάταγμα τὸ δημοσίως ἀναγνωσθῆν ἐνώπιόν μας, δὲν συνετέλεσε πολὺ εἰς τὸ νὰ κατευνάσῃ τὴν ὀ-

γὴν τοῦ λαοῦ. Διὰ τῆς ἀνηκούστου καὶ ἀπαρθευματιῶστος εἰς ὅλην τὴν ἰσορίαν τυραννικῆς αὐτῆς πράξεως, ὅλαί αἱ οἰκίαι ἐκτεθειμέναι εἰς τὴν διάκρισιν τῆς συμμορίας τῶν κλοῦργων ἐκείνης, ἥτις διέτρεχε τὴν πόλιν διὰ νυκτὸς ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ βασιλέως, ἔμενον ἀπροστάτευτοι κατὰ τῆς λεηλασίας· διότι ἀφηροῦντο ἀπὸ τοὺς πολίτας καὶ οἱ λύχνοι, καὶ οἱ φανοὶ καὶ αὐτῆ ἡ ἄδεια τῆς ὀπλοφορίας, πρᾶγμα ἔως τότε ἀνήκουστον εἰς τὴν Πορτογαλίαν.

Τὴν προσβολὴν ταύτην συνησθάνθησαν πικρῶς ὅλοι οἱ τεχνίται καὶ ἔμποροι τῆς Λισαβῶνος, ἄνθρωποι ἄλλως εἰρηνικοὶ ἡσυχοί· Ἐπανελθόντες δὲ οἴκαδε, εἰς τὰς περιέργους τῶν γυναικῶν των ἐρωτήσεις ἀπήντων διὰ κατηφορῶς σιωπῆς. Ὅταν οἱ κόρακες σιωπῶσι, προμηνύεται, λέγουσι, θύελλα.

Γ

Ἡ μονὴ τῆς Θεομήτορος.

Ἡ ἐν Λισαβῶνι μονὴ τῆς Θεομήτορος, κειμένη ἀπέναντι τῶν ἀνακτόρων τῆς Χαθρέγας, ἀνέκαθεν εἰθισται νὰ δέχεται ἐπισκέψεις ἐπισήμων ὑποκειμένων, ὡς φέρει εἰπεῖν ἐχρησίμευεν ἄλλοτε εἰς καταφύγιον καὶ ἡσυχαστήριον τῆς βασιλίσσης Δόνας Αἰκατερίνας. Τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο ἦν εὐρύχωρον τετράπλευρον, ἐπιμήκης ἔσθλην, ἔσθλην δ' εἶχε διπλοῦν περιστύλιον ὠρειοῦς σχήματος. Ἡ ἀντιβασιλεῖσα Δόνα Λουδοβίκα, ἡγεμονεύουσα συγχρόνως καὶ ἀσκητεύουσα, ἐπρόσθεσεν εἰς αὐτὴν μικρὰν στοᾶν ὑπόγειον, συνδέουσαν τὴν μονὴν μετ' ἀνάκτορον τῆς Χαθρέγας, ὡς τε ἀκωλύτως καθιέρουν εἰς τὸν θεὸν ὅλας τὰς στιγμὰς ὅσας δὲν ἀπασχόλουν αἱ κυβερνητικαὶ μέριμναι.

Ἐντὸς τῆς μονῆς κατεῖχε θάλαμον, ὅστις κελλίον μὲν δὲν ἐδύνατο νὰ κληθῆ, ἐξ αἰτίας τῆς ἐκτάσεώς του, ἀλλ' εἶχε τὴν σκευὴν ἐφ' ἑμίλλον τῶν εὐτελεστέρων οἰκαμάτων τῶν ἐνδεστέρων καλογοραίων· μίαν κλίνην, τινὰ σκαμνίστα, ἐν προσευχητήριον ἐμπρὸς ἐνὸς γυαλοῦ, καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου, προστάτου τῆς Λισαβῶνος, ἦσαν τὰ μόνον ἐπιπλα τοῦ μεγάλου τούτου θαλάμου, ὅπου τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ὠχρὸν καὶ μόλις εἰσδύον διὰ τῶν πολυχρῶμων ὑαλίων ἐνὸς μόνου μεγάλου παραθύρου, ἀπερρόφατο ἀπὸ τοὺς τοίχους, ὅλους κεκαλυμμένους ἀπὸ ἀργαῖα παράσημα, ἐν οἷς διέπρεπε κυρίως ὁ σταυρὸς τῆς Βραγαντίας.

Εἰς τὸν θάλαμον τοῦτον εὐρίσκοντο Δόνα Λουδοβίκα καὶ τὴν Γυσμανίδα, χήραν τοῦ Ἰωάννου τῆς Πορτογαλλίας.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τῶν 1662 τὴν εἶχε καταλαβεῖ τὸ γῆρας, ἀλλ' ὁ χρόνος, ἐπαργυρώσας τὴν κόμην της, δὲν κατέστρεψεν οὔτε τοῦ ἤθους της τὴν μεγαλοπρέπειαν, οὔτε τῆς μορφῆς της τὴν ὑπερήφανον ἔκφρασιν. Ἐπ' αὐτῆς μάστιγα ἐπέλαμπε τὸ κάλλος ἐκεῖνο, ὅπερ ὑπὸ τὸ βασιλικὸν μόνον στέμμα ἵπαιγάζει τὰς λαμπροτέρας ἀκτῖνάς του. Ὁ βλέπων τὴν κατ' ἀρχὰς, ἤθελεν ἐννοήσῃ ἐκ πρώτης ὄψεως ὅτι ἦν ἡ καρτερόψυχος ἐκείνη γυνὴ, ἡ ἀνδρικήν ἔχουσα τὴν καρδίαν, ἥτις ἐν τῇ στιγμῇ τοῦ κινδύνου, ἀνασπᾶσασα τὴν σπάθην τοῦ ἀνδρὸς της διατάζοντος, κατέκτησε τὸν θρόνον, καὶ μετὰ ταῦτα ἐκάθησεν εἰς τὰς βαθμίδας αὐτοῦ ὡς ταπεινὴ σύζυγος καὶ ὡς ὑπῆκοος εὐπειθῆς.

Παρ' αὐτὴν δ' ἦσαν δύο ἄλλαι γυναικες, ὧν ἡ μία, ἐπιβάσα ἤδη τῶν πρώτων τῆς παρηλικιότητος ὀρίων, ἀλλὰ διατηροῦσα εἰσέτι ἐξοχὸν κάλλος, εἶχε τινὰ ὁμοιότητα μετὰ τῆς βασιλίσσης, τὴν αὐτὴν ἐμβόθειαν

τῆς μορφῆς, τὴν αὐτὴν ὑπεροφίαν τοῦ βλέμματος. Ἐκαλεῖτο δὲ αὐτὴ Δόνα Χιμένα δὲ Βασκογκέλλος τοῦ Σούζα, κόμισσα τῆς Καστελμελχώρας.

Ἡ δὲ ἄλλη ἦν νεανὶς δεκαεξ ἐτῶν ἡλικίας. Τὸ χάριεν της πρόσωπον ἐκαλύπτετο ὅλον σχεδὸν ὑπὸ ἡμι-κάλυμμα μέλαν τριγᾶπτου. Ἐνίοτε ἐρρίπτεν ὑπόκρυφα βλέμματα πρὸς τὴν βασιλίσσαν, καὶ τότε αἱ παρειαὶ της ἠρρυθρίων, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ της ἐξέφραζον βαθύ σέβας, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἀγάπην καὶ φόβον. Αὕτη δὲ ἦν ἡ Δόνα Ἰνὲς δὲ Καθαυάλ, μονογενὴς καὶ ὄρφανὴ θυγάτηρ τοῦ ὁμωνύμου Δουκῆ, ἡ πλουσιωτάτη κληρονόμος τοῦ βασιλείου, διατελοῦσα ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς χήρας κομίσης Καστελμελχώρας, ἥτις ἦν καὶ αὐτὴ τῆς γενεᾶς τῶν Καθαυάλων.

Ἡ Δόνα Χιμένα ἐγονάτιζε πλησίον τῆς βασιλίσσης, ἥτις ἐσφιγγε τὴν χεῖρα της εἰς τὰς ἐδικὰς της. Ἡ δὲ Ἰνὲς ἐκάθητο πρὸ τῶν ποδῶν των εἰς προσκεφάλαιον.

— Χιμένα, ἔλεγεν ἡ βασιλίσσα, πόσον σ' ἐπεθύμησα, κόρη μου! Ἰδοὺ, φεῦ! καὶ σὺ τώρα ἐχρήρευσας!

— Ἡ ὑμετέρα Μεγαλειότης, καὶ ὁ Βασιλεὺς ὁ υἱὸς της ἀπωλέσατε ἕνα τῶν πιστῶν ὑπηκόων Σας, εἶπεν ἡ κόμισσα, προσπαθοῦσα νὰ διατηρήσῃ τὸ πρόσωπον σοβαρὸν καὶ ἀθριπτον· ἀλλ' ἐν δάκρυ ἐρρέυσσε βραδέως ἐπὶ τῆς παρειᾶς της. — Ἐγὼ δὲ . . . ἐγὼ ἀπόλεσα . . .

Ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθη νὰ συμπληρώσῃ τὸν λόγον της, καὶ ἡ κεφαλὴ της ἔστυβεν εἰς τὸ στήθος της. Ἡ δὲ βασιλίσσα κλίνας τὴν ἐφίλησεν εἰς τὸ μέτωπον.

— Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ τὴν Μεγαλειότητά σας, εἶπεν ἡ Κόμισσα ἀνεγειρομένη. Ὁ Θεὸς μοι ἀφῆκε δύο υἱούς.

— Πάντοτε καρτερικὴ καὶ πάντοτε εὐσεβὴς, εἶπε ταπεινῆ τῇ φωνῇ ἡ βασιλίσσα. Ὁ Θεὸς τὴν ἠυλόγησε, διότι τῇ ἐχάρισε υἱὸς ἀνταξίου της . . . Εἰπέ μοι περὶ τῶν υἱῶν σου, ἐπρόσθεσεν. Ὁμοιωζοῦσι πάντοτε μεταξὺ των ὅσον ὠμοιάζον ὅταν ἦσαν μικροί;

— Πάντοτε, Μεγαλειότητά.

— Κατὰ τὴν καρδίαν, ἐλπίζω, ὡς καὶ κατὰ τὸ πρόσωπον . . . Παράδοξος ἦτον ἡ ὁμοιότης των. Ἐγὼ ἥτις ἦμην τοῦ Λουδοβίκου ἀνάδοχος, δὲν ἐδυνάμην νὰ τον διακρίνω ἀπὸ τὸν ἀδελφόν του. Εἶχον τὸ ἴδιον πρόσωπον, τὸ ἴδιον ἀνάστημα, τὴν ἴδιαν φωνήν. Διὰ τοῦτο μὴ διακρίνουσα τὸν βαπτιστικόν μου, ἀπεφάσισα νὰ τοὺς ἀγαπῶ ἰσοφρόνως ἐπίσης.

Ἡ Κόμισσα τῇ ἐφίλησε τὰς χεῖρας μετὰ περιπαθοῦς σεβασμοῦ, καὶ ἡ Δόνα Λουδοβίκα ἐξηκολούθησε.

— Τοὺς ἀγαπῶ, διότι εἶναι υἱοὶ σου, Χιμένα. Δὲν ἀνέβρεψας σὺ, τὴν Δόνα Αἰκατερίναν, τὴν ἀγαπητὴν θυγατέρα μου; Ἐν ᾧ με ἀπασχόλουν αἱ φροντίδες τῆς κυβερνήσεως, σὺ ἠγρόπνευσες ἐπ' αὐτῆς, σὺ τὴν ἐδίδασκες νὰ με ἀγαπᾷ. Ἡ χρεωστοῦσα εὐγνωμοσύνην δὲν εἶσαι σὺ, κόμισσα.

Ταῦτα δ' εἰποῦσα ἡ Δόνα Λουδοβίκα ἐκλίνε τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν χεῖρα της, διότι καὶ τὸ ἀντικείμενον ἀκόμη τοῦτο τῆς συνδιαλέξεως ἀνεκάλει θλιβεράς ἰδέας εἰς τὴν μεγάλην αὐτὴν βασιλίσσαν, εἰς ἣν ἡ τύχη ἐπεφύλαττεν ἐπώδυνον γῆρας. Ἡ θυγάτηρ τῆς Αἰκατερίνας ἡ Βραγαντίς, εἶχε πρὸ ὀλίγου ἀπέλθει εἰς Ἀγγλίαν, ὅπου συνεβασίλευε μετὰ Καρόλου τοῦ Στεβαρδίδου. Γνωστὸν εἶναι πόσων δυστυχιῶν, πόσων πικριῶν ἦν πρόξενος ὁ γάμος οὗτος εἰς τὴν νέαν Αἰκατερίναν. Ἴσως ἐπιστολὴ τις αὐτῆς εἶχεν ἀναγγεῖλει εἰς τὴν μητέρα της ὅλας τὰς θλίψεις τῆς νέας βασιλίσσης, ὅλας τὰς ὕβρεις καὶ τὰς περιφρονήσεις, εἰς ἃς τὴν ἐθέτεσαν ὁ ἐκδεδιητημένος Κάρολος ὁ Δεύτερος.

—Καὶ ἐγὼ ἔχω δύο υἱούς, ὑπέλαβε στενάζοντα ἡ βασιλίσα. Εἶθε νὰ ὠμοιάζον! διότι ὁ Πέτρος μου εἶναι ἀκέραιος χαρακτήρ.

Ἡ κόμισσα δὲν ἀπεκρίθη.

—Καὶ ὁ ἄλλος ἐπίσης, καὶ ὁ ἄλλος ἐπίσης ἔτρεψε νὰ προσθέσῃ ἡ βασιλίσα. Εἶμαι ἄδικος πρὸς τὸν Ἀλφόνσον, εἰς ὃν ὀφείλω σέβας καὶ ὑποταγήν, ὡς εἰς τὸν διάδοχον τοῦ ἀνδρός μου. Ἐκεῖνος θέλει καταστήσει εὐδαίμονα τὴν Πορτογαλίαν... Δὲν λέγεις, κόμισσα, τίποτε; —Παρακαλῶ τὸν Θεόν, Κύριε, νὰ εὐλογήσῃ τὸν βασιλέα δὸν Ἀλφόνσον.

—Θελεῖ τὴν εὐλογῆσαι, θύγατερ· διότι ὁ Ἀλφόνσος, ὅ,τι καὶ ἂν λέγουν, εἶναι καλὸς χριστιανὸς, καὶ...

—Ὅ,τι καὶ ἂν λέγουν! ἐπανελάβε μὲ ἐκπληξίν ἡ κόμισσα.

—Αὐτὸ σὺ δὲν τὸ ἤξεύρεις, ἀπήντησεν ἡ βασιλίσα μὲ φωνὴν ὑποτρέμουσαν. Πρὸ τόσου καιροῦ ζῆς μακρὰν τῆς ἀλλῆς!... Λέγουσι... μοὶ ἐδόθησαν μουσικαὶ πληροφορίαι... συκοφαντῆται, θύγατερ... λέγουσιν ὅτι ὁ Ἀλφόνσος εἶναι σκληρὸς καὶ διεφθαρμένος... Λέγουσι... —Ψεῦδη!

—Ναί, ναί... καὶ ὅμως... ὦ! ὀρθῶς λέγεις θύγατερ εἶναι ψεῦδη, συκοφαντῆται, σπερμολογίαι τῆς Ἰσπανίας.

—Ἰσως, εἶπε δειλῶς ἡ κόμισσα. Ἡ ὑμετέρα μεγαλειότης ἐδυνήθη ἴσως νὰ ἐξακριβώσῃ;...

Ἐσιώπησεν, ἡ δὲ βασιλίσα τὴν ἠτένιζεν ἀσκαρδαμυκτῆ, καὶ ἀπελπισία καὶ παραφορὰ ἐζωγραφίζετο εἰς τὸ βλέμμα τῆς.

—Δὲν ἐτόλμησα! ἀπεκρίθη ὡς ἀγωνιώσα καὶ μὲ φωνὴν ἥτις μόλις ἠκούσθη. —Τὸν ἀγαπῶ τόνον!... Ἀλλὰ καὶ εἶναι διὰ ταῦτα ἀνύπαρκτα, τὸ ἤξεύρω. Τὸ αἷμα τῶν Βραγαντιδῶν εἶναι ἄδολον, καὶ εὐγενεῖς μόνον θεομαίνοι καρδίας, τὸ ἤξεύρετε, ψεύδονται ψεύδονται οἱ ἀνόσιοι.

Ἡ Δόνα Λουδοβίκα ἐπρόφερε τὰς λέξεις ταύτας μὲ φωνὴν ἐκλείπουσαν, καὶ καταβληθεῖσα ἀπὸ τὴν ψυχικὴν ταραχὴν τῆς, κατέπεσεν εἰς τὸ κλίσιμά, τῆς καὶ ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς. Ἀμέσως δὲ ἡ κόμισσα καὶ ἡ νέα κόρη ἔτρεψαν νὰ τὴν περιποιηθῶσιν.

—Ἄφρατε, εἶπεν ἡ βασιλίσα. Δὲν λειποθυμεῖ πλέον ὅστις πρὸ χρόνων συνήθισε πάσχων. Σὰς ζῆτῶ συγγνώμην, κόμισσα. Σ' ἐλύπησα, καὶ τὴν καλὴν αὐτὴν νέαν. Ἀλλὰ, σὲ βεβαίω, ὁ σοχασμὸς εἶναι φρικώδης. Δὲν τοὺς πιστεύω· δὲν θέλω νὰ τοὺς πιστεύσω. Πρέπει νὰ ἐλθῆτις, νὰ ἐλθῆτις εἰς ὃν νὰ ἔχω ἐντελῆ ἐμπιστοσύνην, —σὺ, ἐπὶ παραδείγματι, Χιμένα, σὺ ἥτις ποτὲ δὲν ἐψεύσθης, —καὶ νὰ μὲ εἰπῆς ὅτι ὁ υἱός μου παρεβῆ τὰ βασιλικά του καθήκοντα, ἠθέτησε τῆς τιμῆς τῶν ὄρων. Τότε... Ἀλλὰ δὲν θὰ μοὶ τὸ εἰπῆς ποτὲ, ποτὲ! Δὲν εἶναι ἀληθές;

—Ἄπαγε!

—Ὅχι! διότι ἂν μοὶ τὸ εἰπῆς, θὰ σὲ πιστεύσω, Χιμένα, καὶ θ' ἀποθάνω.

Ἡ βασιλίσα μετὰ ταῦτα ἔμεινε βεβουλισμένη εἰς μακρὰν σιωπὴν. —Ἡ δὲ κόμισσα, σεβομένη καὶ συμπαιθοῦσα τὴν θλίψιν τῆς, δὲν ἐτόλμα νὰ τὴν διασκεψῆ. Τέλος ὡς ἐξυπνήσασα, καὶ βεβουλισμένη ὑπομειδιάσασα.

—Τῷ ὄντι, ἀγαπητῆ μου, εἶπεν ἡ Δόνα Λουδοβίκα πρὸς τὴν Δόνα Ἰνές, μὲ πένθιμον σὲ ὑποδέχθημεν τρόπον... Χαριεστάτην νέαν ἐπιτροπεύεις κόμισσα, καὶ σ' εὐχαριστῶ ὅτι τὴν ἔφερες εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ υἱοῦ μου τοῦ βασιλέως. Ἄν καὶ εἶναι μία τῶν εὐγενεστάτων, θέλωμεν ἐπιμεληθῆ νὰ τῇ δώσωμεν συζυγὸν ἀξίον τῆς.

Τῆς Ἰνές τὸ πρόσωπον, φλογερὸν μέχρι τοῦδε, ὠχρίασεν αἰφνηδῶς.

—Τίδηλοῦ τοῦτο; ὑπέλαθεν ἡ βασιλίσα. Βλέπω ὀνείριος ἐκάλυψε τῆς κυρίας τὸ μέτωπον. Ἰσως ἐπιθυμεῖ νὰ μονάσῃ; —Ἄν συνουδοκῆ ἡ Μεγαλειότης, εἶπεν ἡ κόμισσα, ἡ Ἰνές Καθαυτὴ εἶναι μνηστῆ τοῦ νεωτέρου υἱοῦ μου.

—Ἐξείρετον! Δὲν σὲ εἶπα, ἀγαπητῆ μου, ὅτι θέλεις νυμφεῖν τινὰ ἀξίον σου; Καθαυτὴ καὶ Βασκογκέλλοι! Δὲν ἦτον εὐκόλον νὰ ἐνωθῶτι δῖω εὐγενέστερα γένη... Ὁ δὲ πρωτότοκος Σούζας;

—Ὁ πρωτότοκος, Μεγαλειότης, εἶναι κόμης τῆς Καστελμελχώρας, καὶ, τὸ καλλήτερον καὶ ἐντιμώτερον, εἶναι βαπτιστικὸς Σας... Ὁ ἄλλος δὲν εἶχε τίποτε, καὶ ἡ Δόνα Ἰνές τὸν ἠγάπα.

—Κόμης τῆς Καστελμελχώρας. Λαμπρὸς τίτλος, Χιμένα! Ποτὲ δὲν ἔφερε προδότης αὐτόν... Καὶ ὁ Λουδοβίκος μου εἶναι βεβαίως εὐγενὴς καρδιά. Δὲν εἶναι;

—Ἐλπίζω, βασιλίσα.

—Εὐδαίμων μητὲρ! εἶπε στενάζουσα ἡ βασιλίσα.

Αἱ λέξεις αὗται τῇ ἀνεκάλεσαν ὅλην τὴν θλίψιν τῆς πάλιν. Πρὶν δὲ ἀναλῆθῃ τὸν λόγον, ὁ κώδων τῆς μνηστῆ ἐσήμανε τὸν ἐσπερινόν, καὶ αἱ τρεῖς κυρίαι εἰσῆλθον εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Καθεὶς ἐννοεῖ τὴν προσηχηθῆ Δόνα Λουδοβίκα ἡ Γουμανὴς ἐκείνην τὴν ἐσπέραν εἰς τὸν Θεόν. Ἀλλ' ὁ Θεὸς δὲν τὴν εἰσῆκουσε, διότι τὸν ἀόκνως ἐπηγγύσθη ὁ Κόντης ὥστε εἰς τὸν Βασιλέα καιρὸς δὲν ἔμεινε μετανόιας.

Δ'

Τὸ οἰνοπωλεῖον τῆς Ἀλκαντάρας.

Ἡ νύξ ἐπροχώρει σκοτεινὴ ἤδη, καὶ τὰ φῶτα ἐσβύνοντο ἀλληλοδιαδόχως εἰς ὅλας τὰς οἰκίας τῆς Λισαβῶνος. Ὁ οὐρανὸς ἦν νεφελώδης καὶ ἀσέληνος καὶ ἂν εἰς μικρὰ διαστήματα δὲν ἐφεγγόν τινες λύχνοι πρὸ τῶν πυλῶν πλουσιῶν τινῶν πολιτῶν, ὀλιγωρούντων πρὸς τὴν βασιλικὴν ἀπαγορεύσειν, καὶ ἂν ὑπὸ τινος εἰκόνας τῆς Παναγίας δὲν ἔκαμον σπάνιά τινὰ ἀγιοκέρια, ἡ πόλις ἠθέλεν εἶσθαι βεβουλισμένη εἰς ἐντελὲς σκότος.

Συνήθως κατὰ τὴν τοιαύτην ὥραν αἱ ὁδοὶ ἦσαν ἔρημοι, καὶ μόλις λιμώττοντές τινες νυκτοκλέπται ἐτόλμων νὰ συνερίσσωσι δειλῶς καὶ ὑποκεκρυμμένως πρὸς τοὺς εὐκλεῖς ἀγῶνας τῶν βασιλικῶν περιπόλων. Ἀλλὰ τὴν ἐσπέραν ταύτην πανταχόθεν ἐφαίνοντο πολυάριθμα ἀνθρώπων συστήματα περιπατοῦντα ἐν τῇ σκοτίᾳ, καὶ διευθυνόμενα πρὸς τὸ αὐτὸ μέρος. Οἱ νυκτοπλανεῖς διαβίχαι οὗτοι ἐβόδιζον ἐν βαθυτάτῃ σιωπῇ μὲ βῆμα ταχὺ, ἔσαντο ἐνίοτε ἀκρωμένω, καὶ μετὰ ταῦτα ἐβάδιζον πάλιν χωρὶς ν' ἀποτρέψωσι τὴν κεφαλήν, καὶ κρύπτουντες ἐπιμελῶς τὸ πρόσωπον εἰς τὴν καλύπτραν τοῦ πλατέως μανδύου των.

Διέβαινον δὲ τὴν πόλιν κατὰ μῆκος, προσναβαίνοντες τὸν Τάγον, καὶ ὅσῳ μᾶλλον ἐπλησίαζον εἰς τὸ προάστειον τῆς Ἀλκαντάρας, τόσῳ ὁ ἀριθμὸς των ἤξανετο, ὥστε μέχρι τέλους ὠμοιάζεν ἀληθῆς λυτανία. Ἀλλ' ὅσῳ ἐπυκνούντο οἱ σῶχοί των, τοσοῦτ' ἤξανε ἡ περίσκεψις μετ' ἧς ἐπροχώρουσαν εἰς τὰς τριόδους, καὶ ὅταν δύο σώματα συναπντῶντο, διέβαινον τὸ ἐν πλησίον τοῦ ἄλλου, χωρὶς νὰ προσομιληθῶσι, καὶ ἐξηκολούθουν τὴν σιωπηλὴν των πορείαν.

Ἡ τελευταία τοῦ προαστείου οἰκία ἦν οἰκοδόμημα ταπεινὸν καὶ μακρὸ στερεῶς τοιχοδομίας ἐκ λίθων συντόμων, καὶ ἀνεγερθὲν, ὡς φαίνεται κατ' ἀρχὰς διὰ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς γυμνάσιον ἵππικῶν.

Τότε δὲ τὸ εἶχε μισθώσει ὁ οἰνοπώλης Μιγουέλης Ὀσόριος, ὅτι ἐκέρδιζε πολλὰ πωλῶν γαλλικοὺς οἴνους εἰς τοὺς παρὰ τῇ αὐλῇ εὐγενεῖς· διότι ὁσάκις αὐτοὶ ἤρχοντο εἰς τῆς Ἀλκαντάρας τὰ ἀνάκτορα, τὴν συνηθῆ διαμονὴν Ἀλφόνσου τοῦ Δ', ἠναγκαζόντο νὰ διαβαίνωσιν ἐμπρὸς τῆς θύρας του, καὶ ὁσάκις διήρχοντο, ὁ οἰνοπώλης πάντοτε τοὺς ἀπεδεκκίτιζε. Διὰ τοῦτο ὁ Μιγουέλης ἦν, ἐφαίνετο κἂν, ἐνθερμὸς ὑπηρετῆς τοῦ ἄρχοντος Κόντη, καὶ ὅλων τῶν περὶ τὸν Βασιλέα, καὶ ἐκέρδιζε μεγαλοφῶνως ὅτι ποτὲ ἐνδοξότεραν κυβερνήσειν δὲν εἶχεν ἡ Πορτογαλία. Ἄν καὶ τοιαύτας τῷ ἐπέβαλλε τὸ συμφέρον του δοξασίας, δὲν ἀπέφευγεν ὅμως ὁ Μιγουέλης νὰ πωλῆ τὸν οἶνον του καὶ εἰς τοὺς δυσπρεστυμένους. Ἐξ ἐναντίας μάλιστα. Ὅταν εἶχε βεβαιώσῃ ὅτι δὲν τὸν ἀκούει οὔτε κανεὶς ἄρχων, οὔτε κανεὶς ἄρχοντας· δούλος, μετεμορφῶτο αἰφνης τοὺς τρόπους καὶ τὴν γλῶσσαν, καὶ ἔλεγε κατανοητικώτατα πράγματα περὶ τῆς θλιβερᾶς τύχης τοῦ λαοῦ τῆς Λισαβῶνος. Τότε ὁ Κόντης ἐγένετο ὀψιπλοῦτος βίναυσος, εἰς ὃν ἤρμυζαν τὰ ἀνάκτορα καὶ τὰ τρίχαπτα ὅσον ἡ λεοντῆ εἰς τὸν ὄνον τοῦ μύθου· ὁ χυδαῖος αὐτὸς αὐλικὸς ἦν ἡ πλ. γῆ τῆς Πορτογαλίας, καὶ ὅταν ἠθέλε κρεμασθῆ μακρὸς πλατὺς εἰς τὰς ἐπάλξεις τῶν ἀνακτόρων, ἡ ἡμέρα ἐκείνη θὰ ἦτον ἡμέρα χαρμόσυνος.

Ὀσάκις ὁ Μιγουέλης διέκοπτε διὰ μιᾶς τοὺς στασιαστικῶς τούτους λόγους, ἦν βεβαίον ὅτι μακροθῆν ὡσφραίνετο περωτὸν τινὰ πῖλον, ἢ κεντητὸν ἐπενδύτην. Πρέπει δὲ, ἀποδίδοντες αὐτῷ δικαιοσύνην, νὰ ὀμολογήσωμεν ὅτι ποτὲ ξενόδοχος δὲν εἶχε τὴν ὄσφρησιν ὀξυτέραν ἀπὸ αὐτόν.

Ἐμπρὸς τῆς οἰκίας τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἐστάθησαν τὰ πρῶτα τῶν ἀνθρώπων στίφη. Ὅλοι ὤρεξαν τὴν χεῖρα εἰς τὸν οἰκοδεσπότην, καθήμενον εἰς τῆς θύρας του τὸ κατώφλιον, καὶ προφέροντες κρυφίως λέξιν τινὰ, εἰσῆλθον. Μετ' αὐτοὺς εἰσῆλθον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον οἱ ἐπόμενοι, καὶ ἡ ἀπεραντος κοινὴ αἴθουσα τοῦ οἰνοπωλείου ὑπερεπλήσθη ἀνθρώπων.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν, εἰς μίαν τῶν ἐρήμων ἤδη ὀδῶν τῆς κάτω πόλεως, ἀνθρωπὸς τις ἐβάδιζε. καὶ πάλιν ἐπέστρεφεν, ὡς ἂν εἶχεν πλανηθῆ εἰς τὸν σκοτεινὸν ἐκεῖνον λαβύρινθον, ὅστις μὴ ἔχων ποσῶς ἐργαστήρια, καὶ συγκείμενος ἐκ μεγάλων οἴκων, ἐκαλεῖτο ἡ συνοικία τῶν εὐγενῶν. Εἰς ὀλίγην δ' ἀπόστασιν ὀπίσω αὐτοῦ, ἄλλος ἀνθρωπὸς ἐφαίνετο ὡς ἂν ἐκ προθέσεως ἐμμεῖτο ὅλα του τὰ κινήματα. Ὅταν ὁ πρῶτος ἴστατο, ἴστατο καὶ αὐτός. Ὅταν ἐκεῖνος ἐπαλινδρόμει, αὐτὸς ἐγένετο ἀφαντος ὑπὸ τὴν πλησιεστέραν πύλης ἀψίδα, ἐπερίμενεν ὡς νὰ διέλθῃ ἐκεῖνος, καὶ ἔπειτα ἤρχιζεν ἀμέσως πάλιν νὰ τὸν ἀκολουθῆ κατὰ πόδας.

—Σκότος τὸ ἐξώτατον! ἔλεγεν ὁ πρῶτος καθ' ἑαυτόν. Εἶναι δέκα ἔτη ἀπ' οὗτο ἀνεχώρησα ἀπὸ τὴν Λισαβῶνα. Τότε ἤμην παιδίον· ἔκτοτε ὅλα ἠλλαξάν. Δὲν γνωρίζω πλέον τὴν πόλιν. Δὲν θὰ μὲ στείλῃ κανένα διαβάτην ἢ τύχη ἢ καὶ κανένα κλέπτην, ὅστις λαμβάνων τὸ βαλάντιόν μου νὰ εὐαρεστηθῆ νὰ μοὶ δείξῃ τὸν δρόμον;

—Ἀδελφούλη μου, διανοεῖτο ὁ ἄλλος· τί γυρίζεις, τί στριφογυρίζεις; Ἐγὼ ἔκαμα ὄρκον, ὄρκον μέγαν εἰς τὸν ἑαυτόν μου, ὅτι θὰ μὲ φέρῃς κέρδος 400 δουβλωνίων, καὶ κύριέ μου, ποτὲ δὲν παραβαίνω, εἰμὴ ὄρους ὄρκου κάμω πρὸς ἄλλους.

Ἔως τότε ὁ ὑφαντῆς Σίμων, —διότι ὁ ἀναγνώστης ἐνόησε βεβαίως ἐκ τῶν λόγων τοῦ Ἀσκανίου Μακαρόνου

ὅτι ἐκεῖνος ἦτον, —δὲν εἶχε παρατηρήσει τὴν παρουσίαν αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐν ᾧ ἐβάδιζεν ἄνω καὶ κάτω, μετασφραφίς αἰφνηδῶς, εὐρέθη καταγκρυτὸ τοῦ Πικτανοῦ. —Ὁ δρόμος πρὸς τὸ οἰνοπωλεῖον τῆς Ἀλκαντάρας; εἶπε.

—Ἐκεῖ πηγαίνω, ἀπεκρίθη ὁ Μακαρόνης, μεταβάλλων τὴν φωνὴν του.

—Ἄν ἐπιτρέπετε, κύριε ἵππεῦ, νὰ σὰς συνοδεύσω. —Μὲ ἀνεκφράσον ἀγαλλίασιν, εὐγενέστατε κύριε. Διότι εἶθε εὐγενής· ὦ! βέβαια! Τοῦτο φαίνεται... καὶ μεταξύ εὐγενῶν, —κ' ἐγὼ εὐγενὴς εἶμαι —ἡ καλὴ ἀνατροφή ἀπαταιεῖ νὰ μὴν ἀρνώμεθα μικρὰς τοιαύτας ὑπηρεσίας.

—Οὔτω φρονῶ, κύριε ἵππεῦ.

Ὁ Σίμων εἶπε τὰς λέξεις ταύτας μὲ τρόπον ξηρὸν, καὶ καταθιβάσας τὸν κεκρυφάλον ἐπὶ τοῦ προσώπου του, ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του μὲ σπεῦδον βῆμα. Τὸ αὐτὸ ἔπραξε καὶ ὁ Μακαρόνης, ὅστις πολλὰκις ἠθέλε ν' ἀποτείνῃ τὸν λόγον εἰς τὸν σύντροφόν του, ἀλλ' ἀνεχαιτίετο ἀπὸ τὸν φόβον μὴ προδοθῆ. Ὁ Ἰταλὸς ἦν τεσσαρακοντοῦτης, ἡ ἴτωσ' ἐτῶν πέντε καὶ τριάκοντα, ὕψηλός, ἰσχυρὸς, ἀλλ' ἔχων τὰ μέλη ἀνάλογα, καὶ τόσον εὐλίγισα καὶ μυώδη, ὥστε ἠθέλε εἰπεῖ ὅτι ἡ φύσις τὸν ἐμόρφωσεν ἐπιτηδεῖς διὰ σχοινοβάτην. Περιπκτῶν ἐσχηματίετο θεατρικῶς, ἔτρεψε τὸν μανδύον του ἐπιτηδεύτως, καὶ προσήρειθε τὸν γρόνθον εἰς τὸ πλευρόν. Ὁ δὲ Σίμων ἦν μικροσώματος, ὡς σχεδὸν ὅλοι οἱ Πορτογάλλοι, ἀλλὰ τὸ ἐλαφρόν, τὸ σχεδὸν σκιρτῶν βῆμα του, ὡς καὶ ἡ εὐρύτης τῶν ὤμων του ἀπεδείκνυν ὅτι ἡ βραχύτης τοῦ ἀναστήματός του δὲν ἦν ἀποτελεσμα ἀσθενείας. Ἐνίοτε ὁ Πικτανοὺς τὸν ὑπέβλεπε κρυφίως καὶ ἐσατικῶς, ἴσως ἐρευνῶν καθ' ἑαυτόν, πόσα ὁ Κύριος Κόντης ἠθέλε προσθέσει εἰς τὰ συμφωνηθέντα διὰ μίαν καλὴν καὶ βραβείαν ἐχειριδίον πληγὴν εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ αὐθάδους ἐκεῖνου ἀγνώστου. Ἀλλ' ἀπ' οὗτο ἀπέθανεν ὁ Ἰσραήλιος Κοκλῆς, ἡ ὑπερβολικὴ τόλμη δὲν ὑπῆρξε ποτὲ τὸ ἐπικρατέστερον τῶν Ἰταλῶν ἐλάττομα. Σκεφθεὶς ἐπομένως ὅτι ὑπὸ τὸ κράσπεδον τοῦ μανδύου τοῦ Σίμωνος ὑπερφαίνετο ὀπισθεν ἡ ἄκρα ἀξιολόγου ξίφους, ἔμεινεν ἡσυχος.

—Τί χρησιμεῖ νὰ τὸν φονεύσω; ἔλεγε καθ' ἑαυτόν. —ἀπ' οὗτο δὲν μ' ἐγνώρισεν. Ἄν ἔμβῃ εἰς τὸ οἰνοπωλεῖον ἐμβαίω μαζῆ του ἂν τὸν ἀποβάλλω, ἀρχίζω πάλιν νὰ τὸν παρακολουθῶ, καὶ τὸν ἀκολουθῶ μέχρι τῆς κατοικίας του· καὶ ἀνεκάλυψα ἀπαξ τὴν κατοικίαν τινός, πλησιάζω ν' ἀνακαλύψω καὶ τ' ὄνομά του.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἐφθασαν εἰς τὴν ἄκραν τοῦ προαστείου, ἐμπρὸς εἰς τὸ οἰνοπωλεῖον τῆς Ἀλκαντάρας. Τὸ οἰνοπωλεῖον ἦν σκοτεινὸν καὶ κανὲν φῶς δὲν ἐλαμπε εἰς τὰ παράθυρα· ὁ δὲ ἀγαθὸς Μιγουέλης Ὀσόριος, καθήμενος πάντοτε εἰς τῆς θύρας του τὴν φλίαν, ἐκάπνιζε τὸ σιγάρον του μὲ τὴν ἀξιοπρέπειαν ἐκείνην ἥτις χαρακτηρίζει πάντα Ἰσπανὸν καὶ Πορτογάλλον ἐκτελοῦντα τὸ ἐπίσημον τοῦτο ἔργον.

—Ἰδοῦ, ἐδῶ εἶναι· εἶπεν ὁ Πικτανοὺς δεικνύων τὸ ξενοδοχεῖον· ἐμβαίνετε; —Ναί.

—ἔχετε λοιπὸν τὸ σύνθημα;

—Ὅχι, καὶ σεις;

—Ὁ ἐγὼ δὲν ἔχω ἀνάγκην συνθήματος. Θὰ ἰδῆτε... Μιγουέλη, Ἄ κατεργάρη, ποίους ἔχεις ἐκεῖ μέσα εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν;

—Κατεργάρη, ἀνέκραξεν ὁ Μιγουέλης, ὅλος ἐντρομος· ἅμα ἀνεγνώρισεν τὴν φωνὴν τοῦ Μακαρόνου. Ποῖος τολμᾷ νὰ ὀνομάσῃ κατεργάρη τὸν αὐλικὸν οἰνοπώλην· κανεὶς πραγματευτῆς, βάζω στοίχημα, ἀπὸ τὴν ἄνω

πόλιν. Ἐξω χυδαῖοι, ἐγὼ εὐγενεῖς μόνον δέχομαι.

—Καλὰ, θαυμάσια! καλέ μου Μιγουέλη. Καί ἐπειδὴ εἴμεθα εὐγενεῖς, θὰ μὰς στρώσης νὰ δειπνήσωμεν εἰς τὴν μεγάλην σου αἴθουσαν. Πήγαινε!

Ταῦτα λέγων, ὁ Μακκαρόνης, ἔλαβε τὸν Ὀσόριον ἀπὸ παῶς ὤμου, τὸν περιεδίνησεν ὡς σρόφιγγα περὶ ἑαυτὸν, καὶ εἰσῆλθεν. Ἄλλ' ἐν ᾧ ἔμελλε νὰ ὑπερβῆ τὸ κατώφλιον τῆς αἰθούσης, σιβαρὰ χεῖρ τὸν συνέλαβε καὶ αὐτὸν, καὶ τῷ ἐπέβαλε τὴν αὐτὴν κυκλικὴν κίνησιν. Ἐπειδὴ ὁμοῦς ὁ κλονισμὸς ὑπῆρξε πολὺ ἰσχυρότερος, ἔπεσεν αὐτὸς εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν τοῦ προδόμου.

—Καλὴν ἐντάμωσιν, κύριε Ἀσκάνιε Μακκαρόνη δελλ' Ἀκουαμόνδη, εἶπεν ἡ εἰρωνικὴ φωνὴ τοῦ νέου ὑφάντου. Περιμείναιτέ με ἐδῶ· ἔλκεισα τὴν θύραν τοῦ δρόμου, καὶ τώρα θὰ κλείσω καὶ τῆς αἰθούσης τὴν θύραν.

Καὶ τῷ ὄντι εἰσελθὼν ἀμέσως ὁ Σίμων, ἐδιπλοκλείδωσε τὴν θύραν.

Ὁ δὲ Ἀσκάνιος ἐγερθεὶς ὅλος κατεπεπονημένος, ἔψαυσεν ἀλληλοδιαδύχως ὅλα τὰ μέλη του διὰ νὰ ἰδῆ ἂν δὲν ἦν καὶ ἐν βεβλαμμένον.

—Μ' ἐγνώρισεν! εἶπε μεμψιμοιρῶν. Καλὰ ἔλαμα νὰ μὴ δοκιμάσω τὴν μάχαιραν μὲ τὸν διαβολάνθρωπον· ἔχει τὸν γρόθον τοῦ Ἡρακλέους, καὶ θὰ φροντίσω νὰ τὸν ἐπιτηρῶ μακρόθεν εἰς τὸ ἔξῃς. Ἐντούτοις ἄς εἰδῶμεν ἂν εἶπεν ἀλήθειαν.

Δοκιμάσας ἐπομένως ν' ἀνοίξῃ τὴν ἔξω θύραν, τὴν εὗρε κλειστὴν. Ὅσον δὲ διὰ τὴν τῆς αἰθούσης, οὔτε τὸ κλειθρὸν, τῆς δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐγγίσῃ· ἀλλὰ πλησιάζας τὸ οὖς του εἰς τὴν ὀπήν, ἐπροσπάθησεν ἀκούσῃ τί ἐλέγετο ἐντὸς, πλὴν εἰς μάτην ἐνόησε δὲ μόνον ὅτι μέγας ἐγένετο θόρυβος, καὶ ὅτι συγκεχυμέναι φωναὶ συνεκρούοντο πολλαχῶς.

—Ἐπέσαμεν εἰς τὴν παγίδα, εἶπε καθ' ἑαυτὸν. Ἄν ἡ ἐπάρατος αὕτη θύρα τοῦ δρόμου δὲν ἦτον κλεισμένη, ἐλάμβανα τὸν ἵππον τοῦ ἀρχεῖου αὐτοῦ Μιγουέλη, καὶ μετὰ μίαν ὥραν, ὅλοι αὐτοὶ οἱ πολῖται, ἐμπεριλαμβανόμενοι καὶ τοῦ νέου συντρόφου μου, κατετίθεντο ἀσφαλῶς εἰς τὰς φυλακὰς τῶν ἀνακτόρων.

Ἀλλ' εὐτυχῶς διὰ τοὺς πολῖτας τῆς Λισαβῶνος, ἡ αὐτὴ ἰδέα ἐπῆλθε καὶ εἰς τὸν Σίμωνα, καὶ τῆς θύρας ἡ βαρεῖα κλείς ἔκειτο εἰς τὸ βῆθος τοῦ κόλπου τοῦ ἐπενδύτου του.

Καθ' ἣν δὲ στιγμήν ἐἰσῆλθεν ὁ Σίμων εἰς τὴν αἴθουσαν ὅπου ἦταν συνηρτισμένοι αἱ συντεχνίαι τῆς Λισαβῶνος, ἡ συζήτησις ἦν τόσον ζωηρὰ, ὥστε κανεὶς δὲν τὸν παρετήρησε. Λισαβῶνας ἐπομένως ὡς ἐδυνήθη τὸν ὀμιλον, ἐκάθησεν εἰς τὴν πρώτην σειρὰν ἀντικυρῆς τῆς τραπέζης, ὅπου ἴστατο μόνος ὁ Γάσπαρ Ὀρτας Βάζος, ὁ συντεχνιάρχης τῶν βυρσοδέψων, καὶ πρόεδρος τῆς εταιρίας.

Ἡ ὁμηγυρία ἦν, ὡς ἐβρέθη, λίαν πολυάνθρωπος. Οἱ συντεχνιάρχαι κύκλω ἑστῶτες περὶ τὸν πρόεδρον, ἀπέτελλον τὴν πρώτην σειρὰν. Ὁπίσω δ' αὐτῶν ἐτάττοντο οἱ ἐργαστασιόρχει καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ πωληταὶ καὶ ἀποχειρωδῖοι. Ἀγνοῶν τὰς διατάξεις ταύτας, ὁ Σίμων ἐτάχθη μετὰ τῶν συντεχνιαρχῶν. Ῥίψας δὲ τὸν μανδύαν του, ἐφάνη φέρων ἔνδυμα οὐχὶ μὲν οἷον τὸ τῶν εὐγενῶν, ἀλλ' ὁμοῦς διαφέρων, τοῦ πρωῖνου καὶ ὁμοῖον πρὸς τὸ τῶν εὐπόρων ἀστῶν· Ὁ ἐπενδύτης του ἐκ νέου ἐριούχου τῆς Κοίμθρας εἶχε ρογάς, δι' ὧν ἐξήρχοντο κόρυκοι ἀνακρόκου, βαρεῖα δὲ χυρσὴ ἄλυσσος ἐκρέματο ἐπὶ τοῦ στήθους του. Ὅταν δὲ περιβλεψόμενος εἶδεν ὅτι περιεστοιχίζετο ἀπὸ κεφαλὰς σεβασμίας καὶ πολιὰς, ἠθέλησε νὰ ὀπισθοδρομήσῃ πρὸς τὰς ἀπωτέρας τάξεις, ἀλλὰ κενὸς δὲ ἦν πλέον· διότι ἡ ὁδὸς ἦν εἶχε διασχίσει παρὰ γωνίαν βιαίως τὸν ὀμιλον συνεκλείσθη ὀπισθεν

του, καὶ κατ' ὀλίγον ἤδη τοῦ θορύβου κατευνασθέντος, δὲν εἶχε πλέον ἐλπίδα νὰ ἐπιτύχῃ αὐτὸς εἰς τὴν αὐτὴν ἐπιχείρησιν. Ἐμεινεν ἐπομένως εἰς τὴν θέσιν του καὶ κατεβίβασε μόνον τὸν πῦλόν του εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του. — Παιδιά, ἔλεγε ὁ Γάσπαρ, εἰς δὲν εἶχε γίνεαι φροντίς νὰ δοθῇ τῆς προεδρίας ὁ κόδων, — παιδιά, ἀκούετε τοὺς πρεσβυτέρους. — Θάνατος εἰς τοὺς ἀυλοδόλους! ἀπεκρίνοντο ὁμοθυμῶν οἱ μαθητευόμενοι καὶ οἱ μικροπωληταί. Θάνατος εἰς τὸν υἱὸν τοῦ μακελλάρου.

—Βέβαια, βέβαια· ὁμοῦς σιωπήτατε ὀλίγον ἐπανελάμβανεν ὁ δυσνηγὴς πρόεδρος. Βραγχνιᾶζω φωνάζων, καὶ ὀλίγον ἂν ἐξακολούθησῃ ἀκόμη κατ' αὐτὴν τὸν τρόπον, δὲν θὰ ἠμπορέσω πλέον νὰ σᾶς δώσω τὰς συμβουλὰς μου.

Ὁ Σίμων ἤκουε κινῶν τὴν κεφαλὴν.

Εἰς αὐτοὺς λοιπὸν, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, τοὺς ἀνικάνους γέροντας, εἰς αὐτὰ τὰ φλύαρα παιδιά πρέπει νὰ στηριχθῶ διὰ νὰ ἐκπληρώσω τὴν ἐντολὴν ἣν μ' ἔδωσεν ὁ πατήρ μου εἰς τὴν νεκρικὴν κλίνην του. Ἀλλὰ ἐκλογὴν ἄλλην δὲν ἔχω. . . Ἄς περιμείνωμεν, καὶ πληρωθήσεται τὸ θέλημα τοῦ κυρίου.

—Φίλοι καὶ συμπολίται, ἐπανελάβεν ὁ Γάσπαρ Ὀρτας Βάζος, ὠφελούμενος βραχείας διαληψέως τοῦ θορύβου, κανεὶς δὲν ἀγνοεῖ ὅτι ἐπάτησα τὸ ἐβδομηκοστὸν τρίτον ἔτος τῆς ἡλικίας μου τὴν ἡμέραν τοῦ τρισενδοξοῦ ὀσίου Ἀντωνίου, τοῦ προστάτου τοῦ δημαρχείου μας. Πρὸ ἑνδεκα ἐτῶν καὶ ἑπτὰ μηνῶν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ εἶμαι συντεχνιάρχης τῶν βυρσοδέψων, δερματοουργῶν, λευκαντῶν καὶ σκυτοτόμων τῆς Λισαβῶνος. Αὐτὰ ὅλα εἶναι, ὦ νέκνα μου, ἐγγυήσεις. Ὅσις δύναται νὰ εἰπῇ, ὡς ἐγὼ εἶμαι τοῦτο ἢ εἶμαι ἐκεῖνο, καὶ προσέτι ἔχω νὰ τρώω πέντε φλωρία καθ' ἡμέραν ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰανουαρίου. ἕως τοῦ ἁγίου Σιλβέστρου, ἐκεῖνος δικαιοῦται. . . —Καὶ πῶς λοιπὸν; τί δηλοῖ τοῦτο; ὑπέλαβον ἑκατὸν παρωργισμέναι φωναί. Διότι εἴμεθα πτωχοὶ θέλετε νὰ μᾶς ἀφαιρέσητε τὸν λόγον.

—Μᾶς συνεκαλέσατε ἐδῶ διὰ ν' ἀντικαταστήσητε τὴν τυραννίαν τοῦ βαλαντίου ἀντὶ τῆς τυραννίας τῆς σπάθης;

—Μὰ τὸν ἅγιον Μαρτίνον. . .

—Μὰ τὸν ἅγιον Γίλιον. . .

—Μὰ τὸν ἅγιον Ραφαήλ! εἶσαι ζαναμωραμένος, Κύρ Γάσπαρ Ὀρτα Βάζε, καὶ ἄς ἔχῃς φαλακρὰν τὴν κεφαλὴν, καὶ ἄς τρώγῃς πέντε φλωρία τὴν ἡμέραν.

Ὁ γέρον βυρσοδέψης ἐγερθεὶς, ἐκτύπη τὰς χεῖρας καὶ ἤθελε νὰ ἐπιβάλλῃ σιωπὴν, διὰ ν' ἀνακαλέσῃ ἢ διὰ νὰ ἐξηγήσῃ τοὺς λόγους του. Ἀλλὰ μάτην ἠγωνίζετο, διότι ἡ ταραχὴ πύξενεν ἀντὶ νὰ ἐλατωθῇ, καὶ ὁ γέρον ἐξαντληθεὶς, κατέπεσε βρέως εἰς τὴν ἔδραν του. Τότε ἐπανῆλθεν ἡ σιωπὴ, καὶ εἰς τῶν πρεσβυτέρων ἐλθὼν ἐκάθησεν παρὰ τὸν Ὀρταν Βάζον, διὰ νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ εἰς τὴν προεδρίαν.

—Ἀκούσατε τὸν Βαλθάσαρ, ἔκραξε σεντόριος φωνὴ ἐκ τῶν τελευταίων καὶ πυκνοτάτων τάξεων ἐξεληθούσα. — Ὁ Βαλθάσαρ θὰ σᾶς εἰπῇ τί πρέπει νὰ γίνῃ.

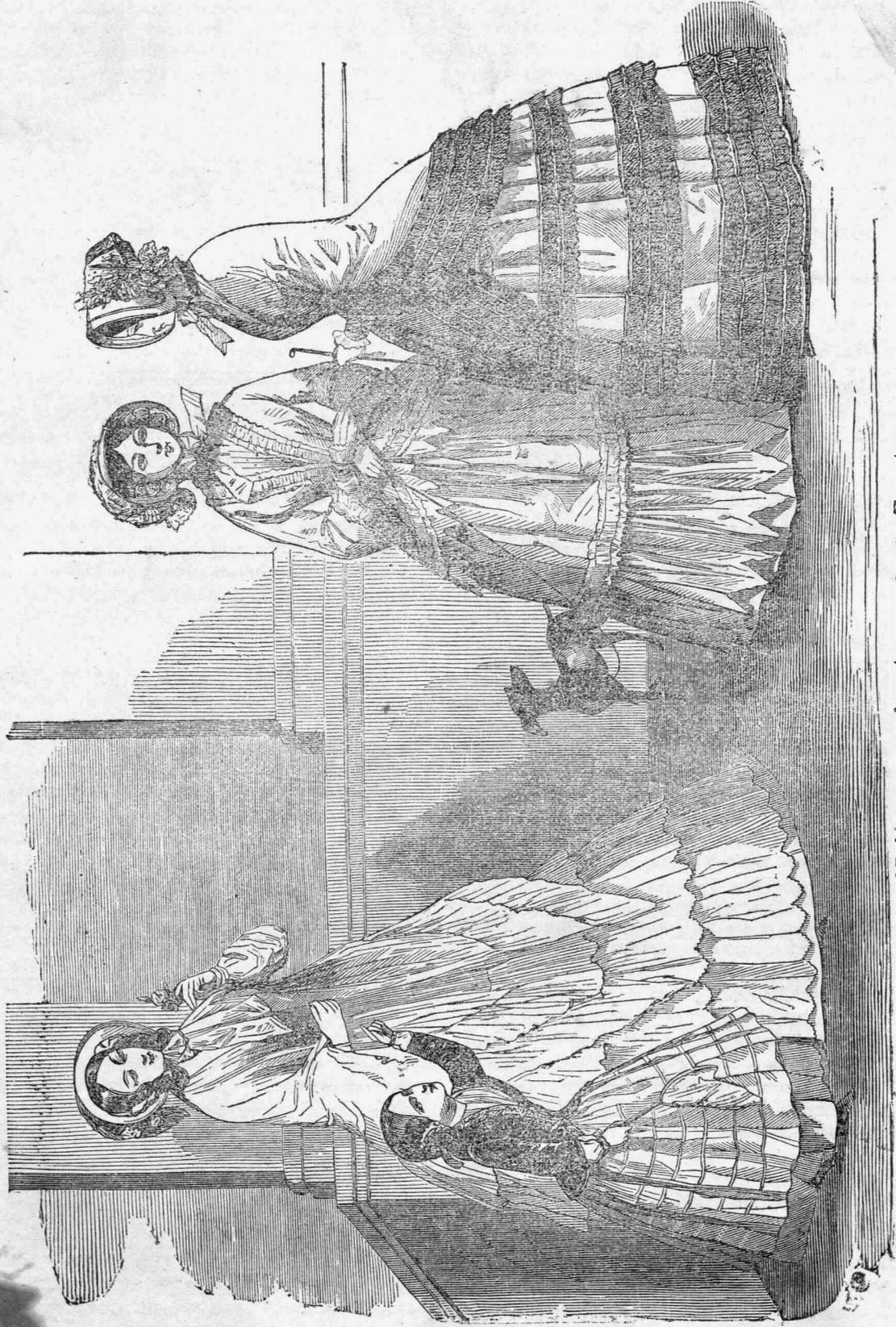
—Ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ Βαλθάσαρ; ἐρώτησεν ὁ πρόεδρος.

—Εἶναι ὁ Βαλθάσαρ, ἀπήντησεν ἡ ἰδία φωνή.

—Εὐγε, καλὴ ἀπόκρισις ἀνέκραξαν πανταχόθεν.

Ἡ αἰ γέλως ἄσθετος ἐκλόνισε τῆς αἰθούσης τὰ τεῖχη· τόσον εἶναι εὐκόλον νὰ μετατραπῇ δημόδιος συνελεύσις ἢ ἀγανάκτησις εἰς εὐθυμίαν, καὶ τ' ἀνάπλιν.

—Πρόσελθε καὶ ὁμίλει, εἶπεν ὁ πρόεδρος.

•Ενδύματα τοῦ τελευταίου αἰῶνος τῶν Παρισίων.
Σεπτέμβριος 1847.